

LÄNSI-SUOMEN
YMPÄRISTÖKESKUS
VÄSTRA FINLANDS
MILJÖCENTRAL

Paikka/Plats
Vaasa/Vasa

Päiväys
Datum

19.1.2009

Dnro
Dnr

LSU-2008-R-22(531)

EPV Tuulivoima Oy
Frilundsvägen 7
65170 Vasa

Översättning

Viite
Hänvisning

Vindkraftspark i Korsholm, förfarande vid miljökonsekvensbedömning (MKB)

Asia
Ärende

Kontaktmyndighetens utlåtande om bedömningsprogrammet

1. UPPGIFTER OM PROJEKTET OCH MKB-FÖRFARANDET

Projektets namn:

Vindkraftspark i Korsholm

Den projektansvarige:

EPV Tuulivoima Oy, Frilundsvägen 7, 65170 Vasa

Den projektansvariges MKB-konsult:

Ramboll Finland Oy; Terveystie 2, 15870 Hollola

Kontaktmyndighet:

Västra Finlands miljöcentral, PB 262, 65101 VASA

Bedömningsprogrammet till kontaktmyndigheten: tvåspråkigt på finska och svenska, per e-post 2.10.2008 och per post 6.10.2008

MKB-förfarandet

I punkt 7) energiproduktion i projektförteckningen som finns i 6 § förordningen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (713/2006) finns inget omnämnande som gäller vindkraftverk, vilket betyder att i projektet tillämpas förfarandet med miljökonsekvensbedömning inte med stöd av projektförteckningen utan med stöd av 4 § i MKB-lagen. Enligt 4 § i MKB-lagen tillämpas bedömningsförfarandet även i enskilda fall när ett projekt liksom även någon annan väsentlig ändring av ett redan genomfört projekt sannolikt föranleder betydande skadliga miljökonsekvenser som, även med de sammantagna konsekvenserna av olika projekt, till sin natur och omfattning kan jämföras med konsekvenserna av projekt som avses i MKB-förordningen.

Den projektansvariges förfrågan om behovet av förfarande vid miljökonsekvensbedömning har antecknats som MKB-ärende 2.4.2008. I sitt beslut 15.5.2008 har Västra Finlands miljöcentral konstaterat att ett MKB-förfarande enligt 6 § i MKB-lagen ska tillämpas i projektet, eftersom det sannolikt förorsakar betydande skadliga miljökonsekvenser. I beslutet konstateras att projektet är stort och förlägningsområdet vidsträckt. De viktigaste sannolika miljökonsekvenserna av vindkraftverket

är konsekvenserna för landskapet, den naturliga mångfalden, i synnerhet fågelbeståndet, markanvändningen, människornas levnadsförhållanden och rekreation och eventuella konsekvenser för kulturarvet, vilket också måste utredas. Projektet påverkar också trafiken i området, särskilt under byggnadstiden. Bullerolägenheterna och övriga olägenheter och hur dessa riktas beror på den slutliga placeringen av vindkraftsenheterna. I projektområdet finns fritidsbebyggelse och fast bebyggelse.

Beslutet om att en miljökonsekvensbedömning är nödvändig har kungjorts i 14 dagar på anslagstavlorna i Korsholms kommun och Vasa stad och elektroniskt på Västra Finlands miljöcentrals webbplats.

Syftet med MKB-förfarandet är att främja identifiering, bedömning och iakttagande av projektets betydande miljökonsekvenser i planeringen och beslutsfattandet samt att samtidigt öka medborgarnas tillgång till information och möjligheter att delta. I MKB-förfarandet fattas inga beslut om projektet, utan målet är att framställa mångsidig information till grund för beslutsfattandet. Programmet för miljökonsekvensbedömning är den projektansvariges plan om vilka alternativ det finns för projektet, vilka miljökonsekvenser som ska utredas och med vilka metoder samt hur bedömningsförfarandet kommer att ordnas. På basis av utlåtandena och åsikterna som framförs om bedömningsprogrammet samt utgående från utredningarna som görs utarbetas en miljökonsekvensbeskrivning. I beskrivningen ges information om projektet och projektalternativen samt en enhetlig uppskattning om deras miljökonsekvenser. Utgående från utlåtandena och åsikterna som ges om beskrivningen sammanställer kontaktmyndigheten ett eget utlåtande, i vilket granskas hur kraven som ställs på innehållet i en bedömningsbeskrivning enligt MKB-förordningen har fullföljts. MKB-förfarandet avslutas i och med detta. Bedömningsbeskrivningen och kontaktmyndighetens utlåtande om den bifogas till eventuella tillståndsansökningar eller andra ansökningar som fordras för att projektet ska kunna genomföras. Beslutsfattaren måste i sitt beslut konstatera på vilket sätt utlåtandet har beaktats.

Kontaktmyndigheten har skickat bedömningsprogrammet till miljöministeriet för att i enlighet med det internationella fördraget underrätta en annan stat, i detta fall Sverige, om att bedömningsförfarandet är anhängigt. Sverige har meddelat att deras deltagande inte är nödvändigt.

Planer, tillstånd och beslut som fordras för projektet

Vindkraftsparken: Byggandet fordrar bygglov enligt markanvändnings- och bygglagen (132/1999) av kommunens byggnadstillsynsmyndighet under förutsättning att MKB-förfarandet är slutfört och luftfartsstyrelsen har gett utlåtande i syfte att trygga flygsäkerheten. Enligt 159 § i luftfartslagen (1242/2005) bör luftfartsstyrelsens tillstånd för flyghinder inhämtas för anordningar, byggnader, konstruktioner eller märken som reser sig högre än 30 meter över markytan. Innehavaren av området ansöker om bygglovet.

Miljötillstånd enligt miljöskyddslagen behövs om vindkraftverken kan medföra oskäligt besvär enligt lagen om vissa grannelagsförhållanden för den närliggande bebyggelsen. I miljötillståndsärendet beaktas bl.a. bullret från vindkraftverken samt ljus och skugg effekterna av rotorbladen. (I anslutning till detta har ett skriftligt spörsmål 637/2005 vp lämnats in till riksdagens talman). Utredningarna av buller- och trafikkonsekvenserna är viktiga i prövningen av miljötillståndsbehovet.

Planläggning: Enligt markanvändnings- och bygglagen fordrar byggande av en stor havsvindpark en reservation i landskapsplanen. I den gällande regionplanen har vindkraft inte behandlats, men i landskapsplanen har det reserverats ett vindkraftsområde som utgör en del av det området som nu utreds. I det närliggande området finns Natura 2000- och andra skyddsområdesreserveringar. I öster gränsar projektområdet till världsarvsområdet Kvarkens skärgård.

Projektet fordrar också en reservation i generalplanen och/eller detaljplanen som har rättsverkan.

Under MKB-processen utreds planläggningsbehovet noggrannare tillsammans med kommunerna och Österbottens förbund.

Övriga tillstånd: För byggande av vägar, jordkablar och 110 kV kraftledningarna m.m. behövs behöriga tillstånd. Byggande av en minst 110 kV:s kraftledning fordrar bygglov enligt elmarknadslagen av Energimarknadsverket. Terrängundersökningarna för ledningssträckningarna

fordrar undersökningstillstånd av länsstyrelsen. Inlösning av markområden för byggande av kraftledning fordrar inlösningstillstånd enligt inlösningslagen av statsrådet. Åtgärder som utförs i vattendrag och vattenområden fordrar tillstånd enligt vattenlagen.

Anslutningen till det riksomfattande elnätet fordrar anslutningsavtal. Projektet fordrar också avtal med markägarna.

Naturabedömning: I området för den antagna vindkraftsparken finns objekt som ingår i Natura 2000. Objektet består av den speciella Kvarkens inre och yttre skärgård, av fastlands- och skogsbeklädda stora holmar.

I området finns 14 Natura-naturtyper, av vilka 5 är prioriterade. Artbeståndet i Naturaområdena klassificeras enligt habitatdirektivet SCI och fågeldirektivet SPA. Det finns 7 hotade arter i området, 4 växtarter enligt habitatdirektivet II samt 48 arter enligt fågeldirektivet I (EPV Tuulivoima Oy, Vindkraftspark i Korsholm, miljökonsekvensprogram).

Eftersom projektet kan antas inverka skadligt på Naturaområdenas naturvärden, är det nödvändigt med en naturabedömning i samband med MKB-förfarandet i fråga om Naturaområdena i Kvarkens skärgård och Replot skärgård. Behovet av en Naturabedömning bör ännu utredas i samband med att ledningssträckningarna preciseras. Naturabedömningen kan uteslutas endast om det i behovsprövningen vetenskapligt kan påvisas att det inte uppstår konsekvenser som avsevärt försämrar naturvärdena. Om naturabedömningen och remissförfarandet visar att projektet avsevärt försämrar Naturaområdenas naturvärden, får myndigheten inte bevilja tillstånd för projektet. Tillstånd får dock beviljas om statsrådets allmänna sammanträde beslutar att projektet eller planen skall genomföras av ett skäl som är tvingande på grund av ett ytterst viktigt allmänt intresse och det inte finns någon alternativ lösning (naturvårdslagen 66 §). EU-kommissionens utlåtande behövs om det på området finns naturtyper eller arter som enligt habitatdirektivets bilagor I och II ska skyddas.

Projektets syfte, läge och alternativ

Bedömningsprogrammet gäller ett ca 2350 ha stort område i Vallgrund på Replot i Korsholms kommun, på vilket avsikten är att bygga 45 vindkraftverk på vardera 3-5 MW. Området ligger i området mellan Söderudden och Södra Vallgrund ca 10 km västerut från Replot kyrkby. I landskapsplanen för Österbotten är vindkraftsreserveringen (tv) ca 700 ha. Navhöjden på en anläggning på 5 MW är 120 meter och rotorbladens maximala höjd är ca 180 m och minimihöjd 60 m. Rotorbladens vertikala rotationsområde täcker drygt 1,1 ha. Varje vindkraftverk fordrar en byggareal på ca 40x60 m samt välbyggda och tillräckligt breda vägar för byggarbetet och underhållet. Elöverföringen till transformatorstationerna sker i jordkablar som läggs ner längs vägarna. Den egentliga elöverföringen från kraftverksområdet till transformatorstationen i Gerby i Vasa sker längs 110 kV luftledningar. Kraftledningen går på en sträcka av nästan 40 km genom hela Replot. Enligt uppskattning tar det flera år att genomföra hela projektet. Till projektets omedelbara verkningsområde hör två kommuner; Korsholms kommun och Vasa stad. Vindkraftsparken ligger i Korsholms område, men elöverföringen sker i Vasa stads område.

Den projektansvarige beslutar om investeringar efter MKB-förfarandet. Genomföringen av projektet fordrar behöriga tillstånd och planering av markanvändningen. Enligt de preliminära planerna skulle bygget kunna inledas år 2010. Det tar flera år att genomföra hela projektet.

I bedömningsprogrammet granskas som projektets alternativ ett nollalternativ samt ett genomföringsalternativ på det ca 2350 hektar stora utredningsområdet.

- **alternativ 0;** projektet genomförs inte. Motsvarande elmängd produceras någon annanstans och med något annat produktions sätt.

- **alternativ 1;** 45 vindkraftverk byggs i den inre delen av Replot. Vindkraftverken har en effekt på 3-5 MW och vindkraftsparkens totala kapacitet är 135- 225 MW.

Inom alternativ 1 undersöks alternativa placeringar av vindkraftverken och alternativa sträckningar för elledningarna. Under bedömningen undersöks också olika typer av vindkraftverk och olika metoder att bygga fundament för dem.

I programmet nämns som ett bortgallrat alternativ placeringen av vindkraftverken i havsområdet utanför Replot. Den projektansvarige har konstaterat att området är ganska dåligt lämpat för vindkraftsproduktion. Som en alternativ elöverföringssträckning planerades att dra ledningen i havsområdet söder om Replot via Djupskäret. I bedömningsprogrammet framförs att sträckningen inte överensstämmer med landskapsplanen och att man därför har avstått från att granska detta alternativ.

MKB-förfarandets anslutning till förfaranden enligt andra lagar

Förfarandet har inte kopplats samman med förfaranden enligt andra lagar.

2. KUNGÖRELSE AV BEDÖMNINGSPROGRAMMET OCH HÖRANDE

Kungörelsen och bedömningsprogrammet har varit officiellt framlagda till påseende 13.10.2008-12.11.2008 under tjänstetid på de officiella anslagstavlor i Korsholms kommun och Vasa stad. Kungörelsen och bedömningsprogrammet tillställdes utöver till kommunämbetsverken också till Korsholms kommuns huvudbibliotek som lade fram handlingarna för allmänheten. Kungörelsen och bedömningsprogrammet har också publicerats på Västra Finlands miljöcentrals webbsidor www.miljo.fi/lsu > Miljövard > Miljökonsekvensbedömning MKB och SMB.

Kungörelsen har publicerats 12.10.2008 i regionens dagstidningar Vasabladet och Pohjalainen. Ett informations- och diskussionsmöte om projektets miljökonsekvensbedömning hölls 14.10.2008 på Replot skola.

Projektet har också en egen styr- och uppföljningsgrupp.

Utlåtanden om programmet har begärts av följande instanser: kommunstyrelsen i Korsholm, stadsstyrelsen i Vasa, Österbottens Förbund- Pohjanmaan liitto, Museiverket, Länsstyrelsen i Västra Finlands län/social- och hälsovårdsavdelningen, Finlands naturskyddsförbunds Österbotten distrikt r.f., Österbottens TE-central/fiskerienheten, Svenska Österbottens jaktvårdsdistrikt, Österbottens museum, Vasa miljöförening, Merenkurkun lintutieteellinen yhdistys ry, Österbottens svenska producentförbund, Natur och miljö, Forststyrelsen, Sjöfartsverket, Ostrobothnia Australis, Västra Finlands sjöbevakningssektion, Österbottens räddningsverk, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet, Etelä-Pohjanmaan alueverkko, Merikotkatyöryhmä, Vasa Elektriska Ab, Korsnäs-Malax Fiskeområde, Österbottens Yrkesfiskare r.f., Björköby Fiskelag, Södra Vallgrund jaktförening, Österbottens Fiskarförbund r.f., Korsholm Fiskeområde.

Bedömningsprogrammet har dessutom skickats till miljöministeriet och för kännedom till miljömyndigheterna i Sverige för eventuellt utlåtande i fråga om Kvarkens världsarvsområde (MKB-lagen 14 § 2 mom.). Enligt svaret från Sverige anser de att ärendet ligger i Finlands intresse och att det inte har för

3.1. Utlåtanden

Korsholms kommun

Korsholms kommun framför följande tillägg till programmet för miljökonsekvensbedömning: Miljökonsekvensbedömningen bör utgå ifrån att de negativa konsekvenserna för den fasta befolkningen minimeras. I bedömningen bör tydligt framgå hur infrastrukturen som krävs för byggandet och drivandet av en vindkraftspark totalt sett inverkar på bosättningen och naturen. Den största bristen i programmet är att inget alternativ som följer landskapsplanens reservering finns beaktat. I miljökonsekvensbedömningen bör granskas ett alternativ 2: byggande och drift av en vindkraftspark inom det område på ca 650 ha som är reserverat för vindkraft i landskapsplaneutkastet.

Det område som skall konsekvensbedömas har definierats snävare än för motsvarande projekt såsom till exempel vindkraftsparken i Kristinestad och bör därför utökas så att konsekvenser undersöks i samma omfattning som i Kristinestad, d.v.s. 30-40 kilometer utanför det område som planeras för vindkraften.

På världsarvsområdet skall ingen sådan vindkraftsverksamhet planeras eller placeras som kan äventyra områdets status och image som världsarv.

I miljökonsekvensbedömningen bör ingå alternativet att placera lägre vindkraftverk i området än de som nu ingår i utkastet till program för miljökonsekvensbedömning.

De vägar som planeras till vindkraftverken bör så långt som möjligt utgå ifrån befintliga vägar och beakta tilltänkta vägdragningar i området bl.a. till det område som i landskapsplanen utmärkts som område för djuphamn. Vägarna skall också kunna användas av berörda skogsägare.

Den elkabel som man planerar att dra i Replot bros konstruktioner får inte påverka bronns estetiska värde eller vyn från den. En alternativ dragning med sjökabel via Djupskäret bör undersökas fastän sträckningen inte motsvarar landskapsplanen. En bedömning av en alternativ dragning av en sjökabel från vindkraftsparken direkt in till Vasa stad bör också göras.

Miljökonsekvensbedömningen bör utgå ifrån att vindkraftsparken planeras så att kommunens framtida möjligheter att planera och utveckla intilliggande områden inte begränsas.

Miljökonsekvensbedömningen bör utgå ifrån att de negativa konsekvenserna för fågelbeståndet och flyttfåglarna minimeras. Alternativa dragningar av den tilltänkta elkraftlinjen bör bedömas för att minska risken att känsliga områden för flyttfåglarna påverkas. På de mest känsliga ställena bör jordkabel vara ett alternativ.

Bullerolägenheterna bör utredas noggrannare även på längre sikt under driften. I uppföljningsgruppen som nämns på sidan 32 bör även representanter för följande vattendelägarlag och samfälligheter finnas: Vallgrund vattendelägarlag, Södra Vallgrund samfällighet, Norra Vallgrund samfällighet, Vallgrund Fiskargille, Södra Vallgrund byråd r.f., Vistan-Grundskat samfällighet, Brändövik-Vistan Fiskargille och Söderuddens Fiskargille.

Slutligen förutsätter kommunstyrelsen att projektet förs framåt genom en aktiv dialog och växelverkan med berörda parter och att ytterligare informationstillfällen än de nu inplanerade ordnas för allmänheten. Dessutom bör de projektansvariga föra en ständig dialog med UNESCO under planeringens gång.

Korsholms kommun – Byggnads- och tillsynsnämnden

Byggnads- och tillsynsnämnden konstaterar i sitt utlåtande att det i miljökonsekvensbedömningen även bör granskas ett alternativ 2: byggande och drift av en vindkraftspark inom det område som är reserverat för vindkraft i landskapsplanen. Dessutom konstaterar nämnden att inga möllor skall planeras på världsarvsområdet om de kan äventyra världsarvsområdets status.

I görligaste mån skall de vägar som planeras till vindkraftverken utnyttja befintliga vägar. Vägarna skall också kunna användas av berörda skogsägare.

Nämnden utgår från att konsekvenser för fågelbestånd och den fasta bosättningen tas i beaktande vid planering av sträckningen för kraftledningen. Den elkabel som man planerar att dra i Replot bros konstruktioner får inte påverka bronns estetiska värde. En alternativ dragning med sjökabel via Djupskäret bör undersökas fastän sträckningen inte motsvarar landskapsplanen. I bedömningen skall även beaktas de viktiga livsmiljöer som skall bevaras enligt skogslagen.

Österbottens förbund

EPV Tuulivoima Oy planerar att bygga en vindkraftspark på fastlandet på västra Replot, på området mellan Söderudden och Södra Vallgrund. Vindkraftsparken ska enligt planerna bestå av 45 vindkraftverk på 3-5 MW, varvid dess totala kapacitet blir 135-225 MW. Vindkraftverken placeras 0,5-5 km från strandlinjen.

Enligt Västra Finlands miljöcentrals beslut av 15.5.2008 ska MKB-bedömning tillämpas på projektet eftersom det handlar om en stor vindkraftspark. I förfarandet vid miljökonsekvensbedömning ska

möjligheterna att bygga en 135-225 MW vindkraftspark på Replot utredas. Österbottens förbund anser att de uppgifter som enligt 9 § i MKB-förordningen ska anges i ett program för miljökonsekvensbedömning i huvuddrag framgår av det bedömningsprogram som sänts ut på remiss. Den största bristen i bedömningsprogrammet är dock att alternativ saknas när det gäller såväl placeringen av vindkraftsområdet, den nya kraftledningen och transformatorstationen som transportruterna för vindkraftskomponenter.

I bedömningsprogrammet konstateras att enligt markanvändnings- och bygglagen kräver byggande av en stor havsvindpark en reservering i landskapsplanen. I den gällande regionplanen behandlas inte vindkraft, men i landskapsplanen anvisas fyra områden för vindkraftverk (två havsbaserade vindkraftsområden och två vindkraftsområden på fastlandet). I landskapsplanen, som godkändes av landskapsfullmäktige 29.9.2008, är områdena för havsvindparker anvisade utanför Korsnäs och Sideby medan områdena på fastlandet finns på västra Replot och Bergö.

Projektet ligger på det område som i landskapsplanen har områdesbeteckningen för vindkraftverk. Enligt beteckningsbeskrivningen används beteckningen för att anvisa mark- och vattenområden som lämpar sig för byggande av flera vindkraftverk eller vindkraftsparker. Planområdet för projektet (areal 2350 ha) är avsevärt större än det i landskapsplanen anvisade vindkraftsområdet (areal 650 ha). Ungefär ¾ av planområdet för projektet ligger utanför vindkraftsområdet i landskapsplanen. Projektet är därför förenligt med landskapsplanen endast till den del som det är placerat på det vindkraftsområde som anges i landskapsplanen. Bedömningsprogrammet upptar bara två alternativ som ska undersökas, nämligen Alternativ 0: Projektet genomförs inte och Alternativ 1: 45 vindkraftverk byggs (3-5 MW). Österbottens förbund anser att antalet alternativ som ska undersökas är otillräckligt. Förbundet föreslår att det i landskapsplanen anvisade vindkraftsområdet skall utgöra ett av alternativen i bedömningen.

Planläggningssituationen behandlas i bedömningsprogrammets avsnitt 5.2. Där bör avsnitt 5.2.2. Landskapsplan ses över och kompletteras i fråga om läget inom landskapsplanläggningen och beteckningarna i planen. För att få en helhetsbild skulle det vara bra att beskriva åtminstone följande landskapsplanebeteckningar på området i figur 5-2 (Utdrag ur förslaget till landskapsplan för Österbotten): område för vindkraftverk, objekt som ingår i UNESCO:s världsarvslista, område med turistattraktioner/utvecklingsområde för turism och rekreation, områden som tillhör eller föreslagits höra till nätverket Natura 2000, rekreationsområden, rekreationsobjekt/turistattraktioner, utredningsområde (utanför projektet), områden som är värdefulla för landskapet eller regionen med tanke på kulturmiljön eller landskapsvärden, småbåtsleder, bybeteckningar, riktgivande friluftsled, cykelled, skyddsområden, fiskehamnar, förbindelsebehov för kraftledning och behov av vägtrafikförbindelse (på Replot).

I landskapsplanen anges förbindelsebehov för en 110 kV kraftledning mellan Gerby transformatorstation och Replot transformatorstation. I planen finns inga förbindelsebehov för kraftledningar från framtida vindkraftverk inritade. I bedömningsprogrammet visas bara en förläggingsplats för transformatorstationen och en sträckning för den nya kraftledningen. Österbottens förbund anser att alternativa sträckningar för kraftledningen och alternativa förläggingsplatser för transformatorstationen bör tas med i bedömningsprogrammet. På samma sätt bör sjötransport av vindkraftskomponenterna tas med som ett alternativ till landsvägstransporter, eftersom en djupfarled går utanför projektområdet.

Omkring en femtedel av utredningsområdet i projektet ligger på det område som i landskapsplanen har beteckningen för objekt som ingår i UNESCO:s världsarvslista. Med beteckningen anges ett område som ingår i FN:s organ för kultur och vetenskap UNESCO:s förteckning över världsarvsobjekt. Kvarkens skärgård har utnämnts till världsarv på geologiska grunder. Värdefulla geologiska formationer är de Geer-moränerna, drumlinerna och glosjöarna. Till beteckningen hör följande planeringsbestämmelse: Vid planering av markanvändning i området bör världsarvets geologiska värden samt skyddsområdenas skyddsvärden beaktas. Enligt Österbottens förbunds

uppfattning utgör världsarvet i sig inte ett hinder för att förlägga verksamheterna på området, förutsatt att de geologiska värdena och skyddsvärdena inte riskeras. Förbundet anser dock att man inte bör ta den risken att världsarvets värden äventyras och objektet stryks ur förteckningen över världsarvsobjekt.

Österbottens förbund anser att bedömningsprogrammet är koncist och överskådligt. Förbundet föreslår dock några preciseringar: Istället för uttrycket "vindkraftspark i inre delen av Replot" är det bättre att tala om "vindkraftspark på fastlandet på västra Replot". Figur 4-2, som visar läget för vindkraftsparken, borde utvidgas norrut så att man ser hela Replot skärgård. Läget inom landskapsplanläggningen bör uppdateras (uppgifterna i avsnitt 4.7 och 5.2.2 är delvis felaktiga). Landskapsfullmäktige godkände landskapsplanen på sitt möte 29.9.2008. Planen ska sändas till miljöministeriet för fastställelse. Målet är att landskapsplanen för Österbotten ska kunna sändas till miljöministeriet för fastställelse före utgången av året. I bedömningsprogrammet ska endast en term användas om världsarvet, nämligen UNESCO:s världsarvsobjekt.

De goda vindförhållandena vid kusten skapar förutsättningar för ökad användning av vindkraft. Målen i Österbottens landskapsöversikt och landskapsprogram framhåller nya energiformer och i synnerhet vindkraft. Vindkraftsområdena i landskapsplanen håller redan på att förverkligas. Österbottens förbund anser det vara bra att intresset att bygga vindkraftsparker har vaknat till liv. En stor vindkraftspark förutsätter dock en reservering i landskapsplanen innan bygget kan bli av. Samtidigt som landskapsfullmäktige 29.9.2008 godkände landskapsplanen blev också följande kläm godkänd: "Landskapsfullmäktige förutsätter att planeringsprocessen fortsätter med speciell hänsyn till landskapets energiförsörjning. Målsättningen skall vara att minska beroendet av icke-förnybara energikällor och öka användningen av landskapets egna resurser av förnyelsebara energikällor." Österbottens förbund börjar i början av år 2009 utarbeta etappplan 2, som kommer att behandla energiförsörjningen och som en del av detta vindkraften.

Forststyrelsen

Forststyrelsen avger utlåtandet om programmet för miljökonsekvensbedömning för Korsholms vindkraftspark, i egenskap av förvaltare för de statsägda mark- och vattenområdena i Natura 2000-området Kvarkens skärgård (FI0800130) och markägare (fastighet 499-412-1-7) på projektområdet samt samordnare för världsarvet Kvarkens skärgård. Natura 2000-området Kvarkens skärgård är 128 162 ha stort och består av flera delområden, varav några ligger inom den planerade vindkraftsparkens influensområde. Ett av dessa delområden, gammelskogen Sjudarsgrunden, ligger alldeles vid projektområdets norra gräns och är ett statligt naturskyddsområde. Cirka en femtedel av den planerade vindkraftsparken ligger inom världsarvet Kvarkens skärgårds gränser. Miljöministeriet har delegerat samordningen av världsarvets regionala förvaltning och utveckling till Forststyrelsen.

Allmänt om projektet

I förslaget till landskapsplan för Österbotten som godkändes av landskapsfullmäktige för Österbottens förbund 29.9.2008 finns ett område för vindkraft inritat på västra Replot. Vindkraftsreserveringen i förslaget till landskapsplan är ca 650 ha stor och ingår i sin helhet i MKB-projektområdet. Som grund till vindkraftsområdena i landskapsplanen ligger en utredning som gjordes i samarbete mellan miljöministeriet och bl.a. Österbottens landskapsförbund (Suomen ympäristö 666: Tuulivoimatuotantoon soveltuvat alueet Merenkurkussa ja Perämerellä). I utredningen konstateras att området på västra Replot lämpar sig med vissa förbehåll för en vindkraftspark på 5-8 st. vindkraftverk à 3-5 MW. Det konstateras att de värden som speciellt bör beaktas i en eventuell fortsatt planering är kvaliteten på havsörnarnas livsmiljö, områdets våtmarker, naturvärdena på det närliggande Natura 2000-området samt områdets betydelse för flyttfåglarna. Dessutom konstateras området vara landskapsmässigt rätt så känsligt för förändringar. I denna utredning har inte elöverföringskonstruktionerna, d.v.s. kraftlinjernas dragning beaktats. I utredningen konstateras ytterligare att det på området inte förekommer någon turism som stöder sig på havslandskapets eller kulturlandskapets värden.

Efter att ovan nämnda utredning publicerades har Kvarkens skärgård år 2006 utnämns till världsarv, som en serienominering till Höga Kusten i Sverige. Världsarvsstatusen grundar sig på områdets geologiska värden; landhöjningen och det av istiden skapade moränlandskapet. Som en följd av världsarvsstatusen har turismverksamheten på och i anslutning till världsarvet börjat utvecklas, bland annat genom flera projekt där Forststyrelsen har varit och är antingen projektägare eller -part.

Med ovanstående som grund och på basis av våra kunskaper om naturen och geologin på och i anslutning till området anser Forststyrelsen att det projekt för vilket miljökonsekvensbedömningsprogrammet är uppgjort till sin dimensionering i fråga om antal vindkraftverk och areal klart överskrider områdets toleransnivå i fråga om negativ inverkan på naturen, landskapet och världsarvsområdets integritet. Forststyrelsen anser att projektet redan i detta skede antingen borde minskas till att omfatta endast ett fåtal (max. 5-8) vindkraftverk på ett område som inte sträcker sig in på världsarvsområdet eller att man borde vänta med projektets dimensionering fram till att landskapsplanen är fastställd och en delgeneralplan baserad på tillräckliga utredningar är gjord för hela området.

Om MKB-processen det oaktat genomförs som planerat önskar Forststyrelsen att följande synpunkter, konkretiserings- och korrigeringsuppsmaningar angående MKB-programmet beaktas:

På ett allmänt plan anser Forststyrelsen att MKB-programmet inte i tillräckligt hög grad behandlar dragningen av den ca 30-40 km långa 110 kV kraftledningen till Gerby. Området för den planerade ellinjen bör ingå i projektområdet och olika alternativ beaktas för dess sträckning. Alla delar av kapitel 5 Allmän beskrivning av miljöns nuvarande tillstånd bör kompletteras med uppgifter om området för den planerade kraftledningen och eventuella alternativa sträckningar. Kraftledningen bör också bättre beaktas i kapitel 6 Miljökonsekvenser som skall bedömas.

4.6 Anknytning till andra projekt, planer och program

Detta kapitel bör kompletteras med:

- § förvaltnings- och utvecklingsplan för världsarvet Kvarkens skärgård
 - § Förbättrande av naturturismens förutsättningar i Kvarkens skärgård "FENIKS III" 2008-2010 (projektägare Forststyrelsen)
 - § Planering och utveckling av naturturismen i världsarvet Kvarkens skärgård / (UNIK): 2008-2010 (projektägare Forststyrelsen)
 - § Världsarv i Samverkan 63°N (projektägare Kvarkenrådet)
 - § strandgeneralplaner på Replot
- samt en bedömning av vilka miljökonsekvenser alla projekt och planer sammanlagt har för området och det nu aktuella projektets del i helheten.

Figurer 4-2, 4-4, 5-5, 5-6, 5-7 och 5-9

I dessa figurer omfattar det preliminära utredningsområdet inte kraftledningen. Områden där kraftledningen ska dras bör ingå i utredningsområdet.

5.1.1 Läge

Forststyrelsen anser att projektområdet bör minskas så att det är i enlighet med vindkraftreserveringen i förslaget till Österbottens landskapsplan.

5.2.2 Landskapsplan

På sid. 15 bör korrigeras att vindkraftsparken hör i den *östra* delen till världsarvsprojektet.

5.4.2 Vattenkvalitet i småvatten

I detta kapitel framförs att områdets småvatten är mycket sura, eutrofa, grumliga och har gott syretillstånd. Dessa egenskaper går alla sällan hand i hand och uppgifterna i kapitlet indikerar att

småvattnen borde undersökas bättre för att man ska kunna dra allmänna slutsatser gällande hela området.

5.7.2 Objekt på UNESCOs världsarvslista

Den korrekta termen för världsarvsområdet är världsarvsområdet Höga Kusten/Kvarkens skärgård, inte Replots naturarvsobjekt.

6.1 Bedömningsuppgift

Listan över de konsekvenser byggandet och driften av vindkraftverk orsakar kräver grundlig komplettering – är det frågan om direkta eller indirekta, lokala, regionala, bestående eller övergående konsekvenser? Dessa frågor tangeras i slutet av kap. 6.2 men kräver konkretisering. Därtill bör kapitel 6.1 kompletteras med konsekvenser som uppkommer av byggandet av den planerade kraftledningen till Gerby.

6.2 Miljökonsekvenser som ska bedömas

Listan på konsekvenser som ska bedömas i det här projektet bör kompletteras med konsekvensvisa motiveringar av på vilka grunder just de här konsekvenserna har valts ut att bedömas.

6.3 Förslag till avgränsning av det influensområde som granskas

Detta kapitel är skrivet på alltför allmän nivå, influensområdet per konsekvens som undersöks bör fastslås redan nu i programskedet och borde presenteras i varje delkapitel under punkterna 6.5 och 6.6.

6.4 Hur bedömningen utförs

Informationen i detta kapitel bör konkretiseras och preciseras. Det här är ett av MKB-programmets viktigaste kapitel och skrivet i sin nuvarande form är det helt omöjligt att bedöma huruvida konsekvenserna kommer att utredas och bedömas på ett tillförlitligt och tillräckligt sätt. Metoderna för utredning och bedömning av resultaten borde presenteras utförligt i varje delkapitel under punkterna 6.5 och 6.6.

6.5 Konsekvenser under byggtiden

Detta kapitel bör vara uppbyggt på samma sätt som kapitel 6.6 Konsekvenser under driften, så att det beskrivs hur man planerar undersöka inverkan på olika faktorer såsom landskap, natur inkl. fågelliv, skyddsvärden, världsarv o.s.v. istället för konsekvenserna av buller, trafik o.s.v.

6.5 och 6.6 Konsekvenser under driften

Forststyrelsen konstaterar att programmet för miljökonsekvensbedömning är undermåligt i sitt mest centrala avseende, d.v.s. för att presentera de planerade utredningarna och bedömningarna och svara på frågorna hur, när, av vem undersökningarna och bedömningarna ska utföras och vilka osäkerhetsfaktorer som ansluter sig till de planerade metoderna. Mer specifika kommentarer ges nedan.

6.5.1 Konsekvenser av trafiken

Enligt kapitlet kommer trafiken endast att utvärderas beträffande trafik från huvudvägarna till vindkraftverken. Det borde preciseras vilka vägar som betecknas som huvudvägar. Programmet bör kompletteras med utredningar av vilka verkningar byggandet av kraftledningen till Gerby får. Det bör preciseras hurdana objekt som ligger intill transportruterna som avses i den nästsista meningen (se kommentarer på kap. 6.5).

6.5.2 Konsekvenser av buller

I kapitlet fattas det väsentligaste av uppgifterna, d.v.s. vilka utredningar som kommer att göras och hur de kommer att utföras. Som sådana är formuleringarna i detta kapitel alltför vaga och allmänt hållna.

6.5.3 Konsekvenser för rekreativ verksamhet

I kapitlet refereras till "känd rekreativ verksamhet inom området". Det bör preciseras hur denna kännedom införskaffas och även på vilket sätt konsekvenserna för rekreationen kommer att bedömas i praktiken. Hur kommer rekreativområdena på Replot att påverkas? Rekreativområden för allmänheten finns reserverade både i strandgeneralplanen och i Österbottens landskapsplan. Även den riktgivande friluftsleden i landskapsplanen bör ingå i utredningen.

6.6.1 Konsekvenser för fågelbeståndet

Beträffande utredningen och bedömningen av konsekvenserna för fågelbeståndet bör metoderna preciseras och kompletteras. Vad gäller fågelinventeringarna är metodiken av största vikt, var, när, av vem och hur länge utförs tilläggsutredningarna? I sin nuvarande form utgår man i programmet främst från befintliga källor och det nämns att en kompletterande utredning görs vid behov under häckningsperioden 2009. Forststyrelsen anser att ett projekt av den här omfattningen på ett område som gränsar till ett Natura 2000-område som är utsett på basis av fågeldirektivet (och habitatdirektivet) utan tvekan kräver att fältkarteringar av såväl det häckande som flyttande fågelbeståndet görs.

Vad havsörnarna beträffar håller Forststyrelsen det mycket osannolikt att man kan genomföra projektet i den planerade omfattningen utan att avsevärt negativt påverka såväl havsörnens enskilda bon som jaktområden. Havsörnarnas användning av planeringsområdet inklusive den planerade kraftledningen och dess närhet bör utredas mycket noggrant, dels på grund av att havsörnarna har konstaterats använda olika delar av sitt revir olika intensivt och dels på grund av att vindkraftsparker har konstaterats inverka negativt på havsörnar både i fråga om direkta dödsfall men även i form av sänkt reproduktivitet. Havsörnen är en nationellt hotad (VU) art som enligt naturvårdslagen kräver särskilt skydd. Det är bra att expertisen hos WWF:s havsörnsarbetsgrupp kommer att användas i MKB-arbetet.

Det bör även preciseras vad som menas med att det "finns mycket information om områdets bestånd av fiskgjuse". Det bör rapporteras varifrån denna information fås, hur den har samlats in och en utvärdering av ifall eventuella tilläggsutredningar behöver göras.

6.6.2 Konsekvenser för småvatten

Den sista meningen i detta kapitel bör preciseras och det bör framgå inte bara som exempel vilka faktorer som kommer att undersökas, utan vilka faktorer och med vilka metoder undersökningarna kommer att göras. I punkt 6.2 framgår också att konsekvenserna för bottenorganismerna skall undersökas, de är inte nämnda i kapitel 6.6.2 och inte heller annanstans i kapitel 6.6.

6.6.3 Konsekvenser för naturen

Metodiken för den planerade terränggranskningen bör redovisas och förutom de planerade förläggningsplatserna för vindmöllorna bör områdena där jordkablarna kommer att dras samt den planerade ellinjens dragningsområde innefattas i undersökningarna. Det bör även preciseras vad som menas med "naturens tillstånd".

6.6.4 Konsekvenser för skyddsvärden

Forststyrelsen anser att projektet i sin nuvarande omfattning är ett projekt som för att kunna genomföras kräver en Naturbedömning enligt NVL 65 §. Denna bedömning baseras på projektets förmodade konsekvenser för fågellivet. Forststyrelsen har uppgifter om Natura-naturtyperna på de statliga delarna av Naturaområdet och tillhandahåller uppgifterna vid behov.

Kapitel 6.6.4 bör kompletteras med en underrubrik "Arter i habitatdirektivets bilaga IVa" och med information om hur områdets eventuella flygekorrstam och förekomsten av åkergroda och de fladdermusarter som omnämns i bilaga IVa kommer att karteras på området.

6.6.5 Konsekvenser för världsarvsobjektet

Kapitlet bör kompletteras med hur den planerade kraftledningen genom världsarvsområdet kommer att påverka världsarvets enastående globala värden och integritet. Konkret innebär detta en utredning över hur och i vilken omfattning moränlandskapet kommer att påverkas av olika byggnadsprojekt som vindkraftparken kräver.

6.8 Osäkerhetsfaktorer och antaganden

I MKB-programmet bör de utrednings- och bedömningsmetoder som kommer att användas vara så pass långt fastslagna att det kan göras en bedömning av vilka osäkerhetsfaktorer och antaganden som innefattas i dem.

9. MKB-förfarandet och uppskattad tidtabell

Tidtabellen är alldeles för snäv med tanke på de utredningar, som krävs för att utföra miljökonsekvensbedömningen. Detta gäller särskilt utredningar om häckande fågelbestånd och fåglarnas flyttstråk.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis konstaterar Forststyrelsen att vi önskar bekanta oss med MKB-programmet på nytt efter att preciseringar gjorts i speciellt kapitel 6 och ger gärna ett nytt utlåtande.

Österbottens arbetskrafts- och näringscentral Fiskerienheten

Fiskerienheten vid Österbottens arbetskrafts- och näringscentral (TE-centralen) anser att programmet för miljökonsekvensbedömning i huvudsak är väl utarbetat fastän det emellertid är tämligen kortfattat när det gäller bedömningen av fiskeriekonomiska konsekvenser.

Särskild uppmärksamhet bör i MKB-beskrivningen fästas vid de förbjudna åtgärder som nämns i vattenlagen 1 kap. 15, 15a och 17a § i anslutning till ändring av bl.a. flador, glosjöar, gölar, sjöar och bäckar. Dessutom bör beaktas att åtgärder på tillrinningsområden för ovan nämnda små vattendrag kan vara åtgärder som är förbjudna enligt vattenlagen. Arbetskrafts- och näringscentralen understryker att konsekvensbedömning till dessa delar inte är möjlig endast på basis av existerande material, utan kräver till stor del fältarbete. Tillförlitliga fältarbeten kan utföras först då placeringen av kraftverken och vägar och ledningar i anslutning till dem har fastställts.

Uppmärksamhet bör fästas vid att bevara möjligheterna för fiskens vandring. Detta är viktigt då man planerar och genomför de vägar som behövs i anslutning till vindkraftverken. Om vägar måste byggas över bäckar, bör man försäkra sig om att fiskens vandring inte förhindras. En vägtrumma under vägen utan objekt som söndrar strömmen där vattnet flödar likformigt kan vara ett vandringshinder. Det samma gäller den tröskel som eventuellt bildas i nedre delen av trumman. En mångsidig botten i naturligt tillstånd eller som påminner om naturligt tillstånd möjliggör fiskvandringen. Att bygga vägar kan alltså orsaka konsekvenser under byggnadstiden men även permanenta konsekvenser i områdets naturliga tillstånd. I MKB-beskrivningen bör därför också bedömas konsekvenserna av eventuella broar och vägtrummor på vattendragen, fiskbeståndet och fiskerinäringen.

Det är känt att elkablarnas magnetfält påverkar fiskens vandring och rörelser i vattendragen. Denna eventuella konsekvens bör granskas i MKB-beskrivningen även när det gäller de kablar och ledningar som dras från vindkraftverken ifall de dras nära eller genom vattendrag.

Utvärderingen av programmet för miljökonsekvensbedömningen försvåras av det faktum att man i detta skede av planen enbart gett preliminära placeringsplatser för kraftverken och inte alls placeringen av vägar och ledningar i terrängen. Fiskerienheten vid Österbottens arbetskrafts- och näringscentral förutsätter att det i den slutliga MKB-beskrivningen bör finnas exakta placeringar för de ovan nämnda och åtminstone när det gäller problematiska objekt nära småvatten alternativa linjer för vägar och ledningar.

I bedömningsprogrammet nämns att informationen om konsekvenserna på fiskbeståndet och fiskerinäringen utvärderas på basis av tidigare forskningsresultat samt de uppgifter som fås av delägarlagen, fiskeriområdet och TE-centralens kontaktperson. Fiskerienheten vid Österbottens arbetskrafts- och näringscentral tvivlar på huruvida detta kommer att ge en täckande bild av fiskerinäringens läge i området, utan det behövs också praktiska fältundersökningar och -utredningar

Sjöfartsverket

Sjöfartsverket anser att bedömningsprogrammet i huvudsak är tillräckligt omfattande och gäller två olika alternativ. Sjöfartsverket önskar kunna delta i uppföljningsgruppen för detta MKB-projekt för att verkets åsikter ska bli beaktade när det gäller sjöfart och sjötrafik.

Sjöfartsverket önskar att MKB-programmet ska kompletteras så att miljökonsekvenserna också bedöms ur sjöfartens och sjötrafikens synpunkt, fastän den egentliga vindkraftsparken inte planeras ut till havs. Eftersom vindkraftsparken planeras på sjötrafikens influensområde kan den ha konsekvenser för sjötrafikens säkerhet, till exempel när det gäller synligheten eller identifieringen av säkerhetsutrustning som finns på stränderna. Dessa bör i MKB-bedömningen utredas tillsammans med sjöfararna och Sjöfartsverket.

Sjöfartsverket förutsätter också att det i samband med MKB:n utreds huruvida de master som placeras på sjöfartens influensområde bör märkas i enlighet med sjöfartsorganisationen IALA:s instruktioner för säker sjöfart. Sjöfartsverket är berett att ge instruktioner om detta under de egentliga MKB-utredningarna. Dessutom anser Sjöfartsverket det vara viktigt att eventuella olägenheter som masterna orsakar för för båtfarare och fiskare utreds.

Sjöfartsverket anser att programmet för miljökonsekvensbedömning för Korsholms vindpark kan godkännas när de ovan nämnda kommentarerna beaktats.

Geologiska forskningscentralen

Geologiska forskningscentralen tackar för möjligheten att ge sitt utlåtande om programmet för miljökonsekvensbedömning av Korsholms vindkraftspark och önskar framföra följande.

Vindkraften är en viktig källa för förnybar energi och i sig är det motiverat och stödjäsvärt att öka användningen av vindkraft. Det planerade området för Korsholms vindkraftspark sträcker sig i sydöstra delen till världsarvsområdet Kvarkens skärgård som är Finlands första och tills vidare enda världsarvsobjekt. Unesco beviljade Kvarkens skärgård världsarvsstatus på geologiska grunder år 2006. I motiveringarna nämns särskilt de mångfacetterade moränbildningarna, såsom de Geer-moränerna och landhöjningsfenomenet som åstadkommit av den senaste inlandsisen. Unesco kan överväga Kvarkens skärgårds världsarv på nytt ifall de nämnda värdena, särskilt de geologiska värdena som berör moränbildningarna, försämras.

Geologiska forskningscentralen föreslår att områden för vindkraftsparken avgränsas om på så sätt att vindkraftsparken i sin helhet ligger utanför världsarvsområdet. Som utgångspunkt för den nya avgränsningen föreslås samma områdesreservering på västra Replot som finns i landskapsplanen för Österbotten. Det är också skäl att ta med de alternativa placeringarna för den kraftledning som behövs för strömöverföringen, för att skador på moränbildningarna på världsarvsområdet kan stävjas.

Österbottens fiskarförbund r.f.

Österbottens fiskarförbund r.f. anser att den planerade vindkraftsparkens effekter för fiskens reproduktionsmöjligheter i området noggrannare bör undersökas. I området finns ett flertal lekområden som har betydelse för de värlekanande fiskarna. Om lekområdena förstörs kommer det

också att påverka fisket i havet, eftersom abborre och gädda utgör en väsentlig del av bl.a. yrkesfiskarnas fångster.

Inom det planerade området finns även en naturnäringsdamm, Sandfladan, som producerar 50 000–150 000 st. sikyngel per år. Norra och Södra Vallgrund fiskargille ansvarar för driften av naturnäringsdammen. Eventuella effekter av vindkraftsparken för naturnäringsdammens funktion bör utredas.

Västra Finlands sjöbevakningssektion

Västra Finlands sjöbevakningssektion konstaterar att det i programmet för miljökonsekvensbedömning av vindkraftsparken inte har framkommit några sådana omständigheter som skulle påverka sjöbevakningens verksamhet eller handhavandet av de lagstadgade uppgifterna.

Merenkurkun lintutieteellinen yhdistys ry.

Merenkurkun lintutieteellinen yhdistys ry. konstaterar att föreningen har fäst uppmärksamhet vid följande brister. I punkt 4.3 *Projektalternativ* presenteras en principiell bild över vindkraftsparken, som föreningen anser vara vilseledande. Möllornas verkliga höjd framgår inte av bilden och i bilden har inte åskådliggjorts den areal som rotorbladen kräver. Föreningen konstaterar att en mölla inte är endast ett torn som är drygt 115 meter högt, utan rotorbladens topphöjd är ca 170 meter och rotorns diameter ca 120 meter. Föreningen anser att det i bilden åskådliggjorts oväsentliga uppgifter, såsom rotorbladens material och placeringen av tillverkarens logotyp på möllan. I punkt 9 *MKB-förfarandet och uppskattad tidtabell* presenteras en tidtabell inom vilken det är omöjligt att göra någon typ av nödvändiga naturutredningar. Den period som i tidtabellen märkts ut för olika utredningar är november-december, då det praktiskt taget är omöjligt att göra några slags naturutredningar alls. En vindkraftspark av denna storlek förutsätter bl.a. på grund av sitt havsnära läge att fågelbeståndet följs upp under flytten, både på våren och hösten. Dessutom bör även det häckande fågelbeståndet följas upp både på det område som planeras som vindkraftspark och på det område där kraftledningarna planeras gå. Enbart dessa saker talar för att tidtabellen för MKB:n bör dras ut åtminstone till hösten 2009. Ifall projektet framskrider i enlighet med tidtabellen som presenteras i bild 9-1, har MKB-förfarandet redan avslutats i det skede då man börjar göra nödvändiga naturutredningar.

Merenkurkun Lintutieteellinen yhdistys vill även påminna om att vindkraftsprojekter i Korsholm kan ha stor betydelse bl.a. för de häckande fåglarna i Sverige och Norge som övervintrar i sydost. Detta beror på att ett av dessa fåglars viktigaste flyttstråk går över det smalaste stället i Bottniska viken, alltså Kvarken. Detta innebär att miljökonsekvenserna för vårt grannland kan vara till och med överraskande betydande i det fall att projektet genomförs och fåglarna under sin flytt krockar med möllorna som täcker det smala flyttstråket.

WWF Finlands havsörnsarbetsgrupp (WWF Suomen merikotkatyöryhmä)

WWF Finland understöder åstadkommandet av tilläggskapacitet för hållbar förnybar energi i Finland. All förnybar energi bör dock bygga på en ekologiskt hållbar bas så att man inte genom goda intentioner åstadkommer mer skada för naturen än uppnår nytta. Vindparksområdet i Korsholm är mycket centralt för många naturvärden och särskilt med tanke på havsörnen.

WWF Finlands nationella havsörnsarbetsgrupp framför följande som sitt utlåtande om programmet för miljökonsekvensbedömning av Korsholms vindpark:

Miljöministeriet har i samarbete med kustområdets landskapsförbund för landskapsplanläggningen gjort en utredning om områden som lämpar sig för vindkraftsproduktion. När det gäller utredningsområdet i Vallgrund konstateras bland annat att det med reservationer lämpar sig för

vindkraftsbygge och att man i den mer detaljerade planeringen bör beakta bl.a. kvaliteten på havsörnarnas livsmiljöer.

WWF:s havsörnsarbetsgrupp har sedan den grundades 1972 följt upp utvecklingen av havsörnsbeståndet i Finland genom årliga inventeringar under häckningen och med hjälp av vinterutfodring. I Kvarkens skärgård inleddes verksamheten för att forska och skydda havsörnarna redan i början av 1960-talet. Nu i efterhand vet man att havsörnsbeståndet på 1960-talet drastiskt höll på att avta både i Kvarken och på hela Östersjöområdet. Bottenläget i utvecklingen nåddes på 1970-talet. På det område som nu är föremål för MKB-granskning i Vallgrund hittades det första havsörnsreviret och ett bebott bo år 1968. Hittills känner man på projektområdets influensområde till fyra havsörnsrevir, där man hittat totalt 14 bon. Dessutom har man i närheten av projektområdet hittat två revir (8 bon). På övriga Replot känner man till två revir (11 bon). Det bör även konstateras att Björkö med sin skärgård, som ligger nära till Replotlandet, också är ett väsentligt havsörnsområde, där man för närvarande känner till 11 revir (48 bon).

MKB-projektområdet hörde under den kritiska perioden (1960-1970-talen) då havsörnen hotades av utrotning – och hör fortfarande – till det centrala häckningsområdet för havsörnar trots det att störande faktorer som påverkar häckningsframgången har tvingat havsörnsparen att byta boplatser tämligen ofta. Det att havsörnarna har många bon som de växlar mellan är just en följd av detta. Ofta ödelägger kalhyggen och vägbyggen boplatserna antingen helt och hållet eller för årtionden framåt, men för havsörnen är det typiskt att den efter att skogen växt upp igen kan återkomma till området för att häcka, till och med i samma träd, om det finns kvar och övriga förhållanden är tillräckliga.

På basis av den praktiska erfarenhet och artkännedom som WWF:s havsörnsarbetsgrupp fått under nästan fyra decenniers arbete med skyddsprojektet är det klart att man inte på det planerade område kan bygga ett stort antal vindkraftverk med vägar och kraftledningar så att konsekvenserna inte skulle var mycket skadliga för havsörnsreviren på planeringsområdet och i närheten och för havsörnarna där. Vindkraftverkens skadeverkningar kan bedömas rikta sig även till andra än enbart de havsörnar som häckar på området.

I det följande granskas faktorer som har att göra med skadeverkningar som riktar sig till havsörnar och hör samman med vindkraftsbyggande:

- 1) Det havsörnspar som intagit ett revir lever i regel på sitt revir året runt under hela sin livstid och är därför konstant utsatt för vindkraftverkens skadeverkningar (vuxna fåglars och flygga ungars sammanstötningar med möllornas roterande blad vilket orsakat fågeldöd samt kraftverkens övriga störningar för häckningen). De revirörnar som lever i närheten av vindkraftsområdet har en nästan lika riskfylld position som de örnar som bor på det egentliga planeringsområdet.
- 2) Havsörnsungarna blir flygga i juni-juli och flyger klumpigt när de lämnar boet. De flygga ungarna befinner sig på reviområdet och lär sig av sina mödrar till början av hösten då de självständigt beger sig mot söder då vattnen börjar frysa. De flygga ungarna flyger klumpigt och är oerfarna och under 2-3 månaders tid utsatta för vindkraftverken. De äldre fåglarna (2-4 år) som ännu inte är köns mogna flyttar också till söder, men de senaste årens milda vintrar har lockat unga örnar att övervintra i Kvarken, vilket ökar risken för konsekvenser från vindmöllorna.
- 3) Revirörnarna rör sig aktivt på sitt revir: vårvinterns parningsflygningar, revirkamper i luften, bobyggande, jaktflygningar under ruvnings- och boungsfasen, utläring av jakt åt flygga ungar o.s.v. ökar riskerna med vindmöllorna.
- 4) Havsörnarna är mycket födelseplatstroga. Då fjolårets unga örnar på våren återvänder till sin födelsestrakt kan de till och med hänga efter sina mödrar på boområdet. De unga årskullarna i Kvarken, om de inte övervintrat, återvänder i mars-april i regel till sitt födelseområde eller till Kvarkenområdet. Då örarna blir köns mogna (4-6 år) slår sig örarna lätt ner på lediga öde revir eller

intar ett nytt revir på områden där det inte ännu finns örnar. Då ett örnpår intagit ett revir är det mycket revirtroget och håller fast vid reviret under hela sin livstid.

5) De unga örnarskullarna som fötts i Kvarken återvänder till området på våren och stannar där så länge vattnet är öppet. Ofta samlas de på traditionellt goda jaktplatser i avsevärda mängder (tiotals). Särskilt flador och små sjöar dit fisken vandrar längs bäckarna för att leka är lockade, likaså vikarna dit bäckarna rinner. Det finns tiotals sådana ställen på planeringsområdet. På våren kan de unga årskullarna sysselsätta sig med lekfulla parningsvirvlar i luften.

6) Genom Kvarken vandrar under våren också ett betydande antal havsörnar som fötts på andra platser och håller på att flytta. Även en del av dessa havsörnar kan stanna på området en längre tid tack vare de rikliga och lätta jaktmöjligheterna. En del av dessa kan senare fortsätta som häckande revirörnar. Då vinterutfodringen slutade som officiell skyddsåtgärd inom WWF:s havsörnsprojekt, fortsatte utfodringen på 1990-talet i forskningssyfte på en plats i Kvarken under vårflytten i mars-april. Platsen ligger ca 15 km norr om det planerade vindkraftsområdet. Under perioden 2000-2007 har antalet observationsdygn i genomsnitt varit 20 och man har avläst numren på färgringarna på de havsörnar som besökt platsen (individidentifikation) och dessa örnars dagliga besök har kontrollerats. Periodens toppår var 2004 då man under 21 observationsdygn identifierade totalt 114 olika havsörnsindivider och deras totala antal besök på utfodringsplatsen uppgick till 435 st. Utöver detta är en del av örnarna som besöker utfodringsplatsen inte ringmärkta. Det är inte möjligt att tillförlitligt identifiera de individer som inte är ringmärkta, men en grov uppskattning av det relativa antalet icke-ringmärkta i förhållandet till ringmärkta kan göras. Under de senaste åren har antalet icke-ringmärkta dagligen uppgått till nästan samma som antalet ringmärkta. Under flyttens aktivaste dagar har man på platsen kunnat observera över 50 nummernärkta olika individer och uppskattningsvis ihopräknat med de icke-ringmärkta till och med över hundra under en observationsdag. Under perioden 2000-2007 har man utfört totalt 1633 kontroller av nummernärkta örnar, varav 62 % hade ringmärkts i Kvarken och 16 % i övriga Finland (Åland, Åboland, Lappland) och 22 % hade ringmärkts i Sverige. Sporadiska observationer har gjorts av havsörnar som ringmärkts på Kolahalvön, i Estland och Polen. De kalkyler som gjorts under vårflytten på utfodringsplatsen pekar på att ett ansevärt antal havsörnar som fötts i Kvarken återvänder till skärgårdsområdet Replot-Björkö och att en ansevärt mängd havsörnar i olika ålder använder området i samband med sin flytt. Området lockar även finländska örnar som fötts längre söderut och särskilt andelen svenska örnar är mycket stor.

7) Av de havsörnar som krockat med elledningar och/eller fått en elektrisk stöt och som arbetsgruppen fått information om eller fått örnarna för undersökning har under perioden 2002-2008 sex individer hittats på Replotområdet och en utanför Replot (flygg unge, Korsnäs). Av havsörnarna i Replot hittades tre på området som planeras för vindkraft eller i dess omedelbara närhet (av dessa dog två vuxna mitt under häckningsperioden, 13.3. och 20.7., eventuellt också en tredje femåring, som hittades 24.4.) och de tre andra (en vuxen, en 2-åring och en flygg unge som nyligen lämnat boet) hittades längre ut i Replot (två i Vistan och en på Murskär). Tre av örnarna var ringmärkta, två i Kvarken och en i Åboland. Observationerna visar att örntätheten är stor i Replot och att havsörnarna är mycket utsatta för skadeverkningar som orsakas av elledningar.

8) Antalet havsörnar i Kvarken växer fortsättningsvis kraftigt: under de fem senaste åren har det hittats 19 nya bebodda revir och på de gamla reviren finns 28 nya bon som örnarna alternerar mellan. Under motsvarande period har åtminstone 251 boungrar noterats.

Havsörnsdöd som orsakats av vindmøllor har observerats och undersökts särskilt på norska kusten i Smøla, där det under 2001-2002 byggdes 20 stycken turbiner på 2 MW och under 2003-2005 totalt 48 turbiner på 2,3 MW. Under den period på ett år och åtta månader som började i augusti 2005 hittades på vindparksområdet 10 döda havsörnar som skadats av rotorbladen (NINA Rapport 248, 2007, bilaga). Fram till augusti 2008 har man utöver dessa hittat tre andra havsörnar (Telegraph.co.uk, website 25.8.2008 Sea eagles being killed by wind turbines). Det norska forskningsprojektet har sedermera breddats avsevärt (11 delprojekt för närvarande) och arterna som är föremål för

undersökning har ökat, bl.a. havsörnen, smålommen, berguven och skogsripan följs upp (NINA Report 255, 2008). I Tyskland bokför man fågeldöd som orsakats av vindkraftverk. Fram till september 2008 har man hittat totalt 32 döda havsörnar som konstaterats ha skador orsakade av vindkraftverk (bilaga).

Den del av programmet som gäller havsörnen i programmet för miljökonsekvensbedömning av Korsholms vindkraftpark stöder sig på observationer och praktisk fälterfarenhet som WWF:s havsörnsarbetsgrupp samlat under en lång period. Arbetsgruppen har emellertid inte andra uppgifter om vindkraftverkens inverkan på havsörnen än de som finns att fås i litteraturen. På basis av observationer och existerande forskning ser det ut som att havsörnen som art är särskilt utsatt för skadeverkningar från vindkraften.

På basis av det som presenterats ovan anser WWF:s havsörnsarbetsgrupp att det är ett faktum att det inte är möjligt att bygga det vindkraftsområde och den kraftledning som presenteras i bedömningsprogrammet på det planerade området på ett sådant sätt att det inte skulle orsaka allvarliga och bestående olägenheter och störningar för de havsörnar som häckar i området och det stora antal havsörnar som annars rör sig i området. Verkningarna skulle sannolikt även sträcka sig till örnar från andra områden, även örnar från Sverige. Med tanke på skyddet av havsörnarna är det praktiskt taget enda alternativet för projektet att det inte genomförs.

I det fall att projektet likväl skulle framskrida, bör det i bedömningsprogrammet inkluderas följande för att få fram aktuell information:

- utredning av havsörnarnas flygrutter på planeringsområdet och huruvida det på området kan konstateras tydliga flygrutter och kretsningssområden (termikområden).
- vilka flygrutter örnarna använder mellan bona och fångstområdena
- hur och på vilka områden örnarna som skyddar sitt revir spelar ut kamper i luften och jakt
- på vilket område de ungar som lämnat boet rör sig och hur området som de rör sig på ändras med tiden
- hur havsörnarnas flyttstråk under våren och hösten överlappar planeringsområdet
- om det på planeringsområdet finns områden som örnarna inte använder eller använder endast något område lite
- om det på planeringsområdet eller närområdet finns sådana nya revir och bon eller på kända revir finns okända bon som örnarna alternerar mellan och som havsörnsarbetsgruppen inte känner till

För att få fram de uppgifter som nämns ovan förutsätts observationer under alla årstider i minst två år. Utredningarna bör göras av erfarna, professionella och objektiva forskare för att man skall få till stånd tillförlitliga resultat. WWF:s havsörnsarbetsgrupp kan vid behov delta i forskningen i enlighet med vissa förhandsbestämda villkor. Den norska undersökningen som började som en forskning gällande havsörnar och det vindparksområde som byggts har utvidgats till ett omfattande forskningsprojekt till och med år 2010 (2011). Projektet har 11 finansierade delprojekt och forskningsbudgeten är 11,5 miljoner Nkr. I början av 2008 var finansieringen för tre tilläggsprojekt ännu inte fastslagen. Man bör noggrant följa hur det norska forskningsprojektet framskrider och aktivt samarbeta inom forskningsdelprojekt som gäller Kvarken och även i större omfattning finländska förhållanden för att kunna tillämpa resultaten på bl.a. förhållandena i Kvarken. En omfattande sammandragsöversikt har publicerats över det norska forskningsprojektet och planerade och pågående separata undersökningar: NINA Report 355: "Pre- and post-construction studies of conflicts between bids and wind turbines in coastal Norway. Status report 1st January 2008."

I det fall att vindkraftsprojektet i Vallgrund skulle framskrida till genomförandeskedet, bör projektets verkningarna enligt WWF:s havsörnsarbetsgrupps uppfattning följas upp åtminstone under fem verksamhetsår, eftersom de problem som vindkraftverk orsakar för bl.a. havsörnar är mycket allvarliga och de bör utredas grundligt i samband med projektet i Vallgrund genom att tillämpa ovan nämnda modell från Norge. Kvarkens skärgård och särskilt områdeshelheten Replot-Björkö är ett av de mest centrala och viktigaste områdena i Finland med tanke på havsörnens historia

(överlevnadshistoria). Om de ovan nämnda riktgivande framförda synpunkterna och nödvändiga utredningarna inte kan genomföras, finns det inga förutsättningar för att genomföra vindkraftsprojektet med tanke på miljökonsekvensbedömningen och därmed bör projektet inte genomföras.

WWF:s havsörnsarbetsgrupp har ovan tagit ställning till projektet endast när det gäller havsörnen. Alla andra fågelarter som häckar på eller flyttar genom området har lämnats utanför utlåtandet. Några par av den vitryggiga hackspetten, som är en ännu mer hotad art än havsörnen, häckar i skärgården alldeles intill den norra delen av vindparksområdet. Fladdermössen som har visat sig vara särskilt utsatta för vindkraftverk skulle förutsätta en separat utredning, eftersom det tydligen inte finns någon information om fladdermössen på hela Kvarkens skärgårdsområde.

Som bilaga till utlåtandet finns grafer över havsörnsparens och -ungarnas mängd, vilka visar att antalet par sedan 1995 har fördubblats och var år 2008 ca 50 par, medan det år 1976 fanns bara fem par. När det gäller antalet ungar har trenden varit den samma och år 2008 var antalet ungar 55. Antalet ungar var fram till 1991 färre än 10 ungar per år.

Museiverket

Museiverket konstaterar i sitt utlåtande följande:

I punkt 5.8.4 Fornlämningar (s. 24) har nämnts de tills vidare oregistrerade fornlämningarna som finns på planeringsområdet. När det gäller fasta fornlämningar vid miljökonsekvensbedömning bör man som primär källa dock använda sig av det riksomfattande fornlämningsregistret som upprätthålls av Museiverket. Eftersom basuppgifterna om de fasta fornlämningarna på området är bristfälliga, bör det i projektets basutredningar ingå en inventering av fornlämningar.

I punkt 6.6.7 Konsekvenser för kulturmiljö och fornlämningar (s. 29) bör nämnas att konsekvenserna för det arkeologiska kulturarvet kan bedömas först efter att det på hela projektområdet har gjorts en inventering av fornlämningar från både förhistorisk och historisk tid.

Den traditionella byggda kulturmiljön i skärgården består av byggnader och byggen som till skalan är anspråkslösa samt några fyrar och båkar som fungerar som landmärken. En vindpark som genomförs i industriell skala med enheter som rejält överskrider 100 meter skulle ha omfattande konsekvenser för det ömtåliga skärgårdslandskapet.

Av planeringsområdet ligger ca en femtedel inom gränserna för världsarvsområdet Kvarkens skärgård. Det unika med området baserar sig på landshöjningen och de Geer-moränerna, men enligt avtalet bör även områdets andra värden såsom kulturen, naturen och landskapet tas i beaktande. Därför bör man helt avstå från att placera vindkraftsenheterna på världsarvsområdet. Museiverket konstaterar i sitt utlåtande 16.3.2006 (dnr 32/303/2006) gällande landskapsplanen för Österbotten att vindkraftsverken av landskapskäl i första hand bör placeras ut till havs eller i hamnar.

Vid miljökonsekvensbedömningen av Korsholms vindkraftspark bör utredas vindmöllornas konsekvenser för när- och fjärrlandskapet samt servicevägnätets och 110 kV Vallgrund-Gerby kraftledningens konsekvenser för kulturmiljön och den byggda kulturmiljön.

Det eventuella hotet mot världsarvsstatusen som projektets helhetskonsekvenser utgör bör också utredas.

Södra Vallgrund Jaktförening r.f.

Föreningen konstaterar att det i bedömningsprogrammet finns stora brister som bör rättas till så att miljökonsekvensbedömningen utförligt undersöker projektets alla konsekvenser för miljön.

Dessutom konstaterar föreningen att tidsramarna för miljökonsekvensbedömningens genomförande är allt för snäva vilket kan innebära stora förändringar i områdets hela ekosystem. Som jaktförening är det föreningens främsta uppgift att vara miljö- och viltvårdare och föreningen uttrycker sitt stora bekymmer över situationen. Föreningen anser att området är helt olämpligt för en vindkraftspark med tanke på miljövärden och har redan besvärat sig mot landskapsförbundets planering av området till vindkraftspark. Enligt miljöministeriets kriterier för områden lämpade för vindkraft är det nu planerade området på många sätt olämpligt (publikation: Tuulivoiman tuotantoon soveltuvat alueet Merenkurkussa ja Perämerellä).

Det område som nu berörs är orörd skärgårdsnatur enbart påverkat av skogsbruk. Området stora antal glosjöar och våtmarker, skapade av landhöjningen, är ytterst artrika både beträffande flora och fauna. På området finns de flesta av vårt lands däggdjursarter och fågelarterna är lika talrika. På våtmarkerna häckar bland annat knöl- och sångsvan och skärgårdens största population av havsörnar finns på detta område. Föreningen anser att det är konsultens uppgift att göra en noggrann inventering av vilt- och fågelarter, men någon sådan har inte gjorts. Hur påverkas viltets livsbetingelser av ljudet och de ljusfenomen som kraftverken åstadkommer? En miljökonsekvensbedömning baseras på empiriska fakta. De enorma grävarbetenas påverkan på naturen bör utredas. Miljökonsekvensbedömningens program nämner inte omfattningen av vägbyggen eller grävarbeten och konsekvenserna av dessa. Ordet viltvård nämns inte överhuvudtaget.

På området finns många skyddade biotoper, men i programmet nämns inget om hur dessa beaktas. Dessa biotoper har skyddats av Kustens skogscentral och har av jord- och skogsbruksministeriet ålagts förbud mot dikning och grävarbeten (beslut 224/97).

På området finns det största antalet glosjöar i skärgården. Samtliga är viktiga lekplatser för fiskar. Det bör utredas hur vattenkvaliteten påverkas av gräv- och dikningsarbeten, om det finns risk för humusavrinning och om fiskarna även i fortsättningen kan simma upp till sina lekplatser. I programmet sägs enbart att fisket beaktas, men inte hur det görs.

Skärgårdens största population av havsörnar häckar på ifrågavarande område, på området finns åtminstone 10 bon och 65 % av ungarna föds här. Detta utgör också det viktigaste flyttstråket också för andra rovfåglar (bl.a. kungsörnen) och havsområdet har klassats som FINIBA-område (Finnish Important Bird Area).

Undersökningar visar att örnar inte kan skydda sig mot vindkraftverk av den typ som planeras på området som bildar en dödsfälla för örnar. Anläggandet av en vindkraftspark här torde strida mot finsk naturskyddslagstiftning, eftersom det utgör en uppenbar risk för örnstammarna i hela Bottenviken. Örnarna omfattas av EU:s fågeldirektiv. Också sångsvan häckar på områdets våtmarker och både höstar och vårar flyger ett stort antal svanar dagligen mellan havsstranden och Revöfjärden där de övernattar. De passerar området med den inplanerade kraftledningen från vindkraftsparken. Enligt konsulten skulle denna kraftledning vara oisolerad, vilket kan ifrågasättas.

Finlands naturskyddsförbund r.f. Österbottens distrikt

Finlands naturskyddsförbund r.f. Österbottens distrikt konstaterar att naturskyddsdistriktet i princip anser vindkraften vara ett bra alternativ för energiproduktion. Vindkraften kan i framtiden anses vara en god möjlighet för elproduktion och utnyttjandet av vindkraften bör utvecklas vidare. Produktionen av vindkraft är dock inte problemfri, utan i detta nu framskrider vindkraftsprojekten projektvis utan helhetsplan. Det att projekten framskrider snabbt och att det finns brister i planläggningen försvårar projektens avancemang, och planerna för byggandet av vindkraft kan inte heller anses vara metodiska utan är enskilda projekt inom olika bolag som genomförs inom ramen för ekonomisk konkurrens, där inte miljön beaktas i tillräcklig grad.

När det gäller Korsholms vindkraftspark har landskapsplaneringen genomförts och på området har en plats för byggande av vindkraft reserverats. Den platsen är dock avsevärt mindre än det område som diskuteras i det aktuella projektet. Projektet som nu planeras är mångdubbelt större än det område som nämns i planläggningen, och motsvarar därmed inte landskapsplanen.

I programmet nämns inget om var det är tänkt att servicevägar under byggnads- och verksamhetstiden skall byggas eller ens några huvudprinciper för vägbyggena. Det bör beaktas att då totala master byggs, måste en ansevärd markareal tas i bruk på grund av vägförbindelserna till masterna. Det samma gäller ledningar, grävning av jordkablar och andra strukturer som hör samman med projektet. I programmet har inte realistiska översiktsbilder av projektplanerna presenterats, eftersom bilderna inte alls visar de förändringar som gäller marken. Då man beaktar de strukturer som behövs i jordgrunden för väg- och ledningsstrukturer, kan man konstatera att hela området som reserverats för vindkraft skulle förändra den nuvarande situationen märkbart. Vindkraftsbyggen är en energiform som kräver en mycket stor areal fastän själva kraftverken inte kräver en stor markyta att stå på. Då området ligger på ett kustområde som är föremål för landhöjningen är det skäl att försäkra sig om huruvida landhöjningen kan vara skadlig för stora och höga strukturer.

Det är projektområdets natur och framför allt fågelbestånd som lider mest av projektet. Fastän det i undersökningar har konstaterats att kollisioner med vindkraftverk mycket sällan sker, kan man dock ifrågasätta om det är lämpligt att bygga en vindkraftpark på ett område som är så betydande för fågellivet. Projektets negativa konsekvenser bör bedömas även ur den aspekten att vindparkens olägenheter kan driva bort fågelbeståndet, för undersökningar har visat att största delen av de stora fåglarna och vadarna undviker vindkraftsparker, varje artgrupp på olika sätt och avstånd. Att fåglarna tar avstånd från vindparken är en betydelsefull sak särskilt när det gäller stora fåglar, för vilka det är svårare att hitta ett nytt revir än för små fåglar. På området finns det ju åtminstone två betydande arter som ingår i fågeldirektivet: havsörnen och fiskgjusen.

För havsörnens del är området särskilt viktigt som häcknings- och jaktområde, som under årtiondena följts upp. Dessa frågor bör man sätta sig in i genom WWF:s havsörnsarbetsgrupp. På basis av existerande uppgifter om fågelbestånd och utredningar gällande fågelbestånd och vindkraft kan förläggandet av vindkraftsprojektet på detta område ifrågasättas. Då man ännu dessutom tar i beaktande att området delvis finns på Natura-område, bör vidare planer för projektet avvägas och göras mycket varsamt.

Projektets byggnadstid är lång och orsakar kraftiga olägenheter för naturen i området och stör särskilt fågelbeståndet i området. Under själva brukstiden orsakas olägenheterna främst av servicearbeten. Problem under brukstiden riktar sig främst mot fågelbeståndet i form av risken för kollisioner och andra olyckor. Minimeringen av olägenheterna under drifttiden bör granskas särskilt när det gäller fågelbeståndet med beaktande av områdets särskilda betydelse för fågelbeståndet. Fastän det är en liten risk att fåglar krockar med kraftverksstrukturerna, finns det för närvarande på området ingen dylik risk som hotar fåglarna. Därför är projektet med tanke på fågelbeståndet ett stort hot.

För fågelbeståndets del kan elledningarna anses vara ännu skadligare strukturer än vindkraften, för varje år dör det i genomsnitt fler fåglar som har krockat med elledningar än med vindkraftsstrukturer. Vilken inverkan elöverföringen har för fågelbeståndet på ett känsligt område bör granskas noggrant. När det gäller överföringen av el bör man överväga alternativ, där överföringen skulle ske via jordkablar längre bort än nu från vindparken till en elstation. Dessutom bör bedömas möjligheten till överföring via en kabel i havet till Gerbyområdet, vilket inte torde vara omöjligt att genomföra.

Reflexerna från de stora kraftverkens vingar dagtid och vid månken bör utredas och bedömas. Invånarna kan uppleva dessa ljuseffekter som störande även på långt avstånd. Kraftverkens eventuella inverkan på områdets rekreationsbruk, såsom att allmänt obegränsat röra sig på område, jaga och fiska, bör beaktas.

Det bör även utredas vilka konsekvenser projektet har för världsarvsområdet och huruvida det enligt lagstiftningen är möjligt att genomföra projektet såhär nära ett UNESCO-objekt utan följder.

Då en vindkraftspark planeras är det bra att redan i detta skede gå igenom alla bedömningar om möjliga miljörisker och osäkerhetsfaktorer och antaganden som kan förekomma under projektets

gång. Då det gäller planeringen av ett så här massivt byggprojekt bör man också satsa på att minska projektets skadliga effekter, eftersom vindkraften i princip är ett av de bästa sätten att producera elektricitet, men med tanke på områdets omfattning bör man sätta sig in i vilka medel som finns för att minska negativa konsekvenser på bästa möjliga sätt om projektet genomförs. Ett sätt att minska på olägenheterna kunde vara utvecklingsarbete i anslutning till kraftverksstrukturer och kraftverksområdet för att utveckla metoder som gör att fåglarna bättre ser kraftverken och kan undvika olycksriskerna bättre.

Om projektet genomförs på ett eller annat sätt bör man komma ihåg att området för närvarande i huvudsak är obebyggt och används för jord- och skogsbruk. Om projektet genomförs orsakar det säkert förändringar i naturen och fågelbeståndets nuvarande situation. Områdets omedelbara närhet hör till IBA- och FINIBA-områdena när det gäller flera betydande fågelarter.

<http://www.birdlife.fi/suojelu/paikat/finiba/finiba-73-alueet.shtml#730001>

<http://www.birdlife.org/datazone/sites/index.html?action=SitHTMDetails.asp&sid=1335&m=0>

<http://www.birdlife.fi/suojelu/paikat/iba/ibakartat/045.jpg>

Vindkraftsprojektet har inte bedömts vara ett objekt som det speciellt lönar sig att understöda enligt utredningen av områden som lämpar sig för vindkraft i Kvarken och Bottenviken (Sigma 2003). På allmän nivå lämpar sig området för vindkraft, men redan då har områdets landskap samt natur- och fågelvärden beaktats och på basis av detta skulle området endast med vissa reservationer lämpa sig för vindkraft.

<http://www.keski-pohjanmaa.fi/tiedostot/Tuulivoimaselvitys.pdf>

På området och i dess närhet finns flera områden som gör att projekt av denna omfattning kan ifrågasättas: Natura-området, Unescos världsarvsområde, kultur- och landskapsområdet i Björköby, flador och glosjöar, den byggda kulturmiljön i Replot, Ramsar-objekt, IBA- och FINIBA-områden samt några privata naturskyddsobjekt.

Om projektet eventuellt framskrider bör utöver de utredningar som presenteras i programmet göras åtminstone följande uppföljningar och utredningar som gäller fågelbeståndet:

- havsörnens flygrutter och kretsningssområden i närheten
- hur flygrutterna från bona till fångstområdena och tillbaka sker
- hur ungarna som lämnar boet rör sig efter att de lämnat boet
- hur flyttstråken går över området vårar och höstar
- finns det områden som används avsevärt mindre av havsörnarna än de mest populära områdena
- motsvarande uppgifter för fiskgjusen
- hur flyttande tranor rör sig över området till Sverige och tillbaka

Undersökningen bör utföras under två års tid och man bör använda sig av radiouppföljning och aktiv yrkeskunnig arbetskraft för att observationerna skall vara tillräckliga. Då kraftverken eventuellt börjat användas bör en tillräckligt lång (> 5år) uppföljning ordnas för att få information om områdets fågeldödlighet och förändringar i beståndet av små rovdjur.

Vasa miljöförening – Vaasan ympäristöseura r.f.

Vasa miljöförening anser det vara tvivelaktigt att den projektansvariga har vidtagit åtgärder för att genomföra det nu föreliggande projektet som har mycket omfattande miljökonsekvenser, fastän man klart ser att vindkraftsprojektet väsentligt förhindrar genomförandet av planer och beslut som tidigare godkänts gällande områdets användning. I projektet har inte den nyligen färdigställda landskapsplanen följts. Om projektet genomförs skulle det oåterkalleligt skada de natur- och kulturvärden på Kvarkenområdet som är mycket värdefulla på global nivå. Det har i tiderna gjorts ett flertal beslut för att bevara och skydda dessa värden och dessa beslut binder alla parter.

Bedömningsprogrammet är synnerligen kortfattat. Det innehåller inte alla punkter och frågor som föreskrivs i förordningen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Bedömningsprogrammet bör innehålla en plan över nödvändiga utredningar för att bedöma både direkta och indirekta miljökonsekvenser. I det bedömningsprogram som nu utarbetats finns ingen sådan tydlig plan. För de parter som deltar i bedömningen är det omöjligt att veta, vad den projektansvariga tänker reda ut och hur.

Förordningen förutsätter att bedömningsprogrammet inkluderar uppgifter om hur projektet ansluter till andra projekt. Detta förutsätter att bedömningsprogrammet beskriver dessa övriga projekt samt hur kraftverksprojektet ansluter sig till dem. Enbart en uppräkningslista av projekten är inte tillräcklig, eftersom alla inte känner till projektens mål och innehåll. De nationella skyddsprogrammen nämns inte ens vid namn för att inte tala om att deras syfte och innehåll skulle nämnas.

Förordningen förutsätter också att bedömningsprogrammet presenterar alternativa lösningar för projektet. Granskningen av alternativa lösningar är utgör kärnan i förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Då den projektansvariga går vidare med sina åtgärder granskas inte längre i något tillståndsskede alternativ, utan endast det alternativ som den sökande har för avsikt att genomföra och söker tillstånd m.m. för. I bedömningsprogrammet beskrivs endast ett alternativ för genomföringen och det andra alternativet uppges vara att projektet inte genomförs alls.

Vasa miljöförening förutsätter att det finns flera alternativ som utreds för att man skall kunna se skillnaderna i miljökonsekvenserna för de olika lösningarna. Ett alternativ som granskas bör vara ett projekt där vindkraftverk finns endast på det område som i landskapsplanen har godkänts för vindkraftsverksamhet av landskapsfullmäktige. Vasa miljöförening förutsätter också att man i samband med granskningen av alternativ utreder verkningarna av olika vindkraftslösningar. Ett alternativ kunde vara att genomföra vindkraftverken med vertikala turbiner istället för traditionella propellerturbiner. Även när det gäller behovet av att bygga vägnät och olika lösningar gällande elledningarna bör flera alternativ beskrivas och bedömas.

I detta fall bör man grundligare än vanligt sätta sig in i miljökonsekvensbedömningen av alternativet att inte genomföra projektet, för om projektet genomförs, kommer de skadliga konsekvenserna att på många olika sätt rikta sig mot hela den näringslivsstruktur och utvecklingsmöjligheterna för näringslivet som baserar sig på naturen och landskapet i Kvarken. Enkelt sagt måste konstateras att en skog av vindmøllor som påverkar alla vyer inte lockar krävande turister som söker områden i naturligt tillstånd och ursprungliga kulturmiljöer, för vindmøllor finns överallt i världen. Detta leder till att grunden för utvecklingen av skärgårdens näringsliv försvinner helt.

Förordningen förutsätter att bedömningsprogrammet förutom en miljöbeskrivning innehåller uppgifter om utredningar som utarbetats och som planeras för att reda ut miljökonsekvenser. Dessa har inte beskrivits i bedömningsprogrammet. Bedömningsprogrammet bör enligt förordningen även innehålla uppgifter om de metoder som används vid anskaffningen av uppgifter samt de antaganden som hör samman med dessa. Dessa finns inte heller i bedömningsprogrammet.

Bedömningsprogrammet bör innehålla ett förslag till avgränsning av verkningsområdet för projektet. Denna fråga har behandlats synnerligen bristfälligt i bedömningsprogrammet. Verkningarna begränsar sig inte alls endast till det "preliminära granskningsområde" som märkts ut på kartan i programmet, och som motivering för denna avgränsning har inte heller några fakta presenterats. Som ett exempel nämner Vasa miljöförening att projektet sannolikt helt kommer att förändra landskapsbilden på naturskyddsområdena i Kvarken och kring området både dagtid och nattetid. En utredning bör göras över denna negativa förändring och förändringens konsekvenser bör bedömas både när det gäller att uppnå naturskyddsmålen och sociala konsekvenser.

Kvarkenområdet har klassificerats som ett naturskyddsmässigt värdefullt område i globalt perspektiv. Bedömningsprogrammet ger sken av att betydelsen av detta inte alls omfattas, eftersom det endast

skrivits ett tjugotal ord om konsekvenserna som riktar sig mot världsarvsobjektet. En betydande näringslivsverksamhet håller på att bildas kring världsarvet och områdets skyddsvärden. De negativa konsekvenserna som projektet har för denna verksamhet bör utredas. Vasa miljöförening förutsätter att alla konsekvenser som riktar sig mot världsarvsområdet utreds och bedöms i enlighet med sakens vikt och på det sätt som föreskrivs i förordningen.

Till slut önskar Vasa miljöförening att den projektansvariga omsorgsfullt skulle läsa den gällande lagstiftningen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. För det andra vill Vasa miljöförening konstatera att varken den nationella energipolitiken eller bolagets strävan att producera vindkraft berättigar till att förringa de negativa konsekvenserna av vindkraftverk på det sättet som görs i bedömningsprogrammet. Detta ger inte heller den projektansvariga möjlighet att på något sätt ta genvägar från det som krävs gällande förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Vasa miljöförening understryker att Kvarkenområdet är unikt i vårt land och även i världsomfattande hänseende en värdefull helhet med välbevarade naturvärden. Skärgårdssamhällena i området är även när det gäller kulturmiljön särskilt betydande. Att ta in industrikulturens strukturer, som dominerar allt och syns överallt i landskapet, i denna exceptionella och med många beslut skyddade miljö kan inte göras med en axelryckning, om det över huvudtaget kan göras.

I bedömningsprogrammet konstateras att en uppföljningsgrupp skall tillsättas för projektet och till gruppen kommer även Vasa miljöförening att kallas. Vasa miljöförening hade önskat att uppföljningsgruppen hade varit verksam redan innan bedömningsprogrammet kungjordes, eftersom redan bedömningsprogrammet avgör den projektansvarigas uppfattning om utförandet av bedömningen. Uppföljningsgruppen bör absolut tillsättas snarast möjligast för att den skall ha möjlighet att tids nog behandla kontaktmyndighetens utlåtande om bedömningsprogrammet innan bedömningsarbetet fortskrider.

Österbottens svenska producentförbund r.f.

Österbottens svenska producentförbund (ÖSP) konstaterar föreningen ha en positiv grundsyn på vindkraft och anser att det är en energikälla vars potential måste tas tillvara. I regeringens energi- och klimatstrategi som publicerades nyligen har regeringen satt som målsättning att höja vindkraftskapaciteten från 120 MW till 2000 MW fram till år 2020. Detta innebär att elproduktionen genom vindkraft kommer att uppgå till 6 TWh. Denna målsättning är betydligt större än de målsättningar som Finland haft tidigare. Det behövs därmed satsningar på vindkraften. ÖSP anser dock att den storskaliga utbyggnaden av vindkraft ska vika till förmån för en bred, lokalförankrad och landsbygdsbaserad utbyggnad av vindkraften. Dessa mindre projekt är lättare att förankra lokalt samt ersättningsfrågor och liknande är lättare lösta i dessa projekt.

ÖSP anser att ett projekialternativ som bör utredas är miljökonsekvenserna av den vindkraftspark som reserverats i Österbottens förbunds landskapsplan. I landskapsplanen finns en reservering för en vindkraftspark omfattande 800 ha. Denna vindkraftspark är betydligt mindre än den vindkraftspark som nu finns med i miljökonsekvensbedömningen för Korsholms vindkraftspark på 2350 ha.

ÖSP kräver att det även görs en ekonomisk konsekvensbedömning av hur vindkraftsparken kommer att påverka de areella näringarna i området. Placeringen av vindmöllorna och dragningarna av elledningarna både i marken och i luften kommer att splittra ägoförhållandena och därmed försvara ett ekonomiskt utnyttjade av markområdena så som t.ex. skogsbruk. Konsekvenserna för att bedriva jakt bör även utredas.

I och med att EPV Tuulivoima Oy borde prioritera en dialog med markägarna anser ÖSP att markägarorganisationerna Österbottens svenska producentförbund och Skogsägarförbundet Kusten bör ges tillträde att delta i projektets uppföljningsgrupp. Att skapa denna dialog är viktig med tanke på den lokala förankringen samt för den eventuellt kommande diskussionen om ersättningar till markägarna.

Skogvårdsföreningen Söderskog

Skogvårdsföreningen Söderskog r.f. konstaterar att det inte är förenligt med landskapsplanen som 29.9.2008 godkändes av Österbottens förbund att bygga vindmøllor på annat än det för vindkraft reserverade området. Skogvårdsföreningen motsätter sig en utvidgning av det för vindkraft reserverade området. Bedömningsprogrammet måste ta ställning till var ellinjer och vägar placeras. Speciellt den exakta ellinjedragningen från Vallgrund till Gerby bör framgå och olika alternativa dragningar utredas och presenteras.

Ur bedömningsprogrammet måste det framgå hur skogslagens viktiga livsmiljöer beaktas i planeringen.

Samordning av havsörnsskydd och skogsbruk bör beaktas, speciellt häckningstiden 1.3-30.7 bör störningar inom en radie av 500 meter från boträd undvikas.

En vattenvårdsplan bör uppgöras för de planerade nya vägarnas dikessystem.

Onödig splittring av skogsfastigheter bör undvikas vid planeringen. Virkeslagringsplatsers placering bör beaktas vid vägplaneringen. Virke får ej lagras under ellinjer och nya ellinjer tar bort virkeslagringsmöjligheter. Berörda markägare måste ges ersättande lagerplatser.

Ostrobothnia Australis r.f.

Ostrobothnia Australis r.f. utlåtande över följande punkter i bedömningsprogrammet:

4.1. Projektets bakgrund

- Utredningsområdets storlek bör anpassas till det område som är reserverat i landskapsplaneförslaget för vindkraft.
- Ett utvidgat utredningsområde omfattas inte i gällande regionplan eller i den landskapsplan som nu är under bearbetning.
- Det är viktigt att konstatera att hela Replot-Vallgrund skärgård är speciell: här finns både Natura 2000-områden och världs naturarv, samtidigt som det utgör ett mycket viktigt rekreativt område för hela Vasaregionen. Alla dessa funktioner kommer mycket starkt att påverkas av en eventuell vindkraftspark.

4.2.1 Vindkraftsverkens placering, 4.2.2 Ett vindkraftverks konstruktion, 4.2.3 Byggnads- och servicevägare, 4.2.4 Elöverföring

- Utredningsområdets storlek bör anpassas till det område som är reserverat i landskapsplaneförslaget för vindkraft
- Ett utvidgat utredningsområde omfattas inte i gällande regionplan eller i den landskapsplan som nu är under bearbetning.
- Storleken på vindkraftverken bör vara av den mindre modellen (3 MW) för att minska den negativa landskapsmässiga inverkan
- Antalet vindkraftverk bör minskas för att rymmas inom det område som är reserverat för vindkraftverk i landskapsplaneförslaget

4.2.4 Elöverföring

- I miljökonsekvensbedömningen bör ingå de utredningar som dragningen av elnätet medför för bl.a. befolkningen, landskapet och naturen, d.v.s. vindkraftsparken och elnätet bör klassas som ett enhetligt projekt

4.3 Projektalternativ

- Antalet projektalternativ bör antingen utökas med ett mellanalternativ där antalet och placeringen av vindmøllorna är anpassade till det område som är reserverat för vindkraft i förslaget till landskapsplan
- Alternativt bantas alternativ 1 till att gälla det område som är reserverat för vindkraft i förslaget till landskapsplan

5.1. Läge och nuvarande markanvändning,

5.1.1 Läge, 5.1.2 Nuvarande markanvändning

- Vindkraftverken bör placeras minst 750 m från stranden för att inte störa fågellivet och villabebyggelsen
- För den fasta bebyggelsen bör avståndet vara minst 1000 m

5.2.2 Landskapsplan

- Genom att det i landskapsplanen finns ett område som är reserverat för vindkraft måste projektet hålla sig inom dess område
- Områdets storlek är anpassad till omgivningen och en passande storlek för en vindkraftspark i området
- När det finns ett förslag till landskapsplan bör man följa de beteckningar som finns i den

5.2.3 Generalplan

- I strandgeneralplanen finns ett antal byggnadsplatser för fritidshus eller byggplatser. Det bör utredas vilken påverkan vindkraftsparken har på rekreativvärde och det finansiella värdet för fritidsfastigheterna, samt vilken ersättning dessa fastighetsägare bör få för en eventuell värdeminskning
- De miljövärden som finns enligt strandgeneralplanen (M-1, SL, SL-1 samt SL-2) bör utredas noggrant och eventuella konsekvenser bör bedömas. Ingen verksamhet som försämrar de värden som områden skyddats för bör tillåtas.

5.2.4 Detaljplan

- Inom en stranddetaljplan finns en byggnadsplats för fritidshus eller byggplats. Det bör utredas vilken påverkan vindkraftsparken har på rekreativvärde och det finansiella värdet för fritidsfastigheten, samt vilken ersättning dess fastighetsägare bör få för en eventuell värdeminskning

5.7 Skyddsområden

5.7.1

- Till Natura 2000 nordväst om projektområdet bör en buffertzona på minst 500 m lämnas mellan Natura-gränsen och projektgränsen

5.7.2 Objekt på UNESCO:s världsarvslista

- Vindkraftsparken bör under inga omständigheter gå in i området som hör till världsarvet
- En buffertzona på minst 500 m bör lämnas till gränsen för världsarvet
- Att genom ett så här stort projekt försämrade den status och helhet som världsarvet utgör i Kvarken är oacceptabelt

5.7.5 Områdesreserveringar för naturskydd

- De miljövärden som finns enligt strandgeneralplanen (M-1, SL, SL-1, SL-2) bör utredas noggrant och eventuella konsekvenser bör bedömas. Ingen verksamhet som försämrar de värden som områden skyddats för bör tillåtas

5.8 Landskaps- och kulturarv

5.8.1 Allmänt om landskapet

- De miljövärden som finns utanför de strandplaner som finns bör utredas noggrant och eventuella konsekvenser bör bedömas. Ingen verksamhet som försämrar de värden som områdena borde skyddas för bör tillåtas.

6. Miljökonsekvenser som ska bedömas

- Listan på vilka grunder olika konsekvenser skall bedömas bör preciseras närmare, d.v.s. vilka typer av utredningar och vem som utför dem.
- Konsekvenser för eventuella värdeminskningar på fritidsfastigheter bör också utredas och på vilka grunder eventuella värdeminskningar ersätts.

- Projektområdet bör minskas till att omfatta det område som avses i landskapsplaneförslaget. På så sätt minskar de negativa inverknings vindkraftsparken har på miljön

6.4 Hur bedömningen utförs

- Listan på vilka grunder olika konsekvenser skall bedömas bör preciseras närmare, d.v.s. vilka typer av utredningar och vem som utför dem.
- Konsekvenser för eventuella värdeminskningar på fritidsfastigheter bör också utredas och på vilka grunder eventuella värdeminskningar ersätts.
- Projektområdet bör minskas till att omfatta det område som avses i landskapsplaneförslaget. På så sätt minskar de negativa inverknings vindkraftsparken har på miljön och landskapet.

6.6 Konsekvenser under driften

6.6.12 Konsekvenser för människorna

- Konsekvenser för eventuella värdeminskningar på fritidsfastigheter bör också utredas och på vilka grunder eventuella värdeminskningar ersätts.
- Projektområdet bör minskas till att omfatta det område som avses i landskapsplaneförslaget. På så sätt minskar de negativa inverknings vindkraftsparken har på miljön och landskapet.

6.11. Jämförelse av alternativ

- Antalet projektalternativ bör utökas med ett mellanalternativ där antalet och placeringen av vindmöllorna är anpassade till det område som är reserverat för vindkraft i förslaget till landskapsplan.

Utgående från ovan nämnda åsikter kan från Ostrobothnia Australis r.f.: sida konstateras följande:

- I landskapsplaneförslaget för området finns ett område för vindkraft reserverat inom planeområdet för vindkraftsparken. Landskapsplanens reserveringar är till för att följas och styr upp den planerade markanvändningen för området. Därför bör vindkraftsparkens planeområde sträcka endast till det område som är reserverat för vindkraft i landskapsplaneförslaget.
- De miljö-, landskaps- och fågelvärden som finns inom planeområdet får inte försämrats märkbart.
- Natura 2000-område, andra skyddsområden/-program och världsarvsområdet bör en tillräcklig buffertzon (500-1000 m) inrättas för att inte dessa nationellt värdefulla helheter naggas i kanterna.
- Antalet projektalternativ bör utökas med ett mellanalternativ där antalet och placeringen av vindmöllorna är anpassade till det område som är reserverat för vindkraft i förslaget till landskapsplan.
- En noggrann utredning för den eventuella värdeminskningen för de fritidsfastigheter som finns i området och grunder för eventuella ersättningar bör utföras.

Svenska Österbottens jaktvårdsdistrikt

Jaktvårdsdistriktet konstaterar till en början allmänt att en vindkraftspark av denna storlek inte tidigare finns i Finland och således bör en dylik anläggnings påverkan på viltet noggrant klargöras i miljökonsekvensbedömningen. Det är en brist att detta överhuvudtaget inte nämns som en viktig konsekvens som måste bedömas i den kommande miljökonsekvensbedömningen. Om viltet påverkas negativt av den planerade anläggningen kommer detta även att få konsekvenser för människornas trivsel och möjlighet till rekreation eftersom jakten och fisket i området med stor sannolikhet är de fritidssysselsättningar som har det största antalet utövare. Påverkan på viltet kan även i förlängningen få effekter på skogs- och trafikskadorna i området.

När det gäller punkt 5.1.2 Läge och markanvändning kommenterar jaktvårdsdistriktet att områdena som nämns i programmet är av yttersta vikt för viltarterna som finns på ifrågavarande område, området som planeras för vindkraftspark är stort och en mycket värdefull mångfaldsmässig viltbiotop där viltet söker och finner föda, skydd och som samtidigt fungerar som viltets barnkammare. Ytterligare är det en viktig rastplats vid höstens och vårens fågelförflyttningar mellan norra och södra

Finland. En arealmässigt stor anlagd vindkraftspark med tillhörande infrastruktur på detta värdefulla föröknings- och rastområde betyder att man allvarligt kommer att påverka aktuella viltarter mycket negativt då deras livsmiljöer exploateras. Det är av yttersta vikt att det redogörs noggrant för detta i den kommande miljökonsekvensbedömningen.

Punkt 6.6.1 Konsekvenser för fågelbeståndet kommenterar jaktvårdsdistriktet med att en utredning samt konsekvensbedömning för t.ex. skogshönsfågelstammen på hela verkningsområdet är av yttersta vikt då det i undersökningar konstaterats vara en stor dödlighet på framförallt orre vid kraftledningar. Förutom att viltarternas livsmiljöer försvinner så utgör vindmüllorna också direkta dödsfall för flygande vilt, detta då de planerade vindmüllorna är mycket höga konstruktioner och därmed utgör en mycket stor kollisionsrisk för flyttfåglar och stationära fåglar i dimma och mörker då de kan krocka med själva "stommen" och i detta fall också med rotorbladen. Exempel på fågeldödlighet vid kollisioner med höga konstruktioner finns från fyren på Norrskär i Kvarken. Gällande den undersökning som gjorts gällande förekommande fågelarter och deras flyttningsleder vill Svenska Österbottens jaktvårdsdistrikt framhålla att även detta arbete bör göras i samarbete med de lokala jägarna och resultatet av undersökningen bör redogöras i ett så tidigt skede av planeringen som möjligt.

I punkt 6.6.9 Konsekvenser för rekreationsanvändning konstateras enligt jaktvårdsdistriktet alldeles riktigt att användningen påverkar området för rekreation. De lokala jägarnas sakkännedom om hur det planerade området i dagsläget används vid jakt måste användas och deras åsikter och analyser av den planerade vindkraftsparken och hur denna eventuellt påverkar jakten och viltet i området måste tydligt framkomma i miljökonsekvensbedömningen. Om en vindkraftspark medför restriktioner gällande användningen av området för jakt eller hur jakten kan bedrivas på området av föreslagen storlek skulle detta direkt inskränka på hälften av Södra Vallgrunds jaktklubbs jaktmarker vilket skulle medföra en oproportionerligt stor negativ påverka på områdets viktigaste fritidssysselsättning – jakten.

När det gäller punkt 6.6.12 Konsekvenser för människorna konstaterar jaktvårdsdistriktet att jakten för Svenska Österbotten är en mycket viktig fritidssysselsättning som över 10 000 personer i enbart Svenska Österbottens jaktvårdsdistrikt utövar och inom det planerade området bedriver ett stort antal människor jakt. Jakt är en stor bidragande orsak till den levande landsbygd som eftersträvas och är en tungt vägande orsak när människor väljer bostadsort. Att få utöva jakt har således påverkan på ett stort antal människor också lokalt. Av denna orsak anser Svenska Österbottens jaktvårdsdistrikt att man i punkt 6.6.12 även beaktar jakten som en viktig faktor vid miljökonsekvensbedömningen gällande människors hälsa, levnadsförhållanden och trivsel.

Svenska Österbottens jaktvårdsdistrikt vill avslutningsvis framhålla att man finner det anmärkningsvärt att en vindkraftspark av dylik omfattning planeras i så nära anslutning till världs naturarvsområdet, och till och med inskränker på detta område. Behållandet av världs naturarvet är mycket viktigt för regionen och inrättandet av en vindkraftspark på området, eller i omedelbar närhet till detta får inte leda till att områdets status som världs naturarv ifrågasätts. Hur inrättandet av en vindkraftspark påverkar områdets världs naturarvsstatus bör noggrant undersökas i den kommande miljökonsekvensbedömningen.

3.2 Åsikter

Åsikt 1 (31 personer)

Skribenterna konstaterar följande om tidtabellen, alternativen, bristfälligheterna, verkningsområdets gränser och konsekvenser som ska utredas: Minimitiden för att göra miljöutredningarna och miljökonsekvensbedömningen i detta projekt är 1 år från att bedömningsprogrammet har lämnats in till kontaktmyndigheten (fåglar, fiskar, växtperioden osv.).

"Programmet för bedömning av projektets miljökonsekvenser lämnas in till kontaktmyndigheten hösten 2008 och avsikten är att miljökonsekvensbeskrivningen ska vara färdig under våren 2009". MKB-programmet är en plan om nödvändiga utredningar och om hur miljökonsekvens-bedömningen ska ordnas. Med beaktande av tiden som går åt till hörandet och kontaktmyndighetens utlåtande och faktum att vintern i Finland helt klart begränsar miljö- och naturutredningarna, kan man motiverat säga att tidtabellen är orealistisk.

Åsiktsframförarna konstaterar att bedömningsprogrammet presenterades på skolan i Replot 14.10.2008. Information om mötet gavs ut 12.10.2008. Tiden mellan att kungörelsen publicerades och informationsmötet hålls var 2 dygn, vilket är alldeles för lite. Detta kritiserades också kraftigt vid infomötet 14.10.2008. Med hänsyn till projektets storlek och betydelse måste kontaktmyndigheten ordna ett nytt informationsmöte om MKB-programmet för fast boende och fritidsboende på Replot och förlänga tiden för hörande till 12.12.2008, vilket motsvarar 60 dygn från att kungörelsen av MKB-programmet publicerades.

Utöver alternativen 0 och 1 som framförs i MKB-programmet måste miljökonsekvenserna av följande projektalternativ utredas:

ALT2: Alternativ, i vilket möllornas placering uppfyller alla följande villkor:

- Alla möllor placeras innanför gränsen för vindkraftsområdet enligt landskapsplanen.
- Alla möllor ligger utanför UNESCO:s världsarvsområde och på tillräckligt avstånd från områdets gränser.
- Ingen av möllorna står närmare än 2000 meter från fritidsbebyggelse eller fast bebyggelse.

Dessutom måste miljökonsekvenserna av 110 kW:s elöverföringsledningen till elstationen i Gerby såsom jordkabel utredas både i ALT 1 och ALT 2.

Åsiktsframföraren konstaterar att platserna för de 5 vindmöllorna som saknas i programmet måste visas på kartan och även deras miljökonsekvenser utredas.

Dessutom måste också gränserna för känsliga miljökonsekvenser också presenteras i mkb-programmet. *"Den egentliga definieringen av influensområdet görs som resultat av bedömningsarbetet i miljökonsekvensbeskrivningen"* (punkt 6.3 Förslag till avgränsning av det influensområde som granskas). Avgränsningen av verkningsområdet är den grundläggande utgångspunkten för bedömningen och mkb-programmet är den projektansvariges plan om vilka utredningar som behövs och hur bedömningsförfarandet ska ordnas = undersökningsplan. För att göra miljöutredningarna och bedöma konsekvenserna måste verkningsområdenas gränser anges i planen. I yttersta fall skulle man med stöd av denna mening endast utreda plattan som behövs för grunden, miljöns tillstånd och konsekvenserna. På samma sätt skulle man kunna begränsa invånarenkäten som framförs i punkt 6.6.12 bara till de markägare som arrenderar ut den mark som behövs för varje enskild vindmölla.

- För varje vindmölla bör verkningsområdet i relation till både fritidsbebyggelse och fast bebyggelse vara en cirkel med minst 5 kilometers radie runt möllan. Motiveringen är konsekvenserna för människans hälsa, trivsel och levnadsförhållanden samt även ekonomi. De som bor och vistas på stugan på ön sitter inte enbart i sina stugor, utan de plockar bär och svamp, jagar, fiskar, joggar på sommaren och vintern i ett område där man nu planerar att bygga vindmöllor.
- I mkb-programmet måste det tydligt och åskådligt presenteras granskningsområdets gränser i fråga om varje miljökonsekvens som granskas.

Följande miljökonsekvenser saknas helt och hållet eller presenteras bristfälligt i MKB-programmet:

- Konsekvenserna för människans hälsa, levnadsförhållanden och trivsel måste utredas grundligt. Projektet är unikt i Finland och det finns sannolikt ingenstans i världen ett liknande objekt. På en ö

som flera gånger skyddats och i ett område i omedelbar närhet av världsarvsobjektet och t.o.m. in på detta område har man nu för avsikt att bygga Finlands största vindmøllor.

Føljande aspekter som pÅverkar hÅlsan, levnadsførhÅllandena och trivseln mÅste utredas:

- I samband med miljøkonsekvensbedømmningen mÅste invÅnarenkÅten utøver bland markÅgarna Åven utføras bland alla fast boende och fritidsboende i Sødra Vallgrund och Søderudden.
- Tillfrysningen av vindmøllans vingar och sÅkerhetszonen runt dem pÅ grund av att isen faller ner (jfr telefonmaster) samt konsekvenserna før markanvÈndningen mÅste utredas. Detta mÅste i sin helhet framfòras pÅ en skild karta før att ÅskÅdliggøra hur mycket fritt utrymmet det blir kvar utanfør sÅkerhetszonerna.
- Vingarnas blinkande ljuseffekt och konsekvenserna før fritidsinvÅnarnas trivsel och hÅlsa mÅste utredas.
- Bullret och dess konsekvenser før fritidsinvÅnarnas hÅlsa och trivsel mÅste utredas. I de riksomfattande mÅlen før områdesanvÈndningen framhÅvs fòrebyggandet av olÅgenheter i som beror pÅ buller. PÅ Barølandet i IngÅ revs År 2005 vindmøllor pÅ 2 MW i nÅrheten av fritidsbebyggelse pÅ grund av blinkningarna och bullret.
- Konsekvenserna under byggtiden pÅ mÅnniskans hÅlsa, trivsel och levnadsførhÅllanden mÅste utredas. I synnerhet transportererna før projektet, sÅsom t.ex. betongtransporterna och sÅkerhetskonsekvenserna før mÅnniskorna som vistas i området mÅste utredas.

b. Alternativa transportvÅgar under byggtiden och deras miljøkonsekvenser mÅste utredas.

c. Skyddsområdenas och vindmøllornas samt det massiva byggandets fòrenlighet mÅste utredas grundligt skilt før varje skyddsavtal/program/skyddsobjekt, eftersom i skyddsområdena År alla ÅtgÅrder som vÅsentligt fòrsÅmrar naturvÅrderna fòrbjudna.

- Skyddet av fÅglar och fÅgelvatten, i synnerhet havsørnen som hÅckar i området.
- Skyddet av gamla skogar.
- Strandskyddet (RSO).
- Natura 2000-området.
- Områdets de Geer-morÅnens och byggandets fòrenlighet.

Dessutom mÅste utlåtande om projektet begÅras av UNESCO, eftersom projektet ligger i omedelbar nÅrhet av vÅrldsarvsobjektet och delvis t.o.m. i vÅrldsarvsobjektet.

d. Konsekvenserna før landskapet mÅste utredas med en 3D-modell.

Av vindmøllorna som planeras i nÅrheten av sommarstugorna mÅste det gøras en modell sÅ att Åven de visuella effekterna tydligt framgÅr. Ljus och skugga mÅste finnas med i modellen. Med modellen mÅste man kunna granska bÅde helheten och detaljerna skilt før varje stuga och frÅn olika vÅderstreck och avstÅnd. Modellen bør kunna laddas fritt frÅn internet innan invÅnarenkÅten skickas ut.

e. Projektets konsekvenser før nyttjandet av naturresurserna

Eftersom det finns fina bÅrmarker och fisklekdammar samt bedrivs aktiv jakt i området mÅste projektets miljøkonsekvenser bÅde under byggtiden och under drifttiden utredas. SÅkerhetszonernas inverkan pÅ den tillgÅngliga markarealen och nyttjandet av naturresurserna mÅste utredas och presenteras pÅ kartan med tydliga grÅnser.

Åsikt 2

Åsiktsframfòraren konstaterar att han har stiftat bekantskap med miljøkonsekvensprogrammet och han yrkar pÅ att det i programmet utreds noggrant projektets inverkan pÅ bygnadsområdet och dess

miljö, på havsörnsstammen i Kvarken och hela Finland, övriga naturvärden och på världsarvsområdet. projektet gäller ca 20 % av hela markområdet på Replot. Den långa byggnadstiden, byggområdets storlek, det stora antalet servicevägar som ska byggas samt dragningen av den stora breda kraftledningen över världsarvsområdet och vattendragen ger upphov till många konsekvenser. MKB-programmet är för bristfälligt och översiktligt för att utreda dessa konsekvenser.

Åsiktsframföraren konstaterar att projektområdet och dess miljö är mycket viktiga för den hotade havsörnen. Områdets havsörnsstam har följts upp noggrant sedan år 1963. På 70- och 80-talen var havsörnen i Kvarken och även i hela Finland på väg att utrotas. Stammen har småningom återhämtat sig under de senaste 15 åren, men fortfarande hör havsörnen till de hotade fågelarterna som nämns i EU:s fågeldirektiv.

Området som har planerats som vindkraftspark är mycket viktigt både som häckningsområde för havsörnen och som fångstområde. Området som nu omfattas av MKB-programmet och dess närområde följdes upp åren 1963-2007 och det producerade 65 % av havsörnsungarna på Replot. Området för de planerade kraftledningarna har inte räknats hit. Åsiktsframföraren har mycket bra statistik på havsörnens produktion av ungar, vilken visar revirens andelar, dvs. reviren i området, reviren i verkningsområdet (vindkraftsområdet), revirområde plus verkningsområden på andra håll på Replot.

Åsiktsframföraren konstaterar att för tillfället finns det 10 bon (5 revir) som följs upp. I projektområdet, dess närhet och i området av den planerade kraftledningen finns rikligt med viktiga jaktområden för havsörnen. I området vistas under hösten och vintern också många havsörnar från andra ställen än från Kvarken (norra Finland, Skärgårdshavet, Sverige).

Åsiktsframföraren yrkar på att det i MKB-programmet utreds följande i anslutning till havsörnarna:

- Konsekvenserna av projektets långa byggnadstid i området och dess omgivning vad gäller havsörnarnas bon samt havsörnens möjligheter att häcka i området.
- Projektets slutliga konsekvenser för havsörnens möjligheter att häcka i området och dess miljö.
- Projektets konsekvenser både under byggtiden och efter för de havsörnar som vistas i området.
- Eftersom det inte har samlats in systematisk information om jaktområdena och havsörnarnas rörelser, förutsätter detta observations- och kartläggningarbete året runt.
- Vindmöllornas och kraftledningarnas konsekvenser för havsörnarnas dödlighet i Kvarken.
- Projektets totala konsekvenser för utveckling av havsörnsstammen i området, Kvarken och i hela Finland.
- Om projektets överensstämmer med den finska naturvårdslagen. Målet i fågeldirektivet som ingår i lagen är att skydda, vårda och reglera naturliga fågelarter. De viktigaste skyddsförpliktelserna i fågeldirektivet hör samman med skyddet av fågelarter som fordrar särskilt skydd enligt bilaga I. I projektområdet häckar åtminstone två arter som finns på listan i bilaga I: havsörn och fiskgjuse.
- Projektets konsekvenser för Finlands rykte i fråga om skydd av hotade arter.

Åsiktsframföraren yrkar på att det i MKB-programmet utreds följande i anslutning till världsarvsområdet:

- Hur projektet påverkar Kvarkens världsarvsområde, dess marknadsvärde och landskapsbild.
- Om projektet ifall det genomförs hotar världsarvsstatusen som Unesco har beviljat.

Åsiktsframföraren yrkar på att MKB-programmet även utreder följande:

- I MKB-programmet saknas helt information om de vägar som ska byggas och grävarbetet som fordras för kablarna och konsekvenserna för vattendragen och den övriga miljön. Detta bör införas i programmet.

Åsikt 3

Åsiktsframföraren konstaterar att miljöminister Jan-Erik Enestam för Finska staten undertecknade 27.1.2005 en ansökan om att ansluta Kvarkens skärgård till förteckningen över världsarv som kompletterande område till Höga Kusten i Sverige. Nästan 10 års utredningsarbete föregick ansökan. Unescos världsarvskommitté godkände Kvarkens skärgård som naturarvsobjekt 12.7.2006 i Vilnius.

Hela Vasa regionkommun var glad och stolt över Unescos beslut. Redan under utredningsarbetet i anslutning till ansökan väckte det förvåning att inte hela Replot föreslogs till världsarvsobjekt, utan ett svalt område på västkusten lämnades utanför området. Landhöjningsfenomenet förekommer ju också på öns västkust.

Åsiktsframföraren konstaterar att man inte kan undvika att tänka att det för västkusten redan fanns andra preliminära planer såsom en vindkraftspark och eventuell en djuphamn.

I punkt 4b i ansökan som skickades till Unesco konstateras med några få rader:

"I Finland pågår omfattande kartläggningar av placeringen av vindkraft i Kvarkens skärgård. Planerna är tillsvdare preliminära. Omfattande vindkraftsparker fordrar miljökonsekvensbedömning i vårt land och parkerna måste ingå i landskapsplanen".

Nu har vi dock att göra med förfarandet som nämns i den sista meningen. Kvarkens skärgård har fått världsarvsstatus. Status kan dock lätt förloras, såsom ett exempel i Mellaneuropa visar. I ett världsarvsområde planerades eller hade redan byggts en stor modern bro. På grund av bron blev områdets världsarvsstatus ifrågasatt.

Det var en fin sak att Kvarkens skärgård blev världsarvsområde. Nu har EPV Tuulivoima gått in för att utveckla ett projekt, vars mål helt och hållet är i konflikt med världsarvsområdet. EPV Tuulivoima kan kanske påstå att de planerade 45 vindkraftsenheterna inte ligger innanför världsarvsområdets gränser. De 45 vindmöllornas verkningsområde är dock mycket stort. Särskild uppmärksamhet bör fästas vid möllornas massiva storlek på minst 120 meter. Dessutom tillkommer flera tiotals meter långa vingar och sammanlagt 45 av dessa på ett område som är 850 ha stort.

Åsiktsframföraren konstaterar att i 20 § i finska grundlagen stadgas att: *"Var och en bär ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön och kulturarvet. Det allmänna skall verka för att alla tillförsäkras en sund miljö och att var och en har möjlighet att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön."*

Principen om ansvar för miljön fanns inte med i den gamla grundlagen. Nu har denna viktiga princip skrivits in i en bestämmelse av högsta rang.

Lag om förfarande vid miljökonsekvensbedömning 1994/468 och senare ändringar av lagen samt statsrådets förordning om förfarande vid miljökonsekvensbedömning 17.8.2006.

Lag 1994/468 har ändrats utgående från regeringens proposition RP 182/1998. I punkt 2 i den allmänna motiveringen sägs bl.a. att *"Förslaget förbättrar kvaliteten på information om miljökonsekvenser och effektiviserar förhindrandet och minskningen av skadliga konsekvenser i de projekt som nu kommer att omfattas av bedömningsförfarandet. Förslaget förbättrar medborgarnas möjligheter att få information om ett projekt och dess konsekvenser samt delta i bedömningsförfarandet. Förslaget klarlägger också hur olika instansers ställningstaganden har beaktats vid bedömningsförfarandet."*

Det är en bra sak att medborgarnas möjligheter att påverka finns inskrivna i lagstiftningen. Problemet är dock att den vanliga medborgaren inte har sådan tvärvetenskaplig information och sakkunskap för att framföra verkliga och helt och hållet objektiva fakta. Medborgaren kan framföra sin egen uppfattning om saken, vilket i sig är värdefullt.

Man kan också närma sig ärendet såsom ett bevisningsförpliktat och bevisföringsbaserat ärende, trots att det i detta fall inte fråga om en egentlig process.

Åsiktsframföraren konstaterar att vi nu är i skedet med miljökonsekvensprogram, som är den projektansvariges plan om behövliga utredningar och om hur bedömningsförfarandet ordnas. Den projektansvarige är EPV Tuulivoima Oy. Den projektansvarige har Rambill Finland Oy som konsult. I förordet till programmet räknas de människor upp som har deltagit i utarbetningen av programmet. Det är sannolikt att konsultföretaget i framtiden även kommer att använda sig av andra sakkunniga och expertorganisationer.

Under min 30-åriga advokatkarriär har jag lärt mig att förhålla mig tämligen kritisk till beställda expertutlåtanden. De gynnar nästan utan undantag beställarens och betalarens synpunkter.

Kontaktmyndigheten får en central ställning. Kontaktmyndigheten är den regionala miljöcentralen som med stöd av 9 § i lag 1994/468 ger utlåtande om bedömningsprogrammet. Miljömyndigheten, dvs. i detta fall Västra Finlands miljöcentral och även miljöministeriet spelar en mycket viktig roll i egenskap av expert i miljöfrågor. Som medborgare tror jag mig kunna lita på att kontaktmyndigheten förhåller sig kritiskt objektiv till projektet. Placering av vindkraftsparken i det planerade området skulle vara en total miljökatastrof som kommande generationer får förfasa sig över och undra vem som bär ansvaret för att förstöra det vackra Replot.

Åsiktsframföraren vill att som projektalternativ undersöks; alternativ 0, dvs. att projektet inte genomförs. Alternativ 1: 45 vindkraftverk byggs. Åsiktsframföraren anser att det enda förnuftiga alternativet är 0-alternativet, dvs. att projektet inte genomförs. Enligt skribentens uppfattning sammanfaller omfattande medborgarskror denna åsikt. Dessutom konstaterar skribenten att i detta skede är det fråga om bedömningsprogrammet och programmets tidtabell, dvs. vilka frågor man i framtiden kommer att utreda och med vilken tidtabell. det är också känt att EPV Tuulivoima planerar att placera 45 möllor på de platser som visas på kartan på sida 10 i MKB-programmet. Egentligen vet man ingenting annat. Det är omöjligt att göra en detaljerad, grundlig anmärkning och ett ärende som helt och hållet är oavslutat. Det räcker att man mycket kraftigt motsätter sig saken.

Åsikt 4

Åsiktsframföraren har bekantat sig med miljökonsekvensprogrammet för projektet och framför följande:

Jag har studerat fiskgjusen i Kvarken sedan år 1972 och gjort ett lärdomsprov om temat för Uleåborgs universitet. Fiskgjusen hör till projektarterna vid ringmärkningsbyrån vid Helsingfors universitets naturvetenskapliga centralmuseum och jag fram till år 2008 har ringmärkt ca 800 fiskgjusungar huvudsakligen på Korsholms kommuns område i Replot-Björköby. detta skärgårdsområde omfattar en koncentration av fiskgjustammen i Kvarken. Söder om Replot längs kusten Vasa-Kaskö finns inga fiskgjusar som häckar i skärgården. I vindkraftsparken finns totalt tre traditionella revir för fiskgjuse och en del av ett fjärde. Det finns 9 kända bon som används, 61 konstaterade häckningar som har resulterat i 83 ungar (1972-2008). I två revir är nuvarande bon inte kända, vilket försvårar deras beaktande vid planering av vindkraftsparken och i miljökonsekvensbedömningen i synnerhet som det inte har gjorts någon kartläggning av det häckande beståndet i området.

Fiskgjusen hör till de hänsynskrävande arterna i bilaga I till EU:s fågeldirektiv. Detta förutsätter att artens livsmiljö skyddas och förökningen tryggas. Fiskgjusen finns bland de stora rovfåglar som avses i 39 § och specificeras i 19 § i naturvårdsförordningen och vars häckningsträd omfattas av fredningen.

Fiskgjusen hör till de fåglar som anses förknippas med stor risk att krocka med kraftledningarna och vindkraftverken. Fåglarnas kollisionsrisk behandlas i miljöministeriets publikation nr 721 "Tuulivoimaloiden linnustovaikutukset" (Vindkraftverkens verkningar på fågelfaunan) (Koistinen, J. 2004). Fiskgjusen har benägenhet att krocka med bl.a. högspänningsledningar som är en väsentlig del av den infrastruktur som behövs för vindkraftverken. Enligt internationella undersökningar har det observerats att över hälften av fåglarna som krockar med vindkraftverken är rovfåglar.

Byggande och drift av vindkraftverk har kända skadliga effekter för bebyggelsen, landskapet och naturen. På grund av detta har placeringen av kraftverken avgörande betydelse. Via verklig jämförelse av placeringsalternativen skulle också syftet med MKB-lagstiftningen förverkligas och förfarandet med miljökonsekvensbedömning således fungera som ett faktiskt verktyg vid planering och genomföring av projekt. Med anledning av detta kräver jag att miljökonsekvensbedömningen utöver de framförda alternativen även jämför andra placeringsalternativ såsom placering av vindkraftsparken ut på öppet hav och en bedömning av konsekvenserna av detta alternativ för bebyggelsen, landskapet och naturen.

Dessutom bör man jämföra olika tekniska alternativ för genomföring av projektet. Bland de tekniska alternativen bör man granska elöverföring i jordkablar och alternativens betydelse för landskapsbilden, marken, naturen och framförallt risken för fåglarna att krocka med kraftverken och ledningarna.

I projektet bör miljökonsekvenserna följas upp och utöver övriga konsekvenser är uppföljningen av fåglarna viktigt. Uppföljningen har ingen trovärdig betydelse om inte fåglarna följs upp. På grund av detta bör områdets bestånd av häckningsfåglar inventeras för miljökonsekvensbeskrivningen på det sätt som avses i 4 punkten 1 momentet 9 § i MKB-förordningen.

Enligt min tolkning bör kontaktkommissionen i samarbete med svenska staten utföra ett internationellt hörande i enlighet med principerna i 14 och 15 § i MKB-lagen, eftersom projektet gäller ett gemensamt världsarvsområde för vilket vindkraftsparken har både principiell betydelse och konsekvenser för naturen. Exempelvis Kvarkens havsörnsstam är gemensam för båda staternas område.

Åsikt 5

Skribenten konstaterar att han motsätter sig byggande av vindkraftsparken på Replot bl.a. på grund av att kraftledningen förstör hans näringsidkande och privatföretag som är pälsdjursfarmning. Han har haft en farm på området sedan år 2002 och han har för avsikt att fortsätta farmningen i Norra Vallgrund (skifte nr 6:153).

Skribenten konstaterar att kraftledningen kommer att förstöra och göra det omöjligt att fortsätta och utvidga rävfarmningen på den aktuella platsen. Kraftledningen går förbi farmen på ca 200 metes avstånd. Flera år har han haft ett gott valpresultat och god kvalitet och det är ett tecken på att rävarna trivs och mår bra i den fridfulla miljön, vilket inte kommer att bestå om kraftledningen byggs.

Skribenten konstaterar att rävarna är mycket känsliga för utomstående irritament och dödar sina valpar mycket lätt i en sådan situation.

Åsikt 6 (två åsiktsframförare)

Åsiktsframförarna har fäst uppmärksamhet på projektets storlek, placering, projekttidtabell, yt- och grundvattnen samt landskapsolägenheterna.

Projektets storlek: I programmet presenteras platserna för endast 40 turbiner. Eftersom varje enhet är ett separat vindkraftverk, kan olägenheterna bedömas först när alla förläggningsplatser har presenterats. Eftersom byggandet och underhållet fordrar ett omfattande vägnät uppenbart ända från hamnen och huvudvägen, måste planen kompletteras med en beskrivning av vägnätet och med uppgifter om till vilka delar allmänheten ska få använda vägarna utan tilläggsservitut. Kraven som långa och tunga (rakhet, bredd, grund, lutning i kurvorna osv.) transporter ställer på vägarna måste utredas. Lyftkran- och servicefälten för byggande av de jättelika tornen och rotorerna måste utredas med konstruktionsritningar och kartbilder.

Placering: Eftersom det planerade förläggningsområdet avviker avsevärt från reserveringen i landskapsplanen, som även det kommer att vara motstridigt, måste det prövas om det är ändamålsenligt att genomföra en omfattande MKB-utredning utan att veta om projektet slutligen får någon reservering i planen. I vilket fall som helst måste av den projektansvarige begäras en utredning om vad strävan till att utvidga området beror på.

Tidtabell: Eftersom olägenheterna för fågelhäckningen m.fl. miljöolägenheter inta kan utredas på vintern, måste bedömningsperioden förlängas till slutet av år 2009, varvid miljöministeriet eventuellt redan har behandlat landskapsplanen och avgjort besvären som gäller landskapsplanen.

Yt- och grundvatten: Under det innevarande årtiondets exceptionellt regnfattiga år har det framgått att Raggskärsfladan har kontakt med Storträsket och uppenbart också med grundvattnet, eftersom befarad fiskdöd inte har inträffat under det tjocka istäcket trots att vattenytan har legat lägre än normalt och inget vatten har strömmat i utloppsbacken. Eftersom insjöarna uppenbarligen har en hydrologisk kontakt, kan intensivt byggande av anläggningar, vägar och fält leda till att vattenytorna i sjöarna kraftigt sjunker och myrarna torkar ut. Detta skulle ha en mycket skadlig inverkan på områdets naturvärden och för rekreativ användning inklusive fritidsboendet. På grund av detta måste de förändringar som projektet medför för yt- och grundvattnen utredas.

Landskapsolägenheter: Replot-Björköby är ett av Finlands viktigaste stugområden (över 2000 byggplatser). Vid uppgörande av landskapsplanen uppskattades landskapsolägenheterna mycket översiktligt och de olägenheter som sommarstugorna vid insjöstränderna utsätts för förbisågs helt och hållet. Eftersom de planerade vindkraftverken utöver övriga olägenheter skulle bli dominerande element i hela västra Replot (jfr dimensioneringen och utredningen Tuulivoimalat ja maisema, Emilia Weckman, Finlands miljö 5/2006), måste förlust av fritidsfastigheternas bruksvärde utredas såsom även den ekonomiska skada som ägarna utsätts för. Ärendet kan gripas an genom att presentera bildmontage av de närmaste störningskänsliga objekten ur grodperspektiv och dessutom bildmontage med fågelperspektiv så att även de planerade vägarna, lyftkrans- och serviceområdena syns.

Åsikt 7

Eftersom ingen detaljbeskrivning av hur områdets fauna kommer att påverkas finns i MKB-planen kräver skribenten att en fullständig beskrivning av hur djurarters fortbestånd och fortplantning påverkas av den planerade vindkraftsparken. Skribentens skogsfastigheter sträcker sig utmed hela Långskärsvägen och över Raggskärsvägen och ut till Storträsket och befinner sig sålunda mitt i parken, mitt mellan några av de planerade vindkraftstornen. På detta område och i det omedelbara närområdet finns häckande fiskgjuse, lärkfalk, slaguggla, hackspett, sångfåglar, tranor etc. Skribenten förutsätter att en inventering av dessa och andra fågelarter utförs, med deklarerat av exaktare häckningsplatser och hur dessa påverkas under byggnadskedet, under eventuell kontinuerlig drift och under service/reparationsperioder. Beaktas bör även dessa fåglars normala flygrutter såsom fiskgjusarna som dagligen fiskar i Djupörvattnen och Djupörviken och har sin flygtur till dessa fångstområden från sina bon direkt genom de planerade vindkraftverksvingarna. I området finns ett flertal sällsynta fladdermusarter bl.a. *Nyctalus noctula*. Ifall ingen utredning föreligger om hur fladdermöss i.e. *Nyctalus noctula* påverkas av vindkraftverks infra- och andra ljud kräver skribenten att en sådan utförs. I området finns en uppsjö av för mig helt främmande insekterarter som jag inte observerat på annat håll i Finland. som exempel kan nämnas att 'aarremato' iaktogs sommaren 08. Här finns Macaon fjärlil, snabelsvärmar (Deilephila elpenor). Skribenten kräver en grundlig utredning av hur arbetet under byggnadstiden och efter påverkar organismernas levnadsförhållanden. En inventering av svamparter och bärbestånd på de markytor som är planerade för vindkraftstornen och ytorna som behövs som serviceområde måste också utföras.

Åsikt 8

Det planerade vindkraftsområdet gränsar till Kvarkens världs naturarv och finns till stor del inom Kvarkens världs naturarv. Enligt skribenten är staten skyldig att sörja för områdets skyddsvärden. En grundlig diskussion och en mycket noga övertänkt planering bör göras. Inte enbart industrins ekonomiska intressen får i detta skede vara den tyngst vägande faktorn i utvecklingen av Vallgrund. Befolkningens åsikter bör beaktas. Konsekvenser omfattande ekonomiska, fysiska, sociala, psykiska faktorer bör noggrant beaktas som mycket tungt vägande faktorer i miljökonsekvensutredningen. Vindkraftsparken bör inte placeras så att den inverkar med negativa effekter på den nuvarande bosättningen i byarna samt påverkar den fortsatta utvecklingen för byarna i en negativ inriktning. Vindkraftsverksområdet är alltför stort samt befinner sig alltför nära bofast bebyggelse och fritidsfastigheter och passar inte i en skärgårdsmiljö som denna.

Man bör även beakta levnadsförhållandena för större däggdjur, mindre däggdjur och andra jordlevande djur och att det inom byarna finns företag som idkar fårskötsel i större skala, boskapsskötsel med mjölkkor, räv och minkfarmning samt hästägare. Ridning har blivit en populär fritidssysselsättning och behöver stora arealer på land. Även bullernivån samt inverkan av infraljud bör beaktas i miljökonsekvensutredningen. Resultat från aktuell forskning om vindkraftsparker av motsvarande storlek och kapacitet bör presenteras i miljökonsekvensutredningen.

Konsekvenser för levnadsförhållandena bör noga utredas. Hälsorisker med bland annat skuggeffekter från regelbundet svepande skuggor bör beaktas samt även inverkan av buller samt infraljudens effekter på människors hälsa. Hälsoeffekter som noga bör utredas är även risken för epileptiska anfall av betraktande av grupper av vindkraftverk, där de roterande "vingarna" bildar komplicerade "flimrande" mönster. Även hälsorisker med störd sömn bör beaktas. Stresspåverkan som befolkningen utsätts för bör beaktas. Då stressfaktorerna är negativa finns sådana påvisbara fysiska reaktioner som förhöjt blodtryck, försämrad sömn, ökad risk för depression mm. Behovet av sjukvård ökar vilket då även leder till ännu större kostnader för samhället. Då vi nu ännu har vacker, orörd natur att glädjas åt, idka rekreation, vardagsmotion i så har vi möjlighet att hålla hälsan i bättre skick. Glädjen att röra sig i naturen försvinner i och med placeringen av vindkraftsindustrin här. Även tystnaden i naturen och de ljud som finns i naturen, fågelsång äkta ljud av vindens sus i trädkronorna, bruset från havet har en läkande effekt på människor. Naturens läkande kraft för hälsan får inte underskattas. Det bör även utredas hur vindkraftsindustrin påverkar sänkningen av värdet på egendom.

Konsekvenserna av byggtiden kommer att pågå mycket länge och bör beaktas i miljökonsekvensutredningen utgående från den verkliga tidsramen för byggandet och underhåll av 45 vindkraftverk. Är tidtabellen 50 år? Huvudvikten i folkhälsoprogrammet Hälsa 2015 är lagt vid främjandet av hälsan. Genom lokala lösningar kan man både främja och skada förutsättningarna för hälsa. (Social- och hälsovårdsministeriet publikationer 2001:5).

Miljökonsekvensbedömning gällande skogsbruket på området saknas helt. De områden som kommer att beröras av kalhuggning för kabeldragningar, högspänningsledning, vägar, innefattar nyplanterade skogsområden, med växande barr samt lövskog och även gammal skog. Högspänningsledningens dragning bör beaktas. Ledningen bör dras med ett tillräckligt stort avstånd från befintliga byggnader som finns i området. Hälsoaspekten angående närheten till högspänningsledningar bör även beaktas.

Skribenten konstaterar att trafiklösningarna saknas helt och hållet i bedömningsprogrammet. Gång och cykelvägar saknas helt. Belastningen på vägarna i skärgården ökar och de redan nu dåliga vägarna försämras vilket i sin tur påverkar de dagliga pendlingsresorna till och från arbetet negativt.

Äldre bebyggelse finns även i Norra Vallgrund by, Södra Vallgrund by, Karlsö, Brändövik, Vistan, Söderudden byar. Aktivt ekologiskt jordbruk med mål och syfte att upprätthålla ett öppet kulturlandskap bedrivs. Man bör alltså även i miljökonsekvensutredningen i detta skede beakta att byarna kan klassas som kulturhistoriskt värdefulla och betecknas som värdefulla landskapsenheter. Projektet är för stort tilltaget i förhållande till landskapet. Vindkraftsparker är inte lämpliga i denna skärgårdsmiljö.

Åsikt 9 (två åsiktsframförare)

Skribenterna frågar: När tror ni folk får nog? Varför skall Replot skärgård straffas? Mycket konstigt att en del av skärgården skyddas en del skövlas, skärgården höjs till skyarna för att vi blivit ett världsarv. Men vad blir det av skärgårdsbornas arv efter våra förfäder? Mark, skog och fiskevatten, har vi fått som arv och vi värdesätter det högt. Vi lever av detta, sparar in på el/oljeanvändning och konsumtion, matinköp, största delen av skärgårdens hus uppvärms av ved från våra skogar, men har vi snart någon kvar att bruka. Vi ber er vänligen att förstå vikten av att placera ut vindmöllorna till havs. Trots att ni anser att skogen in till Söderuddsvägen består bara av sly, så är den väldigt viktig för oss. Där finns hjortron mossar, som börjar bli sällsynt p.g.a. utdikning. Området runt Sandfladan är viktig som jaktmark och själva vattenområden som fiske lekplats. Detta område får stor skada om EPV genomför sina planer. Och vart har allt prat om att skydda skogarna för örnarna tagit vägen. Vi accepterar

vindkraft hellre än kärnkraft, men vi skall också i fortsättningen kunna leva och bo här. Om det har blivit planerat för 650 hektar så borde det fortsätta i dessa banor. Klart att vi i skären blir irriterade när vi blir överkörda så här. Om vindmöllorna placeras till havs så kan de väl inte störa sälarna, som tycks vara viktigare än skattebetalande människor. Blir vindmöllorna placerade till havs, kan man bättre utveckla turismen. För det blir ju något att komma och se på från lokala caféer och restauranger. På andra ställen i landet placeras vindmöller på öar i närheten av befintliga stora hamnar. Kunde inte dessa möller bli utplacerade längs farleden in till Vasa. Eventuellt turismuppsving för passagerarfärjorna. Den tänkta kraftledningen är ett lika stort problem. Strålning samt markskövling, för små skogsbruk. Vissa skogsägare kan bli helt utan skog. Vad ges som kompensation? Det borde vara en årlig ersättning som motsvarar ved förbrukningen för uppvärmningskostnad. Vi kräver att möjligheten till kraftledningens dragning utforskas, om den eventuellt kunde gå till havs, alternativet jordkabel kunde vara bättre.

Åsikt 10

Det planerade vindkraftsområdet gränsar till Kvarkens världs naturarv och finns till stor del inom Kvarkens världs naturarv. Hur kommer vår status som världsarv att påverkas? Vindkraftsparken bör inte placeras så att den inverkar med negativa effekter på den nuvarande bosättningen i byarna samt påverkar den fortsatta utvecklingen för byarna i en negativ inriktning. Skärgårdsmiljö är inte en lämplig placeringsort för vindkraftsverk av denna storlek och omfattning. Det bör även utredas hur vindkraftsindustrin påverkar hus- och tomtvärdet. Den attraktiva boendemiljön kommer att bli ett industriområde.

Miljökonsekvensbedömning gällande skogsbruket på området saknas helt och bör beaktas. Inom området bedrivs ännu ett aktivt skogsbruk. Skogsbruket upphör helt på de områden som läggs under vindkraftsverk, vägar, kabeldragningar samt högspänningsledning.

Projektet är för stort tilltaget i förhållande till landskapet. Vindkraftsparker är inte lämpliga i denna skärgårdsmiljö.

Åsikt 11 (120 åsiktsframförare)

Åsiktsframförarna yrkar på

- Att miljökonsekvensbedömningen i större utsträckning undersöker hur åretruntboende och fritidsboende förhåller sig till projektet.
- En noggrannare utredning om hur åtgärderna under byggnadstiden och efter byggnadstiden eventuellt påverkar människorna.
- Att det utförs en förundersökning av växter och djur på längre sikt för att få tillförlitligare resultat och för att bättre kunna bedöma projektets inverkan på miljön.
- Att det noggrannare utreds hur projektet påverkar havsörnsstammen i det aktuella området och dess miljö.
- Att det noggrant undersöks hur de omfattande väg-, kabel- och andra grävarbeten påverkar vattendragen och fiskarnas möjligheter att föröka sig.
- Att det utreds och förklaras noggrant hur skogsbruket kommer att påverkas.

Åsikt 12

Åsiktsframföraren konstaterar att det på Replot finns allt vad man kan vänta sig av fritiden. Där finns lugn och ro, natur samt ett mångsidigt växt- och djurrike. Åsiktsframföraren hade länge sökt en lämplig plats i Vasaregionen och han har besökt tiotals objekt tills han hittade en plats på den västra stranden av Replot. Han blev bestört när han en dag läste på Vasabladets nätnyheter läste om planerna att bygga en massiv vindkraftspark i området. Åsiktsframföraren anser att planerna kommer att förstöra alla naturvärden som gör att Replot är en idealisk plats för fritidsvistelse.

Åsiktsframföraren konstaterar dessutom att miljökonsekvensprogrammet är alldeles för knapphändigt. En brist som han nämner är att utredningen av fladdermöss bl.a. i området av Bredskärsvägen saknas helt och hållet i programmet. Enligt undersökningar utplånas de fridlysta fladdermössen lätt av vindmöllorna. Dessutom anser han att det i programmet bör finnas en lista över de djur och växter som ska bedömas. Åsiktsframföraren undrar också varför det i programmet inte noggrannare utreds underhållet som vindmöllorna fordrar samt de serviceområden som har reserverats för ändamålet. Dessutom nämns inte med ett ord vad som händer med de stora (180 000 m³ betong) fundamenten efter att möllorna har slutat användas.

Åsiktsframföraren konstaterar att det behövs en källförteckning, eftersom den skulle ge en tillförlitligare bild av undersökningarna i miljökonsekvensbedömningen och även hjälpa allmänheten i att bedöma de metoder och material som tillämpas. Dessutom anför åsiktsframföraren att UNESCO:s representanter tas med i styrgruppen, eftersom projektet tangerar och berör världsarvsområdet. Han förundrar sig över att landskapsförbundet och kommunen inte har beaktat saken i behandlingen av landskapsplanen.

Åsiktsframföraren konstaterar att vetenskapliga undersökningar har visat att modellerna över vindkraftsbullret ofta har varit åt skogen. Som exempel nämner han G.P van den Bergs undersökningar. Undersökningarna visar att medan antagningarna i kalkylerna om att bullret minskar till nivån 45 dB på 500 meters avstånd från möllorna, var det faktiska avståndsbehovet 1 500 meter. Åsiktsframföraren har också egna erfarenheter av vindmöllor och bullret som de ger upphov till. Han berättar som exempel hur han en gång stod vid foten av en 1 MW:s vindmölla. Han hörde inte ljudet, eftersom en 3 MW:s mölla på 250 meters avstånd hade mera ljud. Han anser att bullerkonsekvenserna bör undersökas på ett 5 km:s verkningsområde i stället för bara 1 km.

Bedömningsprogrammet berör många fritidsbostäder som ligger på mindre avstånd än 500 meter från kraftverken. I detta fall kan man på intet sätt nå en bullergräns under 40 dB. Dessutom konstaterar han att det finns få vetenskapliga undersökningar om de sanitära olägenheter som vindmöllorna orsakar, men det finns i alla fall kommentarer om att det vanligaste problemet hos människor är sömnlöshet, som beror på vindkraftverkens buller. Även epileptiker kan lida av vindkraftverkens ljusreflexer och risken för anfall ökar. Enligt undersökningar försvinner risken först på ett avstånd som motsvarar tornets höjd gånger etthundra, dvs. i Replotfallet bör avståndet vara 10-12 km.

Åsiktsframföraren konstaterar att havsörnen verkligen är hotad om projektet genomförs. Han förundrar sig över varför området som har reserverats för vindkraft inte har tagits bort redan i det skede då landskapsplanen har gjorts upp och beslut om den har fattats. Han anser att man måste lära sig av de misstag som gjordes i Smøla i Norge. I Replotprojektet framträder redan problem, eftersom vindmöllorna har placerats mitt i fåglarnas flyttningssträcka.

Åsiktsframföraren undrar varför inga arealer för servicevägarna och -områdena har presenterats. Detta bör absolut införas och räknas upp i programmet.

Åsiktsframföraren konstaterar att han har anmärkningar i fråga om Lotsvägen och Bredskärsvägen. Han anser att en tydlig plan över följande aspekter bör framföras i bedömningsprogrammet: hur man tryggar obehindrad passage för utryckningsfordon, taxibilar och invånare i området under byggnadstiden. Om det uppstår väntetider, hur kommer detta att ersättas de berörda. Det måste också utredas om kommunen måste satsa på specialfordon. Dessutom måste tydliga beräkningar av trafikmängderna som arbetet orsakar under olika årstider och arbetsskeden framföras i programmet.

Åsikt 13

Åsiktsframföraren motsätter sig byggande av vindkraft i Vallgrund, Replot. I övrigt sammanfaller åsiktsframföraren i naturfrågorna med WWF:s utlåtande och med framföraren av åsikt 2 och hans insändare (Vasabladet 25.10.2008). I fråga om världsarvet och infrastrukturen sammanfaller åsiktsframföraren med Leif Östergårds insändare (Vasabladet 6.11.2008).

Åsikt 14

Åsiktsframföraren konstaterar att tidtabellen för genomföring av miljökonsekvensprogrammet för projektet är alldeles för kort (förslag hösten 2008-våren 2009). Av bedömningsprogrammet fullföljs endast en miljö- och naturutredning under vintern. Skribenten yrkar på att vår- och höstflyttningen och de lokala fågelbestånden beaktas.

Åsiktsframföraren konstaterar att en del av vindmöllorna är belägna på UNESCO:s världsarvsområde. Områdets status riskeras, möllorna måste placeras tillräckligt långt från områdets gränser, på minst 1000 meters avstånd.

Åsiktsframföraren konstaterar att ingen av möllorna får ligga närmare än 2000 meter från fast- eller fritidsbebyggelse. Människornas hälsa, trivsel och levnadsförhållanden samt ekonomi riskeras. Jakt, fiske, bärplockning, vistelse i skogarna m.m. försvåras.

Åsiktsframföraren konstaterar att projektets inverkan på vattendraget måste utredas i enlighet med vattenlagen. I området finns rikligt med reproduktionsområden för fisk.

Åsiktsframföraren konstaterar att enligt statsrådets rekommendation år 2006 bör vindkraftverk byggas endast i sådana områden som inte har några särskilda miljövärden. Sådana områden är t.ex. hamnar, industri- och lagerområden eller OFF SHORE-områden som ligger långt från kusten.

Åsiktsframföraren konstaterar att enligt planerna kommer kraftledningen att gå genom världsarvsområdet. Skribenten konstaterar att det i Sverige har fattats ett principbeslut om att vindkraftverk inte får byggas innanför Höga Kusten-området eller i dess närhet. Till slut konstaterar åsiktsframföraren att nu riskeras Kvarkens världsarvsområde och dess status.

Åsikt 15

Åsikten gäller vindkraftsparkens högspänningsledning som planeras i Iskmo. Resultatet av internationella undersökningar är att människorna avsevärt oftare insjuknar i cancer i närheten av kraftledningar. Åsiktsframföraren vill inte att det dras kraftledningar genom byn. De kan på ett tryggare sätt och även utan att förstöra miljön dras som sjökablar från Replot till Vasklot.

Åsikt 16 (två åsiktsframförare)

Åsiktsframföraren yrkar på att det planerade kraftledningsprojektet ändras och att dess inverkan på byborna beaktas. Det finns andra alternativ, t.ex. Alskatvägen eller en sjökabel från Vasklot till Vallgrund. Åsiktsframförarna vill att ärendet betraktas ur iskmobornas och bylandskapets synvinkel.

Åsikt 17 (två åsiktsframförare)

Åsiktsframföraren vill att naturen ska bevaras, artmångfalden ska tryggas och att kommande generationer ska ha möjlighet att njuta av naturens skönhet.

Åsikt 18

Åsiktsframföraren frågar om världsarvsobjektet ska vara en produktionsanläggning? Skribenten anser att Vasklot med avsikt på vindförhållandena är lika bra och att avståndet för kraftledningarna till kraftverket blir kort. Hur påverkas djuren i havet och på land, t.ex. havsörnarna?

Åsikt 19 (tre åsiktsframförare)

Åsiktsframföraren yrkar på att det undersöks hur sprängnings- och grävarbetet under byggtiden påverkar djuren och fåglarna och hur vindmöllornas egentliga ljud- och ljuseffekter kommer att påverka allt levande i och runt vindkraftsparken. Skribenten frågar hur långt effekterna sprids? Åsiktsframföraren konstaterar att det finns rikligt med havsörnar i området tack vare lyckade åtgärder av naturvårdarna. Skribenten konstaterar att norska undersökningar har visat att havsörnarna går mot en säker död om de försöker leva bland vindmöllorna. Återigen skulle havsörnarna vara hotade om planerna genomförs.

Åsikt 20

Den som framför åsikten kräver att man i MKB-programmet beaktar de ödesdigra följder som projektet skulle ha för naturen, miljön och invånarna. Den som framför åsikten vill att en ny plan görs upp där försummelserna korrigeras och områdesreserveringarna för vindkraft på Replot stryks.

Åsikt 21

Den som framför åsikten konstaterar sig med förvåning ha noterat EPV Tuulivoimas planer på att bygga en enorm vindkraftspark i Korsholm mellan Replot, Södra Vallgrund och Söderudden. Skribenten tar fram att det nu och i framtiden behövs alternativa energiformer men att vi måste behandla de vackra, viktiga naturområden och även djuren (havsörnarna) och rekreationsområdena skonsamt. Enligt skribenten är Replot ett sådant område.

Den som framför åsikten anser att en vindpark av denna storlek inte får byggas på Replot. För det första därför att området är känsligt och gränsar till världsarvsområdet. Att placera en vindpark där skulle innebära komplett exploatering och förstörelse för djuren och rekreatjonsbruket för många kommande generationer. För det andra, om vindkraft byggs, skall den vara småskalig och endast för det egna områdets användning. För det tredje skall vindkraftsparker byggas på glesbebyggda områden där det finns vägar och det är nära till existerande högspänningsledningar för att undvika att naturen förstörs i onödan. Skribenten anser att också hamnar och industriområden lämpar sig väl för byggande av vindkraft.

Åsikt 22

Den som framför åsikten konstaterar att det bör utredas hur de tiotusentals transporter (grus, betong, gjutjärn och delar till vindkraftverket) påverkar samhället, invånarna, naturen och miljön på vägsträckningen Vasa–Grönvik–Alskat–Replot–Norra/Södra Vallgrund. Dessutom bör utredas hur vägnätet (vägbredd t.o.m. 12–15 m) och jordledningsfåror (totalt 30–40 km) kommer att påverka vattendragen och fiskarnas förökning. Det bör också utredas hur väg- och jordkabelarbeten samt sprängningsarbeten påverkar vilt- och fågelbestånden och även naturbiotoperna och artbestånden. Den som framför åsikten konstaterar att vindkraftenheternas fundament är 26 meter i diameter och om man antar att de är 3 meter tjocka, går det åt 1700 m³ betong till varje vindkraftsenhet och till 45 stycken 80 000 m³ betong. Om man ännu antar att de grävs ner i moränen kan deras tjocklek vara 5–10 meter. Det bör utredas hur arbetet med dessa fundament påverkar vilt- och fågelbestånden samt grundvattnen.

Den som framför åsikten konstaterar att det planerade vindparksområdet ligger på ett av Finlands viktigaste rovfågelsområden där både havsörnen och fiskgjusen häckar. Med hjälp av WWF:s projekt har ett havsörnsbestånd etablerats i området. Det bör utredas vilka konsekvenserna är för havsörnarna.

Kvarkenområdet är ett viktigt flyttstråk för fåglar på väg till söder och väster. Årligen flyttar ca 300 000–400 000 fåglar via Kvarken och det bör utredas hur rotorbladen (höjd 185 m; 120 m torn + 65 m rotorblad) påverkar flyttfåglarnas beteende. En norsk undersökning visar att vindkraftverken utgör en dödlig krockrisk för örnar. Detta bör beaktas och riskerna undersökas extra noga.

Den som framför åsikten vill att konsekvenserna av kraftledningen (Brändövik-Gerby) och dess byggande på växtligheten och djurlivet utreds, eftersom den skulle gå genom ett av de artrikaste områdena i Finland.

Den som framför åsikten konstaterar att byggtiden för projektet är 8–10 år och att det blir ett av de största byggprojekten i Vasaregionen genom tiderna. Skribenten vill att konsekvenserna av buller och damm för natur, vilt, människor och samhälle samt skogsbruk, viltvård och jakt utreds.

Den som framför åsikten konstaterar att det är särskilt viktigt att reda ut hur invånarna och de fritidsboende förhåller sig till projektet. Det bör utredas vilka konsekvenserna är för de som besöker världsarvsområdet under byggnadstiden och även vilka konsekvenserna är för världsarvsområdets status. Det har uppskattats att kraftverkens livslängd skulle vara ca 25 år, därför bör det även utredas vilka konsekvenserna är för en nedläggning av kraftverket (nedmontering av kraftverksenheter och kraftledningar, återställandet av naturen).

Åsikt 23

Den som framför åsikten konstaterar sig absolut motsätta sig byggandet av en vindpark i Södra Vallgrund, men i övrigt är skribenten för vindkraft. Skribenten anser att man lite kunde tänka på var det är meningen att placera vindmöllorna. Man kan ju inte bygga 200 meter höga möllor i den känsliga naturen i Södra Vallgrund. Skribenten anser också att deras kära landskap åtminstone skulle vara förstört.

Åsikt 24 (framförs av två personer)

De som framför åsikten konstaterar att de bekantat sig med bedömningsprogrammet och att de inte motsätter sig vindkraft, tvärtom, de har en egen liten vindmölla på gården, men de motsätter sig en så här stor vindpark, eftersom den har konsekvenser för djuren och fågelbeståndet, fiskbeståndet och

naturen i sin helhet. Särskilt när det gäller ett globalt sett unikt område som i framtiden skulle ha betydelse som rekreationsområde för den trångt bosatta befolkningen i Europa.

De som framför åsikten kräver att det utreds huruvida konsulten är opartisk, noggrant övervägs vilka konsekvenserna är för djur, fåglar och fiskbestånd, noggrant analyseras huruvida jordmånen som består i huvudsak av morän och stenblock lämpar sig för liknande strukturer, hur vägnätet påverkar landskapet (det infranät som projektet kräver framgår inte av programmets kartor och bilder), hur kraftlinjerna påverkar landskapet både på Replot och på fastlandet och vilka konsekvenserna är för Finlands anseende som ansvarsfull stat när en vindpark planeras intill världsarvsområdet och delvis på området.

De som framför åsikten konstaterar att en vindpark av rimlig storlek som till exempel följer Lotsvägen och Söderuddsvägen skulle enligt deras åsikt orsaka mycket färre åtgärder i miljön. Det bästa vore att placera vindkraftverket i havet och delar inte den åsikt som uttrycks i programmet om att ett havsalternativ skulle vara ett dåligt lämpat alternativ, utan det grunda havet och grynnorna vore en ypperlig grund för vindmöllorna. Då det en gång lönar sig att bygga söder om Öresund så varför inte även utanför Replot – tillräckligt långt ut i havet så att man endast i sin fantasi kunde se vindparken. Nu diskuteras en fast landsförbindelse mellan Vasa och Umeå, så varför inte en vindpark utanför Replot/Vallgrund.

Åsikt 25

Den som framför åsikten konstaterar att den vindpark av rimlig storlek som skulle angränsa sig till t.ex. existerande vägar skulle orsaka mycket färre åtgärder i miljön. Det bästa vore att placera placera vindkraftsverket i havet och delar inte den åsikt som uttrycks i programmet om att ett havsalternativ skulle vara ett dåligt lämpat alternativ, utan det grunda havet och grynnorna vore en ypperlig grund för vindmöllorna. Då det en gång lönar sig att bygga söder om Öresund så varför inte även utanför Replot – tillräckligt långt ut i havet så att man endast i sin fantasi kunde se vindparken. Nu diskuteras en fast landförbindelse mellan Vasa och Umeå, så varför inte en vindpark utanför Replot/Vallgrund.

Den som framför åsikten konstaterar sig ha bekantat sig med bedömningsprogrammet och anser att det vore bättre att dra en kabel i havet söder om Replot istället för att dra markburna kablar. Skribenten instämmer inte i påståendet att man inte föreslå ett sådant alternativ eftersom det inte finns i landskapsplanen, eftersom redan vindkraftsparken avviker från det som sägs i landskapsplanen. Om man bestämmer sig för markkablar är det skäl att undersöka hur man kan använda sig av redan existerande korridorer. Den som framför åsikten konstaterar att en ny kraftlinje i Replot by skulle spjälka upp områden som är viktiga för fåglarnas och fiskarnas förökning. Med dessa områden menar skribenten Sandöfjärd-området och området som omger Vargusfjärden-Backfladan-Välvo. Det förstnämnda området är ett område som besöks av havsörnar och fiskgjusar särskilt på våren. Områdets rekord är 29 havsörnar som samtidigt setts på området. Området är också kanske den viktigaste lekplatsen på Replot för fiskar (bl.a. gädda, abborre, mört, gärs, id). Området Vargusfjärden-Backfladan-Välvo är en populär rastplats för flyttfåglarna (änder, dopping, vadarfåglar, svanar, kärhökar och sångfåglar). I bedömningsprogrammet måste utredas huruvida ovan nämnda fåglar och fiskar även i fortsättningen kan använda sig av området om det dras en kraftledning där.

Åsikt 26

Den som framför åsikten kräver att man vid miljökonsekvensbedömningen tar i beaktande invånarnas, stugägarnas och markägarnas åsikter. Alla de som ständigt rör sig på området gör det för att skärgården i nuvarande form erbjuder dem mycket i många avseenden. Det är rekreation i naturen, såsom bärplockning, jakt och fiske, men skärgården står också för levebrödet för många som arbetar med fiske, skogsbruk, jordbruk, småföretag mm. En total förändring av landskapet och området skulle ske om vindparksprojektet genomförs och efter detta skulle skärgården med sitt världsarv inte längre vara sig lik då västkusten av Vallgrund-Brändövik invaderats. Dessutom bör

djuren och naturen beaktas eftersom både myndigheter och privata (jaktföreningarna) har gjort ett stort arbete för viltvården och bevarandet av villebråd och så vill de även fortsätta. Den som framför åsikten kräver att fastän det nuförtiden anses att vindkraften är ett sätt att minska koldioxidutsläppen så kan den inte användas för att förstöra ett område som just fått världsarvsstatus. Därför bör man hålla sig till de ursprungliga planerna och genomföra en vindpark på högst 200 ha i enlighet med Korsholms kommuns planer.

Åsikt 27

Den som framför åsikten konstaterar att man i första hand bör utreda alternativet med en kabel i havet från Gerby. Det andra alternativet är att man i närheten av bosättningen använder sig av markkabel och absolut inte luftburna ledningar, fastän de nämns som enda alternativ i programmet och dessutom tränger in på bostadsområdena. Skribenten undrar varför kraftledningarna inte följer Alskatvägens sträckning. Jungsundvägen mellan Alskatvägen och Iskmovägen är bosatt på båda sidor om vägen, vilket innebär att detta orsakar konsekvenser för bostadsmiljön. Den som framför åsikten misstänker att sträckningen har valt för att kraftlinjen skall följa den planerade (icke godkända) omfartsvägen i Grönvik.

Den som framför åsikten konstaterar att det även i Iskmo borde ha ordnats ett informationsmöte eftersom projektet berör (när det gäller kraftledningen) även iskmoborna. Dessutom konstaterar skribenten att man i programmet förhåller sig alltför lättvindigt till världsarvsområdet när man arbetar för teknologisk utveckling. Om projektet genomförs eller om det av annan anledning dras nya kablar till Replot, bör man satsa på lösningar som är miljövänliga, fastän de kanske skulle vara dyrare.

Åsikt 28 (två åsiktsframförare)

De som framför åsikterna konstaterar sig ha hittat brister i programmet och kräver att man bättre tar hänsyn till invånarna på ön, att noggrannare utredningar görs över konsekvenserna för människorna under byggnadstiden och arbetena efter byggnadstiden, att en förundersökning över växtligheten och djurriket görs under en så lång tidsperiod att man får tillförlig information för att få bättre förutsättningar att bedöma projektets konsekvenser. Det är också viktigt att reda ut hur projektet påverkar havsörnsbeståndet i området och i det omgivande området och att konsekvenserna av väg-, kabel- och övrig grävarbeten på vattendragen och fiskarnas förökning utreds. Till slut vill skribenten att de exakta konsekvenserna för skogsbruket utreds.

Åsikt 29

Den som framför åsikten anser att projektet skulle påverka miljön mycket negativt. På området finns ett rikt fågelliv som skulle förstöras. Den del som hör till UNESCO:s världsarv bör lämnas i fred, eftersom detta är en uppnådd förmån som inte kan behandlas lättvindigt.

Åsikt 30

Den som framför åsikten konstaterar att det på den preliminära kartan bara finns 40 vindmöllor, inte 45. Skribenten vill att de fem möllor som fattas märks ut och att denna version presenteras vid ett offentligt möte innan projektet framskrider.

Den som framför åsikten anser att en mycket mer detaljerad teknisk beskrivning över möllorna bör presenteras med bland annat uppgifter om hur vindmöllorna beter sig i hård vind, vilka de negativa effekterna utöver bullret är samt information om skuggeffekter och solreflexioner.

Den som framför åsikten anser att tidtabellen är alltför stram och att tiden för hörande bör förlängas för att människorna skall ha tid att fördjupa sig i sakinnehållet. Skribenten anser att vindparken och elstationen i anslutning till den inte väsentligt förbättrar elkvaliteten i Replot, eftersom majoriteten av elavbrotten beror på skador i distributionsnätet mellan elstationerna och konsumenterna.

Den som framför åsikten konstaterar att den planerade vindparken delvis ligger på världsarvsområdet och att detta inte är acceptabelt. Dessutom rekommenderar UNESCO en buffertzons kring världsarvsområdet, vilken i detta fall fattas. En buffertzons behövs för att miljön och områdets siluett inte ska störas av de höga byggen. I programmets punkt 6.3. sägs att " Det område som ska

undersökas har definierats så stort att inga miljökonsekvenser kan antas uppkomma utanför området." men ingenstans sägs vilket detta "område som skall undersökas" är. Om det syftar på projektområdet, är det alltför begränsat. Visuellt påverkar vindmüllorna landskapsbilden på 10 km radie och granskningsområdet för ljuseffekter bör vara 3 km radie för varje vindmølla. MKB-området som skall undersökas skall presenteras tydligt på en separat karta.

Den som framför åsikten konstaterar att med tanke på projektets omfattning bör även konsekvensbedömningen göras omfattande. Eftersom det inte i Finland finns projekt av motsvarande storlek, måste jämförelseobjekten sökas t.ex. i Sverige, Danmark och Tyskland. I Sverige har man helt avstått från planerna på vindkraftverk i närheten av världsarvsområdet på Höga Kusten. Den som framför åsikten konstaterar att vindmøllor i denna storleksklass kräver en stor säkerhetsradie där det är förbjudet att vistas. Dessa områden bör utmärkas detaljerat på en separat karta. Utredningar behövs gällande isbildning på rotorbladen och dess konsekvenser när det gäller att vistas på området. Det bör även utredas vilka effekterna är på hjortron- och lingonmossar.

Den som framför åsikten konstaterar att även de människor som bor i närheten av existerande 3-5 MW vindmøllor bör höras, och eftersom sådana inte finns i Finland, måste utredningen göras utomlands. Den som framför åsikten konstaterar att bullret från vindmøllorna inte består av endast bullret från maskinrummet utan även av buller som uppstår kring vingarna och tornet (turbulens och vibration). Den planerade vindparken består av en stor mängd vindkraftsenheter som används synkront, vilket innebär att den totala ljudnivån mångdubblas. Ljudeffekter bör undersökas och presenteras i olika brukssituationer, olika väderförhållanden och olika årstider. Den som framför åsikten önskar att ett nytt informationsmöte skulle ordnas och att tiden för hörandet skulle vara två veckor innan och att informationen skulle spridas tillräckligt brett (förutom de lokala tidningar även i Helsingin Sanomat och Hufvudstadsbladet).

Åsikt 31

Den som framför åsikten anser det absolut inte kan byggas vindmøllor i Korsholm. Området är ju skyddat. Skribenten hänvisar till Natura 2000-skedet då ingen fick bygga någonting. Hur kan det nu vara möjligt att förstöra ett vackert landskap med 40 stycken över 100 meter höga vind-møllor. Detta förstör bara miljön, utsikten och världsarvet.

Åsikt 32

Den som framför åsikten konstaterar att det i dagens läge inte finns tillgång till detaljerad information om vindkraftens egentliga konsekvenser för närmiljön och världsarvet i Södra Vallgrund i Korsholm. Skribenten saknar bl.a. en 3D-datormodell som skulle visa hur vindkraftsenheterna ser ut i terrängen och sedda från Repolotbron, Bergö, Södra Vallgrunds by o.s.v. Den som framför åsikten undrar också hur t.ex. vägar och kraftledningar skall dras utan att de påverkar världsarvets de Geer-moräner (kriterium för erhållande av världsarvsstatus). Hur skall de skyddas om byggprojektet genomförs? Dessutom saknar skribenten en noggrannare utredning/matematisk mall över ljud- och ljuseffekter under olika årstider. Det bör noggrannare framgå vilka konsekvenserna för närmiljöns människor och djur är, riskeras världsarvsstatusen om en industrialanläggning byggs på området och utöver detta vill skribenten veta vilka de positiva konsekvenserna är som vindkraften för med sig till Replot. Till slut konstaterar den som framför åsikten att informationen om projektet är bristfällig och därmed kan skribenten inte bedöma projektet, utan motsätter sig byggande av vindkraft i området i Södra Vallgrund tills mer täckande information har delgetts.

Åsikt 33 (Södra Vallgrund samfällighet)

Skifteslaget kräver att miljökonsekvensbedömningen ska:

- Undersöka noggrant hur fast boende och fritidsboende förhåller sig till projektet. Allas åsikter måste bli hörda och ett statistiskt axplock är inte tillräckligt.
- Undersöka noggrant hur projektet påverkar människorna både under och efter byggtiden. Utredningsområdet bör täcka hela skärgården på grund av projektets omfattning och eftersom motsvarande projekt inte har genomförts tidigare, m.a.o. referenser saknas.

- Göra en förundersökning om floran och faunan under en längre tidsperiod för att få tillförlitlig information och således bättre kunna bedöma projektets inverkan på miljön. Undersökningsperioden bör vara minst ett kalenderår för att man ska kunna ta hänsyn till växternas och organismernas alla tillväxt- och förökningscykler.
- Utredda närmare hur projektet påverkar det stora havsörnsbeståndet på det aktuella området och i dess omgivning.
- Undersöka noggrant hur omfattande väg-, kabel- och andra grävningar påverkar vattendragen och fiskens reproduktionsmöjligheter.
- Under hela projektets livscykel bör det utföras kontinuerliga undersökningar.

Åsikt 34 (Vallgrund fiskargille r.f)

I sin åsikt konstaterar fiskelaget att under miljökonsekvensbedömningen kommer det att utredas hur projektet påverkar fladorna där fisken leker, eftersom det kommer att utföras omfattande gräv- och dikningsarbeten. Fiskelaget har försökt bevara och skydda fiskens naturliga lekplatser, eftersom de är oersättliga för reproduktionen. Fiskelaget nämner vid namn några av dessa platser: Stråckfladan, Degerverkfladan, Djupörvattnet, Skräckofladan (Bredskär), Raggskärsfladan, Storträsket och Sandfladan m.m. Varje sommar används Sandfladan för att föda upp sik och på hösten förs siken ut på fiskelagets vatten.

Åsikt 35 (Norra Vallgrund skifteslag)

Skifteslaget konstaterar att projektets sociala konsekvenser för fast- och fritidsboende i området bör undersökas mycket noggrannare än vad som har planerats i programmet. Detta bör göras, eftersom befolkningen i området gång på gång har utsatts för stressfaktorer, såsom myndigheternas och företagens planerade verksamheter och användningsplanerna för området. Projektets konsekvenser för naturen (växter och djur), jakt och fiske bör undersökas mycket noggrannare än vad som har planerats i programmet. Fiskelaget konstaterar att möjligheten att placera vindparken ut i havet måste undersökas. Detta bör vara ett av alternativen i programmet. Elöverföring med jordkabel (sjökabel) måste undersökas. Elöverföring i luftkablar ger upphov till strålning, varför konsekvenserna för människorna måste undersökas noggrant. Den orörda andelen natur i dagsläget bör jämföras med de beräkningar, i vilka projektet genomförs i relation till det närmaste vägnätet. Åsiktsframförarna anser att vägnätet kommer att splittra naturen i närheten av världsarvsområdet. Dessutom konstaterar fiskelaget att endast området enligt landskapsplanen ska vara med i bedömningsprogrammet.

Åsikt 36 (Södra Vallgrund byaråd)

Byarådet anser att det planerade området är alltför stort för att man med tillgänglig information ska kunna skapa sig en uppfattning som skulle vara den rätta i framtiden. De begär om tilläggstid för att diskutera med lokalinvånarna och höra deras åsikter.

Åsikt 37

Den som framför åsikten kräver att det noggrannare utreds hur de permanent bosatta och de som har fritidsbostäder på området förhåller sig till projektet och hur projektet påverkar dem. Dessutom bör i större omfattning undersökas möjligheten att bygga en vindpark i havet istället för på det nu planerade området. Den som framför åsikten kräver också att de exakta konsekvenserna för miljön och naturen skall utredas och redogöras. Det bör även noggrannare utredas vilka konsekvenserna är för människorna under byggnadstiden och efter den.

Åsikt 38 (framförs av två personer)

De som framför åsikten kräver att det i miljökonsekvensbeskrivningen också utreds och uppges de orsaker som medverkade till att vindmöllorna i Brändölandet i Ingå nedmonterades år 2005. De kräver också att ett utlåtande begärs från EU över kompatibiliteten mellan Natura 2000-skyddsområdena på Replot och vindparken, på basis av naturvårdslagen 65 § och 66 §. De som framför åsikten kräver dessutom att en utredning görs över vilka konsekvenser som uppstår då vindmöllornas blad fryser och vilka effekterna är för områdets människor och djur och att det dessutom klart och tydligt framgår på kartan de skyddsområden som krävs p.g.a. isen på bladen.

Åsikt 39

Den som framför åsikten konstaterar sig understörda alternativ 0, att projektet inte genomförs. Skribenten motiverar det med att naturens område och djurliv (bl.a. havsörnen) är alltför unik och sårbar för att de skall kunna utsättas för den typ av byggande som krävs för upprättandet av en vindkraftspark. Dessutom skulle vindmöllorna och byggandet i anslutning till vindparken ha en negativ påverkan på människornas trivsel i området och även begränsa deras rekreativsmöjligheter (såsom jakt) på området.

Den som framför åsikten förhåller sig mycket positiv till vindkraft, men inte just på detta område.

Åsikt 40

Den som framför åsikten kräver att fiskens lekplatser i alla sjöar och vattendrag på området beaktas eftersom det planerade vägnätet kommer att påverka de flesta glosjöarna. Skribenten konstaterar också att det kommer att uppstå störningar i TV- och radiosändningar och att de till och med kan upphöra helt i de skuggområden som orsakas av ellinjer och vindmöllor. Den som framför åsikten vill ha ersättande anslutningar i stället för dem som faller bort. Dessutom kräver skribenten att vindkraftverk och högspänningsledningar inte byggs och upprättas för nära den stadigvarande bosättningen. Det planerade antalet vindmöllor är för stort för Replot och det är placerat allt för nära den stadigvarande bosättningen.

Åsikt 41 (framförs av tre personer)

De som framför åsikten konstaterar att projektområdet från Söderudden till Södra Vallgrund är för omfattande och avviker alltför mycket från de ursprungliga planerna. De anser att planeringen genomförd i nuvarande form orsakar att en stor mängd av fiskens lekplatser förstörs likaledes som den orörda naturen i området.

Åsikt 42 (framförs av två personer)

De som framför åsikten anser att det borde ha meddelats om informationsmötet så att de som markägare och part skulle ha haft möjlighet att delta i mötet.

Åsikt 43 (framförs av två personer)

Den som framför åsikterna konstaterar att man vid miljökonsekvensbedömningen bör ta i beaktande de stadigvarande invånarna. Skribenterna anser att vindkraftsindustrin inte passar i Vallgrund. De som framför åsikterna hoppas att skogen bevaras som skog och naturen som natur. Fåglarna och djuren måste få leva i fred.

Åsikt 44

Den som framför åsikten kräver att följande tre punkter tas med i programmet för miljökonsekvensbedömning: 1. en detaljerad utredning över hur dikningen av vägarna som byggs för tunga fordon kan ordnas utan att glosjöarna förstörs och i och med det även fiskbeståndet. 2. en utredning över huruvida TV-signalen försvagas kontinuerligt på grund av de höga vindmöllorna 3. en utredning över huruvida byggandet av vindmöllorna påverkar världsarvsstatusen.

Åsikt 45

Den som framför åsikten har samma krav som presenteras i de tre första punkterna i åsikt 11.

Åsikt 46

Den som framför åsikten konstaterar att de sociala konsekvenserna som orsakas för jakten inte har beaktats i bedömningsprogrammet. Jakten har emellertid betydelse, inte enbart som rekreation, utan även ekonomisk betydelse. Dessutom konstaterar den som framför åsikten att om ytvattnen grumlans och strömningar ändras har detta konsekvenser för alla vattendrag och att även väg-, kabel- och torrlägnings-/grävarbeten har konsekvenser.

Den som framför åsikten konstaterar sig i bedömningsprogrammet sakna information om vilka konsekvenser de snurrande rotorernas ljus- och skuggeffekter har och att de inte kan hindras enbart

genom en skogsskyddszon och särskilt inte om skogen huggs ner. Skribenten saknar även en tydlig utredning om hur vindkraftverket och åtgärderna under byggnadstiden påverkar möjligheterna att röra sig på området, att jaga och syssla med skyttehobby. Dessutom saknar den som framför åsikten säkerhetsutredningar, t.ex. bitar som faller från rotorerna eller isbitar som lossnar från rotorerna kan medföra farosituationer. Även bullerkonsekvenserna kan vara ödesdigra för fågellivet och särskilt örnarnas liv.

Den som framför åsikten anser att det är konstigt att det i bedömningsprogrammet inte finns ett alternativ som utgår från en mindre vindpark med ett mindre verkningsområde. Dessutom konstaterar skribenten att det på marknaden inte för närvarande finns 5 MW:s vindmøllor och att det borde undersökas om det ens är möjligt att använda dem i de lokala vindförhållandena, eftersom de skulle kräva starkare vindar. I programmet bör också presenteras noggrannare beräkningar över de markområden som vindkraftverket kräver, t.ex. hur mycket mark behövs för resning och installation av vindmøllorna samt hur mycket mark behövs för vägar och kraftlinjer. Skribenten konstaterar också att det är viktigt att de sociala konsekvenserna specificeras så att de kan bedömas sakligt. Uppföljningsgruppens arbete och gruppens sammansättning är också viktiga. Särskilt om det är meningen att gruppen inte enbart försäkras sig om att utredningarna är tillräckliga och korrekt utförda, utan att man även bereder människorna möjlighet att delta, är det viktigt att det noga övervägs hur olika intressenter är representerade i gruppen.

Åsikt 47

Den som framför åsikten konstaterar sig vilja ha mer omfattande undersökningar i bedömningsprogrammet om hur människorna förhåller sig till projektet och att undersökningsområdet skulle sträcka sig åtminstone 5-10 km utanför vindparksområdet, noggrannare utredningar om konsekvenserna för människorna under byggnadstiden och även efter den, noggrannare uppgifter om hur vägar och kablar kommer att placeras, noggrannare utredningar om bullerolägenheter under byggnadstiden, vilka buller-, ljus- och skuggeffekternas konsekvenser är för människor, noggrannare utredningar om grävarbetenas effekter på fisken och fiskens förökningsmöjligheter i glosjöar, flador, bäckar och havet. Dessutom bör en förundersökning över växtligheten och djurlivet göras under en så lång tid att man får tillförlitlig information, vilket skapar bättre förutsättningar att bedöma projektets konsekvenser. Det bör även göras noggrannare utredningar över fåglarnas häckningsområden och flyttrutter under minst två häcknings- och flyttsäsonger. Det är också viktigt att man utreder hur projektet påverkar havsörnsbeståndet i området och i det omgivande området, att konsekvenserna för jordbruket utreds och beskrivs och likaså de kort- och långvariga konsekvenserna för mikrobiologin. Den som framför åsikten vill att den elektromagnetiska interferensen (EMI) för vindparken som helhet samt för dess enskilda delar utreds i olika vindhastigheter och med olika bromsegenskaper i alla delkomponenter i energidistributionskedjan.

Till slut konstaterar den som framför åsikten att en detaljerad utredning bör göras över hur de olika enskilda komponenterna i en vindpark påverkar den nuvarande och framtida trådlösa kommunikationen, såsom TV, data och telekommunikation. Detta är också en utredning som bör göras i alla delkomponenter i energidistributionskedjan.

Åsikt 48

Den som framför åsikten konstaterar att det måste undersökas huruvida MKB-konsulten är oberoende eller om han/hon är ute efter egen fördel. Dessutom vill skribenten att fågelutredningen görs under en längre tidsperiod än vad som föreslås i programmet. Skribenten konstaterar också att det finns tillförlitlig information som visar att havsörnar inte kan väja för vindmøllornas blad.

Den som framför åsikten konstaterar att byggandet av en vindkraftspark på världsarvsområdet kan leda till att världsarvsstatusen som fått på geologiska grunder går förlorad. Hur kan man i programmet påstå att naturen inte förstörs, då man tar i beaktande att det skall byggas vägar ända fram till varje mølla på området. Naturen är sårbar och spåren efter förstörelsen kommer att synas ännu länge efter att vi har gått ur tiden. Skribenten konstaterar också att møllor av denna storlek ger

upphov till buller som stör djurlivet och människorna. Dessutom orsakar byggnadsarbetena i vattendragen att lekplatser för fisken går förlorade och fiskbestånd försvinner.

Till slut undrar den som framför åsikten varför man valt Södra Vallgrund–Söderudden som vindparksområden, när vinden i Norra Finland är 2 m/s hårdare och till och med i Finska viken är vinden hårdare än i Kvarken. Enligt den som framför åsikten vore norra Finland ett lämpligare område, eftersom det är glesare bebott och det skulle vara lättare att få 45 vindmöllor att rymmas där.

Åsikt 49 (framförs av fyra personer)

De som framför åsikten konstaterar till en början att ett alternativ för ellinjen måste utredas. Detta därför att den planerade linjen skulle vara alltför nära bosättningen, den hindrar samtidigt utvecklingen av bosättningen och den förstör värdefull natur med kulturhistorisk koppling. Som alternativ föreslår de ett alternativ i havet eller ett luftburet alternativ Alskatvägen-Svartholm-Storskär över Storfjärden i Storgrund och därifrån över Larsbjörkasskär. Ett annat alternativ vore ett alternativ i havet eller luftburet alternativ (fri höjd 22 m) direkt från Alskatvägen mot Söderholmen och över Margretören och Halskärsbådan mot Åspskären. Det tredje alternativet vore en luftburen ledning från Alskatvägen till mot Söderholmen och via Röören mot Fjärdskär, där det eventuellt i framtiden skulle finnas vindkraftverk. Med dessa alternativ skulle man minimera nuvarande och kommande konsekvenser för bosättningen. Till slut konstaterar de sig vara för en utveckling av vindkraften.

Åsikt 50

Den som framför åsikten konstaterar sig med förvåning ha tagit del av planerna att bygga 45 jättelika vindkraftsenheter i den sköra naturen på Replot. Skribenten kan inte förstå att någon, efter att området fått världsarvsstatus, kan börja planera och förstöra områden med dessa jättelika möllor och dessutom så här många. Skribenten anser att möllorna utan tvivel påverkar landskapet och världsarvsområdet, vars mening på detta vis går förlorad.

Den som framför åsikten konstaterar att vindparksområdet är för tätt planerat och alltför nära världsarvsområdet. Planerna måste övervägas på nytt och det bör presenteras alternativ, som orsakar mindre olägenheter. En vindpark av denna storlek kommer att synas i hela skärgården, inte enbart på Replot och på omgivande öar. Dessutom orsakar den kolossal förstörelse av markområden då vägar byggs. Detta framgår inte av bedömningsprogrammet.

Den som framför åsikten kräver att det noggrannare övervägs vilka konsekvenserna är för djur, fåglar och fiskar. Det bör även noga övervägas hur det vägnät som byggs till vindmöllorna kommer att påverka landskapet, dessa planer framgår inte av bedömningsprogrammet. Man bör även noga överväga hur ellinjerna påverkar landskapet både på Replot och fastlandet. Dessutom bör man även noga tänka över hur projektet påverkar möjligheterna till friluftsliv i form av rekreation och fritidsboende samt ekoturismen.

Åsikt 51 (framförs av fyra personer)

De som framför åsikten kräver att det i bedömningsprogrammet skall redogöras för vilka konsekvenser som bedöms. För att uppnå en slutlig bedömning bör ett program utarbetas över bedömningsgrunderna där olika faktorer avvägs. Detta program bör presenteras för allmänheten innan det egentliga MKB-förfarandet.

De som framför åsikten konstaterar att bedömningsprogrammets projektbeskrivning är alltför förenklad och ger en felaktig bild av projektets miljökonsekvenser. Dessutom konstaterar de att det i bedömningsprogrammet sägs att arrendetiderna för markområdena är 50 år, men det sägs inte att denna tidsfaktor skulle tas i beaktande på alla delområden av programmet.

De som framför åsikten konstaterar att det finns tre viktiga kvalitetsfaktorer: produktionseffektivitet, kvaliteten på den producerade elektriciteten och kraftverkens bullernivå, varav bullernivån är den mest kritiska när det är frågan om 3 MW:s kraftverk. På grund av detta och eftersom bullret är det som påverkar människor är detta en sak som bör beaktas i bedömningsprogrammet och redogöra för de bedömningsgrunder som används då konsekvenser utreds.

De som framför åsikten konstaterar att det hittills inte ännu byggts ett enda 5 MW:s vindkraftverk i Finland, så hur kan man i detta bedömningsprogram inkludera sådana, då de inte ännu finns mätningar för bullernivån.

De som framför åsikten konstaterar att den mest väsentliga saken i bedömningsprogrammet bör vara det hur man utreder konsekvenser som riktar sig mot människor. Från andra delar av världen finns undersökningar bl.a. från Portugal, där man konstaterat att människor som befinner sig på vindparkerks verkningsområde kan drabbas av s.k. "vibrocaustic disease", som kan orsaka slaganfall eller epilepsi.

Till slut konstaterar de som framför åsikten att bedömningen av miljökonsekvenser är en mycket viktig sak för Replot och att processen inte får bli ett hafsverk där kraftverksbolaget bestämmer tidtabellen. Skribenterna föreslår att tidtabellen för MKB-förfarandet skulle vara 3 år.

Åsikt 52

Den som framför åsikten säger sig inte förstå varför det i Korsholms vackra skärgård skall klämmas in såhär många fula och bullriga vindmöllor. Staten äger ju mycket mark långt borta från människor och bosättning. Där kunde man bygga och låta vanliga människor vara i fred. Till slut konstaterar den som framför åsikten att ingen kan väl tycka att världsarvsområdet skulle vara en lämplig plats för detta projekt.

Åsikt 53

Den som framför åsikten kräver att konsekvenserna som riktar sig mot djur, natur och människor skall utredas. Skribenten anser att ett dylikt projekt skulle förstöra ett unikt naturområde. Den som framför åsikten konstaterar sig ha fötts och växt upp på orten och bor där och deras liv skulle påverkas i väsentlig grad av vindparken. Den kommer att orsaka föroreningar i form av buller och ljuseffekter. Dessutom skulle deras rekreationsområde skogen, med ett rikt djurliv och möjligheter till bär- och svamplockning samt jakt, förstöras. Den som framför åsikten konstaterar sig själv med familj alltid ha respekterat naturen och visat hänsyn för den. Nu tas denna erfarenhet och möjlighet bort för deras barn. Till slut konstaterar skribenten att det enda möjliga alternativet för genomförande är enligt deras mening alternativ 1.

Åsikt 54

Den som framför åsikten kräver att avsevärd uppmärksamhet fästs vid den lokala befolkningens möjligheter att bevara sin boendemiljö och att bullret från vindkraftverket inte får förstöra deras möjligheter till att röra sig utomhus. Avståndet mellan möllorna och bosättningen måste vara tillräckligt stort. Möjligheten att jaga och fiska på området måste bevaras, men möjligheten kan berövas av de planerade vägarna till vindmöllorna när sjöar torrläggs och fiskens lekplatser försvinner t.ex. i samband med byggandet.

Den som framför åsikten anser att det planeras allt för många vindmöllor på området och att de placeras alltför nära bosättningen. Det antal som Korsholms kommun föreslår vore lämpligt. Till slut konstaterar skribenten att inte heller högspänningsledningarna får förstöra invånarnas närmiljö.

Åsikt 55 (framförs av fyra personer)

De som framför åsikten konstaterar att kraftledningslinjen i Svartosvik i Iskmo tangerar bosättningen på ett störande sätt, längs hela vägen från Iskmo bron till Grönvik längs Jungsundsvägen är bebyggelsen så tät att det är svårt att föreställa sig att en kraftledning skulle kunna rymmas där utan större skada för invånarna. Som lösning föreslår de en ledning i havet eller på landet från Norra Vallgrund eller Replot till Norrholmen i Södra Jungsund och därifrån genom skogen till Alskatvägen och transformatorn. En luftburen ledning kunde dras Alskat-Röjören-Granskär-Norrholmen och därifrån som ovan föreslagits. Enligt dem som framför åsikten är dessa alternativ värda att beakta eftersom de inte orsakar problem för bosättningen och invånarna.

Åsikt 56 (framförs av två personer)

De som framför åsikten konstaterar att de motsätter sig å det bestämdaste byggandet av en vindpark på Replot eftersom effekterna på naturen skulle vara ödesdigra. De två huvudargumenten är:

1. *Effekterna på världsarvet.* Om det byggs på området, ifrågasätts områdets värde som världsarv. Vindmöllor som är så här höga som 150 meter skulle synas över hela Replotön. Sex meter breda vägar till varje vindkraftsenhet skulle splittra världsarvsområdets moräner och kan leda till att området status måste omvärderas. Detta skulle inte påverka endast Kvarken utan också Höga Kusten-området i Sverige.
2. *Effekterna på havsörnarna.* För ca 30 år sedan fanns det bara 20 havsörnspar i Kvarkenområdet, nu är antalet ca 60. Enligt uppgift (Timo Lumme) har det område som planeras till vindpark producerat 65 % av havsörnarna i Replot. Sommaren 2008 inventerades där 10 par uttryckligen på det område där byggandet skulle ske. Enligt honom skulle byggandet av en vindpark utrota hela beståndet. I Norge har man också haft dåliga erfarenheter. Inom en kort tid, knappa två år från byggandet av en vindpark, krockade 10 havsörnar med vindmöllorna och dog. Timo Lumme berättar att han länge följt med och gjort observationer om havsörnar även från Åbotrakten, norra Finland och Sverige, vilket innebär att konsekvenserna skulle gälla ett stort område.

Åsikt 57

Den som framför åsikten konstaterar att tidtabellen är för stram och att de som bor annanstans i världen men har rötterna i Replot från 1600-talet bör också höras, eftersom det är frågan om deras rekreativområde. Hur är det tänkt att alla ska nås?

Den som framför åsikten uppger sig bo i Sverige och ha fått höra om saken via en släkting några dagar innan tiden för hörande gått ut.

Den som framför åsikten hänvisar till Birgitta Ringbecks bok *Management Plans for World Heritage Sites. A practical guide*, (Bonn: German Commission for UNESCO, 2008) där hon anser det vara viktigt att en buffertzon finns kring världsarvsområdet för att skydda området så att dess syfte inte går förlorat.

I åsikten presenteras ett direkt citat från Ringbecks engelskspråkiga bok: *Especially in respect to the protection of surroundings of a World Heritage Site (protecting view, perspective, silhouette and panorama), it is important to consider the requirements of the World Heritage Convention and of the protection goals as early as possible, e.g in determining locations of windfarms, transmission- and receiving towers, industrial plants etc.*

Den som framför åsikten vill att omfattande och grundliga utredningar görs för världsarvsområdet så att det inte anses att Finland bryter mot det internationella avtalet. Det bör utarbetas en plan som täcker även andra värden än de geologiska. Skribenten hänvisar även till Sverige som har beslutit att buffertzonen kring deras världsarvsområde Höga Kusten inte får röras.

Den som framför åsikten önskar mer utredningar i programmet gällande naturen och särskilt djurriket på Replot. Hur påverkar vindmöllorna älgen, räven, haren och fladdermusen, eftersom det på andra ställen hittats döda fladdermöss under vindmöllor.

Skribenten konstaterar sig vilja ha en helhetsbild över konsekvenserna, d.v.s. vilka är synergieffekterna socialt, estetiskt, kulturellt och historiskt i samband med naturen. Skribenten hänvisar till det svenska Boverkets rapport "Planering och prövning av vindkraftsanläggningar" där detta kallas för "landskapsanalys" och områdets visuella hållbarhet behandlas. Områden där människans verksamhet inte syns kallas tidlösa, t.ex. fjäll, vissa kuster och havet är sådana områden. De har ett symboliskt och rekreationellt värde och människorna söker sig till dessa områden för att uppleva hur mänskliga ting ter sig små i förhållande till den storartade naturen. En vindpark bryter denna tidlöshet och blir istället ett modernt industrielement. På grund av detta är dessa områden mycket sårbara.

Den som framför åsikten konstaterar att tvärtemot vad som sägs i programmet kommer 45 vindmöllor att påverka kulturen och miljön på Replot, låt vara att de placeras på öns inre delar relativt långt från människor, världsarvs- och Natura 2000-områden. Just därför behövs en *helhetsbedömning* som görs i

form av en *landskapsanalys* (Boverkets rapport "Planering och prövning av vindkraftsanläggningar", s. 40-49).

Den som framför åsikten konstaterar sig hoppas att nollalternativet genomförs, vindparken skulle ha för stora konsekvenser på den biologiska mångfalden. I projektet kan man skönja en felaktig tolkning av *hållbar utveckling* så att den baserar sig på förnybara energiformer och på antagandet att energiförbrukningen ökar – detta är inte enhetligt med *hållbar utveckling*.

Åsikt 58

Den som framför åsikten konstaterar att tiden mellan kungörandet och informationsmötet var för kort. Tidtabellen som presenterats för utredningarna i programmet är också för stram och den bereder inte möjlighet att utreda effekter på växtligheten eller djurriket.

Dessutom konstaterar skribenten att projektområdets storlek strider mot den områdesreservation som gjorts i landskapsplanen och på detta sätt även mot Korsholms kommuns beslut.

Programmet behandlar miljökonsekvenserna och närheten till världsarvs- och Natura-områdena statistiskt och endimensionellt. Helhetsbilden fattas helt, och det nämns inte heller vilka totalkonsekvenserna kommer att vara för övriga projekt som planeras på kusten.

Enligt den som framför åsikten behövs en visuell och kognitiv, lättillgänglig presentation av projektet. Existerande medieteknik bör utnyttjas för att skapa en bild av markanvändning, ljud- och ljuseffekter.

Skribenten konstaterar att en exakt utredning över växtligheten och djurlivet på området bör göras. Skribenten hänvisar till Europeiska gemenskapens direktiv § 3, 5 och 47 när det gäller livsmiljö och till direktivet som gäller bevarande av arter som kräver särskilt skydd samt fågeldirektivet i vars bilaga havsörn och fiskgjuse nämns.

Den som framför åsikten anser att det behövs en korrekt och helhetsmässig presentation över hela vindkraftsparken med alla möllor inplacerade på kartan. I programmet konstateras att 500 meter är ett tillräckligt avstånd från bebyggelsen. Skribenten konstaterar att erfarenheten ger vid handen att t.ex. i Barö i Ingå hörs ljudet från möllorna på två kilometers avstånd och att det vid närmaste husets har uppmätts ljudnivåer på 60 dB. Detta bör utredas noggrannare.

Dessutom konstaterar skribenten att det runt vindmöllorna behövs serviceområde, vägområden och områden för övriga byggnader, som alla ser ut att vara för små eller saknas helt. Skribenten anser att nollalternativet är det enda rätta och att detta kan sägas redan i detta skede av MKB:n.

Den som framför åsikten konstaterar att det på sidan 12, punkt 4.5 finns fyra påståenden som skribenten önskar få faktauppgifter till. Dessutom bör man överväga den sk. nyttan mot den totala konsekvensen som riktar sig till landskapet och människorna och dessutom en utredning av vilka konsekvenserna är för näringarna på området (farmning, jakt, fisk, o.s.v.).

I programmet beskrivs naturförhållanden rätt, men däremot beskrivs inte hurudan förstörelse uppstår då en industripark byggs på området. Den kuperade terrängen och glosjöarna skulle jämnas ut och istället skulle det byggas vägar och serviceområden.

Den som framför åsikten konstaterar att det som presenteras på sidan 18, punkt 5.7.1-2 är tillräckliga motiveringar till att ingen vindpark skall byggas på det planerade området. Dessutom vill skribenten att den projektansvariga skall definiera vad de menar med att området har valts ut så stort att miljökonsekvenser inte kommer att synas utanför området.

Den som framför åsikten konstaterar att det även bör utredas vilka konsekvenserna kommer att vara för eventuella transporter på vattenlederna och upplagringsplatser. I programmet sägs inte vilka transporter kommer att användas och inte heller något om jätteprojektets infrastruktur. Dessutom bör

det redogöras för bullernivån under byggnadstiden och efter den ca 500 meter från bebyggelsen och utreda och redovisa rekreativsvärdet kring vindparken även efter det.

Den som framför åsikten vill se att frågorna gällande fågelbeståndet utreds under en tillräcklig tidsperiod och att det även bör användas erfarenheter från andra länder, vetenskapliga publikationer och expertutlåtanden och passar ihop dem med EU-direktivet. Dessutom vill skribenten framföra att om bildmontage används, får de inte vara missvisande utan de bör ge en så riktig bild av projektets omfattning som möjligt.

Till slut konstaterar den som framför åsikten att det behövs enkäter, höranden och tydliga presentationer över projektet, eftersom projektet kommer att ha stora och på förhand uppskattade negativa konsekvenser för människorna och miljön.

Åsikt 59

Den som framför åsikten konstaterar att konsekvenserna under byggnadstiden bör undersökas trots att det inte finns någon tidtabell för byggnadsskedet, eftersom byggandet har konsekvenser för miljön. För att upprätta en vindkraftsenhet med vägnät och kabelarbete krävs en arbetsgrupp och en arbetsgrupp inkluderar även grävmaskiner, last- och betongbilar och traktorer. Alla dessa orsakar buller och trafikproblem och om det är fler än tre i samtidigt bruk resulterar det i konsekvenser för invånarna och om endast tre vindmøllor byggs samtidigt, blir byggnadstiden orimligt lång. Dessutom konstaterar skribenten att det inte framgår när möllorna skulle tas i bruk, inte heller om en mölla i gången skulle tas i bruk eller alla på en gång. Om allt byggs på en gång innebär det att hundra grävmaskiner och femhundra lastbilar är i bruk samtidigt, utöver detta tillkommer dessutom servicekörning.

Den som framför åsikten anser att om projektet genomförs, kommer havsörnen och fiskgjusen att försvinna. Flyttfåglarnas rutt går precis på det ställe där vindparken planeras. Detta har skribenten observerat under flera år. Främst är det frågan om gåsar och svanar, vars population har blivit stor, men skador kan förekomma när de krockar med ellinjerna och faller döda ner på rekreativsområdet, därifrån någon måste städa bort dem.

Den som framför åsikten konstaterar att på Bredskärsområdet med omgivning fanns på 1500-talet endast några öar, landhöjningen har senare skapat det nuvarande området. Där har ännu inte bildats naturliga förhållanden som skulle torrlägga området och därför är landmassorna instabila. För att man på dessa områden skulle kunna bygga vägar för tung trafik, måste de torrläggas och fyllas upp med krossten. Då området torrläggs torkar de små sjöarna ut och från botten och diken frigörs tungmetaller som hamnar i havet och erfarenheterna har visat att fisken försvinner på sådana områden. Detta gäller även flador och grunda vikar.

Den som framför åsikten konstaterar att landskapet i området är låglänt, den högsta platsen är ca 20 m, men området är säreget och har vuxit fram till nuvarande form under ca 2000 års tid. Enligt skribenten är området unikt och det finns inget liknande på hela vår planet. Området har dominerats av säv och al, senare har det vuxit fram björk och grandungar. Om projektet genomförs och 45 möllor byggs, kommer de att dominera landskapet helt och hållet. För människor som har gjort investeringar i området vore situationen hopplös. Istället för att emellanåt kunna koppla av där får de som granne en av tidernas största byggnadsarbetsplatser i skärgården. Rörelsefriheten begränsas, fiskarna undviker förorenat vatten och även fåglarna undviker område. Bär och svampar smutsas ned av damm från byggplatserna och bostäderna går inte att sälja. Fastän byggtidens skador skulle repareras och bullret avta, kommer istället ljudet från vindmøllorna. Efter ca 20 år är vindmøllorna slutanvända och vi har billig el som produceras med kärnkraft och billigare el som produceras med andra slags vindmøllor, vilket kan innebära att denna vindmark nedmonteras. Eventuellt går det nuvarande bolaget i konkurs och staten samt kommunen/kommuninvånarna hamnar att betala när skadorna repareras.

Åsikt 60

Den som framför åsikten kräver att invånarnas, semestrarnas och markägarnas åsikter och ställningstaganden tas i beaktande, då miljökonsekvensbedömningen utarbetas. Detta område erbjuder nu alla någonslags rekreation (bärplockning, jakt, fisk o.s.v.) och även för näringsidkare. Vindparken

skulle innebära en fullständig förändring till detta. Då MKB:n utarbetas bör man särskilt beakta djuren och naturen samt det faktum att myndigheter och privatpersoner har satsat en hel del arbete på att kunna jaga där, eftersom viltvården har fungerat.

Den som framför åsikten kräver också att vindkraften skall användas för att minska koldioxidutsläppen, inte för att förstöra naturen, särskilt inte sådan natur som fått världsarvsstatus för att den är unik. Till sist kräver skribenten att projektstorleken hålls enhetlig med den som Korsholms kommun utarbetat, d.v.s. ett område på 200 ha.

Åsikt 61

Åsiktsframföraren konstaterar att han vistas mycket i området och att han är intresserad av det rikliga antalet fågelarter som finns i området. Han anser att fågelbeståndet nu är direkt eller indirekt hotat. Havsörnsbeståndet har återhämtat sig, tack vare WWF:s Havsörnsarbetsgrupps arbete. Det känns som ett allvarligt misstag att planera ett mkb-förfarande i häckningsområdet. Man borde lära sig av exemplet Smøla i Norge (se kontaktmyndighetens utlåtande). I Europa finns många exempel på hur förödande vindmöllorna är för flyttfåglarna. Bristfälligheten i MKB-programmet är att det inte räknar upp områdets arter, vilket bör beaktas i bedömningen. Det väcker också förvåning att det i programmet antas att inte ett enda däggdjur skulle hotas av vindkraftverken. Den steniga terrängen återspeglar ljud. Detta område täcks av stenar. I avsnitt 6.6.10 beaktas inte detta alls. Det påstås att bullerkonsekvenserna minskar allteftersom tekniken utvecklas, men å andra sidan blir möllorna hela tiden större och samtidigt också ljudet. I programmet placeras möllorna mindre än 500 meter från fritidsbebyggelse. Detta ger upphov till sanitära olägenheter bl.a. irritation och sömnlöshet som har allvarliga följder. Områdets rekreativvärde försämras. Bär- och svamplockning och möjligheten till vardagsmotion blir svårare. Trots att det skulle vara möjligt så är det samtidigt mycket svårt att njuta av bullret från möllorna.

Åsikt 62 (tre åsiktsframförare)

Åsiktsframförarna konstaterar att enligt tidtabellen lämnas programmet för miljökonsekvensbedömning till miljömyndigheten hösten 2008 och miljökonsekvensbeskrivningen är avsedd att bli färdigt våren 2009. Den framförda tidtabellen är helt och hållet otillräcklig i fråga om att göra ett omsorgsfullt och täckande MKB-program i ett stort projekt som detta som förläggs till det skyddade skärgårdsområdet i Kvarken. Hörandet och kontaktmyndighetens utlåtanden tar sin tid och vintervädret i skärgården försvårar utarbetningen av natur- och miljöutredningar. Minimitiden för att göra upp ett MKB-program i ett dylikt projekt är 1 år från att bedömningsprogrammet lämnades in till kontaktmyndigheten.

Bedömningsprogrammet presenterades 14.10 på Replotskolan. Information om saken skickades ut 12.10. På detta sätt får man inte gå tillväga. Åsiktsframförarna anser att det måste ordnas ett nytt möte om MKB-programmet riktat både till fast bosatta och fritidsboende.

Tuulivoima Oy presenterar endast alternativen 0 och 1. Alternativ 0 är tomt, dvs. inga möllor byggs. Är syftet med detta alternativ att på något sätt pressa kommunen att godkänna alternativ 1. Det är antingen eller som gäller! Både för de fast bosatta och fritidsbosättarna var omfattningen av alternativ 1 och möllornas enorma storlek en mycket otrevlig överraskning. Om projektet bli verklighet kommer det att beröra otaliga båtfarare, seglare och fiskare som på sommaren firar semestrarna i skärgården. De största möllorna i Finland skulle komma att ses och höras överallt och således mala sönder skärgårdslugnet till ingenting. Hur kommer t.ex. Sommarösund bys förhoppningar om ökad tursim att förverkligas? Gästhamnen är under arbete och muddringsarbetet i sundet är oavslutat. Tuulivoima Oy skulle också ha kunnat presentera ett alternativ 2. I detta alternativ byggs möllorna på det 800 hektar stora området som har reserverats i landskapsplanen som definitivt ligger utanför UNESCOs världsarvsområde.

Konsekvenserna av elöverföringen från möllorna via Norra Vallgrund, Alskat och Grönvik till stationen i Gerby måste undersökas. I samband med MKB-programmet måste utlåtande begäras av

UNESCO. I samband med kommunfullmäktiges beslut om områdesreservering visste man inte om planen med 45 stora möllor. Ett projekt av denna storlek skulle förstöra vindkraftens image om det genomförs i den vackra och skyddade Kvarken- och Replotskärgården. Samtidigt skulle planerna och beslutsfattarna få dåligt rykte. Då skulle framtida generationer ha något att förundras över.

Varje möllas verkningsområde i relation till bosättningen bör omfatta ett inringat område med en radie på 5 km. Konsekvenserna hänför sig till hälsa, trivsel, näringsliv, ekonomi och rekreation.

Det finns rikligt med bristfälligheter i programmet. Konsekvenserna för människorna måste utredas i en enkät, konsekvenserna av säkerhetszonen för markanvändningen måste presenteras på en karta, de blinkande rotorbladens och bullrets inverkan på hälsan såsom även de aspekter som påverkar hälsan och säkerheten under byggnadstiden måste också utredas. Dessutom bör kompatibiliteten hos alternativen för transportvägarna och konsekvenserna för miljön, skyddsområdena och vindmöllorna samt det massiva byggandet under byggtiden och drifttiden undersökas skilt för varje skyddsavtal/program/skyddsobjekt (i skyddsområden är alla åtgärder som avsevärt försämrar naturvärdena). Konsekvenserna för landskapet med hjälp av 3D-modeller, möllornas konsekvenser för nyttjandet av naturresurserna och trygghetszonernas inverkan på den tillgängliga markarealen (på kartan) bör utredas.

I området som Tuulivoima Oy vill ha finns flera fisklekdammar med tillhörande bäckar som bör skyddas. I området finns dessutom skyddsvärda naturskogar, stränder (RSO), de Geer moräner, Natura 2000-området, fåglar och fågelvatten.

I fråga om havsörnen konstaterar åsiktsframföraren samma som åsiktsframförare 65. Han anser att havsörnarna nu har en lycklig situation. Dessutom måste det utredas hur bullret, trafiken, ljusföroreningen samt byggjobbarna inverkar på havsörnarnas trivsel. Han anser att det är klart att örnen försvinner från området.

Till slut konstaterar åsiktsframföraren att han inte motsätter sig vindkraft i sig, den måste bara placeras på ett förnuftigt sätt. I detta fall är skadan större än nyttan och därför föreslår han att man väljer alternativ 0.

Åsikt 63

Åsiktsframföraren konstaterar att avståndet från bostaden till den planerade vindkraftsparken är 1 km. Bedömningsprogrammet bör omfatta en undersökning av glodammar och –sjöar och utfallsbäckar, vilken funktion de har som växtplatser för fiskyngel och hur de bevaras som sådana oberoende av otaliga vägar, stora serviceområden och tiotals meter djupa gropar. Skribenten vill ha en undersökning i vilken bevisas att områdena inte behövs för denna produktion i det fall att platserna förstörs. Skribenten har lagt märke till att sjöarna kan förändras helt och hållet av en liten åtgärd. Den lekande fisken stiger inte upp till sjön för att leka via ett utfallsdike. Orsaken till detta är vägen till Söderudden, under vilken det endast går ett rör. Fisken orkar inte stiga upp i kraftig motström. Fisket har försämrats efter åtgärden och det finns ingen fisk i sjön längre. Skribenten är misstänksam mot programmets konstaterande att naturen återställer sig. Enligt erfarenheter händer det ingenting på 15 år. Det bör undersökas hur det är möjligt att rädda naturen och med vilka åtgärder man snabbt kan få en ny början. Åsiktsframföraren vill också ha noggrannare utredningar om fladdermusen och bättre utredningar om bullrets inverkan på människorna, som bor nära möllorna, och om möjligheten att ersätta de skador som människorna utsätts för. Åsiktsframföraren efterlyser också undersökningar av ljus- och skuggföroreningens konsekvenser för hälsan.

Åsiktsframföraren konstaterar att det värsta är havsörnarnas öde. För replotborna betyder havsörnarna samma sak som pandan för kineserna och örnen får inte utsättas för någon fara. EPV skulle kunna placera en hög mölla på sin egen gård för att få praktiska erfarenheter och forskningsmaterial. Måste företaget verkligen tränga sig på orörd natur och plåga oskyldiga djur och människor.

Åsikt 64

Skribenten konstaterar att vindkraften är en bra sak, men att den inte passar på en plats där man blir tvungen att utplåna skog och natur. Det skulle vara bättre att placeras dem i havet. På andra håll i Europa skulle man aldrig komma på att skövla biotoper på detta sätt. När möllorna rivs blir betongen kvar och där växer sen aldrig något mer. Nu fräntas också möjligheten att leva i lugn och ro. Det finns morgnar när det är så tyst att man kan höra en knappnål falla. Undersökningar visar också att ljudet från vindmöllorna orsakar tinnitus. Undersökningarna visar inte hur infraljudet påverkar människorna. I Ingå blev man tvungen att riva möllorna på grund av ljudet. Åsiktsframföraren anser att det finns för mycket ekonomiska aspekter i programmet. Att placera vindmöllorna i området av Södra Vallgrund är inte lämpligt, eftersom de utgör ett hot för havsörnarna och andra fåglar, biotoper, däggdjur, livskvaliteten, områdets rekreationsanvändning, naturliga lugnet (byggåtgärder), fastighetsvärdet, världsarvet (kan förlora statusen) och barnens säkerhet längs vägarna.

Åsikt 65

Åsiktsframföraren konstaterar att programmet är bristfälligt och dubbeltydigt skrivet. Man får ingen tydlig bild av vad som ska undersökas och beaktas. Åsiktsframföraren vill att landskapets toleransnivå ska beaktas. När landskapsplanen gjordes upp fanns det inte tillräckligt med information om de olika typerna av vindmöller. I programmet nämns överhuvudtaget inte något om skydds-zoner. Eventuella begränsningar av markägarnas och jägarnas möjligheter att vistas i markerna bör diskuteras och ersättas. Bullret bör utredas så noggrant att man med säkerhet kan säga hur stort område som störst, även under byggtiden.

Åsiktsframföraren konstaterar att programmet överhuvudtaget inte tar hänsyn till viltbeståndet och jakten. Även vägarnas konsekvenser för djuren, vattendragen och naturen har behandlats mycket ytligt. Det behövs noggrannare utredningar om detta.

Åsiktsframföraren föreslår att väglagen, villaägarna, markägarna och fastboende har sina representanter i uppföljningsgruppen. Skribenten fordrar att det görs nya utredningar i stället för de gamla, de kan uppdateras eller så görs det nya enligt behov. Växtligheten och bottenfaunan i fladorna och glosjöarna bör utredas, i synnerhet om det byggs vägar.

Åsiktsframföraren anser att minst 50 hushåll bör delta i informationen innan man kan tala om effektiv information. Dessutom vill skribenten ha med ett alternativ som placering av möllorna i havet eller ett alternativ om byggande av max. 8 möllor på området enligt landskapsplanen. Sjökabelalternativet bör också vara ett alternativ.

Åsikt 66 (Österbottens producentförbund r.f. Replot-Björköby lokalavdelning)

Lokalavdelningen anser att vindmöllorna ska placeras ut till havs som den också tidigare har framfört till landskapsplanen. Om de ska byggas på land bör landskapsplanen följas. Men i Karlsö och Brändövik är möllorna för nära bebyggelsen. Det bör tas mycket mera hänsyn till människorna i programmet. I programmet är området som vindmöllorna kräver 11 ha, men i verkligheten är det fråga om några hundra hektar (vägar, serviceområden, kablar, elöverföring). Hela området splittras såsom även fastigheterna. Belastningen på sjöarna, vattendragen och havet har stora negativa följder för fiskeriet. Avtal har endast slutits för markområden där möllan placeras och inte på det sätt som sägs i programmet. I fråga om det övriga området bör ännu avtalsfrågorna utredas eller eventuella tvångsinlösningar nämnas. Bullerolägenheter av denna omfattning har undersökts för lite.

Konsekvenserna för fåglarna påverkar också jakten. Programmet berättar inte om man avser att förbjuda jakt på området. Elöverföring med sjökabel bör undersökas. Sammanfattningsvis anser lokalavdelningen att en vindpark av denna storlek rövar miljö, bebyggelse och fritid m.m., vilket betyder att projektet inte är ekologiskt hållbart och man kan inte prata om grön el.

Åsikt 67 (två åsiktsframförare)

Skribenterna yrkar på samma saker som i åsikt 11, men lägger ännu till att det behövs en utomstående, oavhängig och opartisk utredare för att göra upp programmet.

Åsikt 68

Skribenten konstaterar att människor som bor nära vindkraftverk upplever att ljud- och ljuseffekterna är störande. För att undvika negativa konsekvenser bör vindkraftverken placeras 15 km från bebyggelse. Skribenten konstaterar att enligt planerna i bedömningsprogrammet kommer 120 m höga vindmøllor med en ljudnivå på 110 dB att placeras endast 500 meter från bebyggelse. Detta kan inte godkännas. Dessutom konstaterar hon att det måste beaktas att områdets rekreativvärde kommer att försämrats avsevärt. Nu kan man fritt vistas, plocka bär och svamp samt njuta av den unika naturen. Denna möjlighet försvinner om området blir en enorm arbetsplats för flera år framåt. Området kommer att förstöras och vistelse i området begränsas.

Åsikt 69

Skribenten konstaterar att bedömningsprogrammet måste kompletteras med detaljerade planer där det på ett tillförlitligt sätt redogörs för hur projektets konsekvenser ska bedömas. Aspekter som måste bedömas är havsörnspopulationen, fågellivet vid Storträsket och dess funktion som mellanlandningsplats m.m. för flyttande svanar, koldioxidbalansen (hur länge det räcker för att få tillbaka den mängd som under byggtiden släpps ut i luften) och skärgårdens status som världsarvsområde i framtiden.

I MKB bör dessutom tas ställning till EPV:s ansvar att reparera skadorna i efterskott, vilket beror på bristfälligheter och ignorans i MKB-programmet. Det måste finnas en ansvarig part om områdets djur och växter skadas.

Skribenten rekommenderar att "Vindkraftens inverkan på fågelpopulationer" (Fredrik Widemo på uppdrag av Sveriges Ornitologiska förening 2007) används som källmaterial i detaljplaneringen.

Åsikt 70

Åsiktsframföraren konstaterar att det är omöjligt att låta bli att framföra en del av de åsikter och frågor som finns i anslutning till projektet. Enligt den information som han har fått skulle möllorna bli 180 meter höga när rotorbladet ligger högst upp. Han jämför dessa 45 möllor med Malmös skyskrapa Turning Torso som är 190 meter hög. Åsiktsframföraren undrar vilken ljudnivå som möllorna har och hur mycket skyddsområde det behövs mellan möllorna. Han begrundade också om inte djurbeståndet förstörs i området och på lång sikt även utanför vindkraftsområdet.

Dessutom konstaterade han om inte dikningen av myrarna och fladorna ökar denna förstörelse av djur- och växtriket. Han undrar också varför man inte har undersökt alternativet i vilket vindkraft placeras i havet mellan Valsörarna och Holmön på den svenska sidan. Detta skulle göra det möjligt med gränsöverskridande samarbete inom ramen för forskning och bedömningen av vindkraften. Han anser inte det vara relevant att alternativet med havsplacering klassificeras som ett dåligt alternativ. Åsiktsframföraren undrar om inte skymfen mot världsarvet intresserar EU och om det inte kommer att behandlas i EU. Även de som övervakar Naturaområdena bör väl ha en åsikt i saken. Till slut konstaterar skribenten att det kommer att vara intressant att följa med hur utredningsarbetet framskrider.

Åsikt 71

Åsiktsframföraren yrkar på att det utreds hur hans rävfarm påverkas av buller under byggtiden och buller-, skugg- och solreflekteringen när möllorna är i drift. Enligt planen kommer det att byggas en 110 kW kraftledning ca 100 m från farmen, 3 vindmøllor på 1 km:s avstånd och 15 möllor på 2 km:s från farmen. Redan nu i planeringsskedet har det förekommit störande helikoptertrafik ovanför farmen.

Åsiktsframföraren vill att det undersöks hur vindmøllorna påverkar närliggande fastigheter och vem som betalar ersättning om fastigheternas värde sjunker och den inte kan säljas som bostad och inga nya tillstånd heller erhålls. Dessutom vill åsiktsframföraren att konsekvenserna för jakt och annan rekreativ verksamhet utreds. Projektområdet omfattar största delen av Södra Vallgrund jaktförenings jaktmarker.

Åsikt 72

Åsiktsframföraren yrkar på att ett opartiskt företag utför miljökonsekvensbedömningen, dvs. att EPV inte betalar bedömningen. Dessutom bör det visas med bildmontage hur alla vägar, parallellvägar och elledningar ska dras och också hur rotorbladen placeras på marken när servicearbeten ska utföras. I programmet presenteras möllorna endast utplacerade, vilket betyder att bilden inte motsvarar verkligheten. Det bör utredas vilka konsekvenser människans livskvalitet utsätts för under och efter byggtiden. Områdets alla människor, både fast boende och fritidsinvånare, bör beaktas och de måste även höras. Programmet måste tydligt redogöra för vilka konsekvenserna är för fastighets- och tomtpriserna. Dessutom bör det noggrant utredas konsekvenserna för djurlivet i det aktuella området. Till slut konstaterar åsiktsframföraren att vindparken inte får byggas i ett unikt skärgårdslandskap.

Åsikt 73 (fem åsiktsframförare)

Åsiktsframförarna konstaterar att projektets sociala konsekvenser för människans välmåga måste utredas mycket noggrannare än vad som har planerats. I övrigt är de av samma åsikt som personerna bakom åsikt 35.

Åsikt 74 (två åsiktsframförare)

Åsiktsframförarna konstaterar att de bor tillsammans med familjerna i ett område som skulle störas av ljus- och bullerföroreningarna och den ökande trafiken under byggperioden. Vindkraftverken är placerade alltför nära bebyggelse. Möllorna blir enormt stora och passar inte in i landskapet. De idylliska byarna Karlsö och Brändövik skulle bli industriområden. Här finns bestånd av tjäder och orre samt havsörnar och fiskgjusar och villkoret för att de ska kunna överleva är att deras habitat inte förstörs på detta sätt genom att bygga nya vägar, kraftledning osv. Även älg, hjortar, vitsvansade hjortar, rävar, harar osv. störs av bullret och ljuset. Åsiktsframförarna undrar hur det går för fiskens led i Storträsket, Djupörvattnet, Sandfladan m.fl. sjöar när man tänker på läckvattnet som kommer från dikningarna. Vindkraftsparken kommer att ligga närmast Naturaområdet, Vaktanskärets naturskyddsområde och världsarvsområdet. De konstaterar alla att de Geer moränerna och faunan i myrmarkerna och glosjöarna förstörs när det byggs vägar över dem. Det bör utredas hur det går för flyttfåglarna på våren och hösten när de flyttar. I området finns också gås, tranor, andfåglar, svanar, spov osv. De undrar också om det finns något kvar att jaga och fiska och om de överhuvudtaget får vistas i området efter att detta projekt har genomförts. Det känns plågsamt att följa med hur man är på väg att förstöra området där man från barn har vistats och som är bekant för alla. Åsiktsframförarna konstaterar att de inte godkänner något annat alternativ än alternativ 0.

Åsikt 75 (två åsiktsframförare)

Åsiktsframförarna anser samma som i åsikt 76, men dessutom vill de att det förklaras varför det i bedömningsprogrammet finns endast 40 möllor, medan det är sagt att det ska vara 45. De vill veta vart de resterande fem möllorna ska placeras. Dessutom undrar de varför det av bilderna inte framgår de fyra sommarstugorna som finns nära Brunnsvägen. Åsiktsframförarna konstaterar att de inte heller godkänner något annat alternativ än alternativ 0.

Åsikt 76 (två åsiktsframförare)

Åsiktsframförarna konstaterar att om man låter bli att genomföra vindkraftsprojektet betyder det inte att det är oundvikligt att motsvarande mängd el produceras någon annanstans eller med andra metoder. Man kan exempelvis spara samma mängd elektricitet eller bygga vindkraft på ett annat lämpligare ställe. Alternativ 0 måste ändras. Alternativ 1 måste ändras så att det motsvarar landskapsplanen och de förutsättningar som ligger till grund för den (SY 666: 5-8 kraftverk, totaleffekt 15 MW). Åsiktsframförarna konstaterar att konsekvenserna måste följas upp under hela projektets livscykel. Konsekvenserna måste utredas i hela skärgården och även på fastlandet där det kan tillämpas (elledningar, transporter o.s.v.). En bullerzon på en kilometer är otillräcklig, jämför Korsnäsområdet där zonen är 10 km.

Åsiktsframförarna konstaterar att bedömningen måste grunda sig på tillförlitlig information och ny information måste skaffas i stället för den information som är över 10 år gammal. En enkät måste skickas till alla invånare och den som utför bedömningen bör vara en oavhängig part som inte är

ekonomiskt beroende av byggaren. Den nuvarande konsulten passar inte för denna uppgift, eftersom de offentligt arbetar för att bygga ut vindkraften.

Åsiktsframförarna konstaterar att det bör läggas stor vikt vid byggandets konsekvenser.

Transportrutterna bör noggrant utredas. Trafiksäkerheten och bullerolägenheterna samt trafik hinder som mycket stora transporter medför bör utredas och beaktas i fråga om belastningen på befintliga vägar. Även konsekvenserna för fiskeriet och båtlivet bör utredas om sjövägen används för transporterna.

Bullret bör utredas i hela skärgårdsområdet, eftersom det i dag inte förekommer något buller.

Bedömningen bör utföras på sommaren och vintern och det bör även redas ut hur avverkade skogsområden inverkar på bullret, medan skogens dämpade inverkan på ljudet försvinner.

Konsekvenserna för rekreationen bör också utredas om t.ex. fri vistelse i området begränsas, såsom även hur detta påverkar turismen, skogsbruket, jakten, fritiden o.s.v.

Åsiktsframförarna konstaterar att de framförda fågelutredningarna är otillräckliga. Det bör utföras seriösa undersökningar av branschskunniga. Utredningarna bör utföras under två häcknings- och flyttperioder. Väg- och kabelalternativen bör utredas i ett tidigt skede för att deras konsekvenser för småvattnen ska kunna bedömas. Vattendragens årsvariation bör också beaktas. Fältkontroller bör utföras flera gånger under ett kalenderår. De lokala jaktföreningarna kan hjälpa till med detta.

Åsiktsframförarna konstaterar att utgångspunkten bör vara att Naturaområdena och andra naturskyddsområden är väldokumenterade och att inga negativa konsekvenser tillåts i dessa.

Åsiktsframförarna konstaterar att konsekvenserna för världsnaturarvet inte direkt påverkar miljön, utan det bör utredas hur åtgärderna påverkar områdets status. Konsekvenserna för landskapet bör utredas i hela skärgårdsområdet.

Vindkraftverken kommer att dominera utsikten. Det bör finnas tillräckligt med bildmontage och 3D-modeller i internet så att var och en kan se hur landskapet kommer att förändras. Bildmontagen bör visa vägarna, kraftledningarna, miljökonsekvenserna i byggskedet o.s.v. Bilderna som finns i programmet beskriver inte den verkliga situationen och de bör således inte användas. Man kan också tillämpa en animation av ovan nämnda så att man visa hur möllorna ser ut vid drift och hur de dag- och nattetid skapar statiska och rörliga ljusfenomen.

Åsiktsframförarna konstaterar att det bör utredas om byggandet av kraftverken medför byggförbud i området och hur skyddszonerna påverkar markanvändningen. Dessutom bör det utredas hur vägprojekten, bullret och landskapsförändringarna påverkar den planerade friluftsleden.

Åsiktsframförarna konstaterar att bullerundersökningarna bör gälla hela skärgårdsområdet och att säkerhetskoefficienten 1,5 bör användas för att garantera tillräckligt avstånd till bullerkänliga områden. Man bör komma i håg att det inte finns några erfarenheter av så stora vindkraftsprojekt som detta. Bullerutredningen bör utföras enligt största möjliga belastningsscenario. Även ljusfenomenen och deras spridningsområde måste undersökas, i synnerhet med tanke på Karlsöområdet. Dessutom bör man utreda klimatkonsekvenserna av utsläppen från trafiken och tunga maskiner under byggskedet. Man kan inte bara jämföra med fossila bränslen, utan även med kärnkraft, vattenkraft, biobränslen och solenergi för att få en balanserad jämförelse av konsekvenserna.

Enkäten som riktas till allmänheten måste skickas till alla, inte bara till markägarna. Dessutom måste konsekvenserna för pälsfarmningen utredas såsom även om jaktbegränsningar medför större älgstam och i och med detta skada för skogsbruket och en ökat risk för bilolyckor. Det måste ännu utredas vilken effekt det har på miljön när vindkraftverken rivs och hur naturen återställs. Till slut konstaterar åsiktsframförarna att det måste utredas vart jordmassorna och andra fyllnadsmassor, som uppstår vid grävningen, ska deponeras och vilken inverkan detta har på miljön. Bedömningen måste utföras på sommaren och på vintern och det måste utredas hur de avverkade skogsområdena påverkar bullret, eftersom skogens dämpande effekt försvinner. Konsekvenserna för rekreationen bör också utredas om t.ex. fri vistelse i området begränsas, såsom även hur detta påverkar turismen, skogsbruket, jakten, fritiden o.s.v. Åsiktsframförarna konstaterar att de framförda fågelutredningarna är otillräckliga. Det bör utföras seriösa undersökningar av branschskunniga. Utredningarna bör utföras under två häcknings- och flyttperioder. Dessutom konstaterar åsiktsframförarna att det i 40 år har bedrivits naturskyddsarbete för havsörnarnas bästa och nu är största delen av havsörnarnas habitat på Replot. Väg- och kabelalternativen bör utredas i ett tidigt skede för att deras konsekvenser för småvattnen ska kunna bedömas. Vattendragens årsvariation bör också beaktas. Fältkontroller bör utföras flera gånger under ett kalenderår. De lokala jaktföreningarna kan hjälpa till med detta.

Åsikt 77 (två åsiktsframförare)

Åsiktsframförarna konstaterar att det inte är godtagbart att låta bli att placera ut 5 kraftverk och att inte meddela vart de ska placeras, eftersom man då inte heller kan framföra en åsikt om sådant som inte är synligt presenterat. Placeringen av dessa kraftverk kan dock vara av betydelse och om de placeras på fel sätt kan det ha förödande följder. Programmet måste innehålla allt material som hör samman med den nya kraftledningen och de olika alternativen måste presenteras. Åsiktsframförarna konstaterar att det inte kan framföras några fiktiva scenarion av alternativ 0 och att detta enligt deras åsikt inte hör till MKB:n. I alternativ 1 måste landskapsplanens förslag till placeringsområde för vindkraftverk följas, en alternativ placering och ett från detta avvikande område fordrar nya utredningar. Dragningen av sjökabeln till Djupskär måste utredas. Punkt 6.3 måste ändras, eftersom 180-200 m höga konstruktioner syns på ca 20-30 km:s radie och detta således är det verkningsområde som även omfattar elledningarna och eventuella nya grustäktsområden. Bullerzonen som definieras till endast 1 km är otillräcklig. Konsekvenserna av trafiken i hela skärgårdsområdet måste utredas. Konsekvenserna av den tunga trafiken, transporterna genom Replot och Norra Vallgrund samt noggranna ruttor måste utredas. Även trafiksäkerheten måste utredas. Om trafiken styrs via lotsstationen måste detta beaktas i programmet. Bullerolägenheterna måste undersökas i fråga om hela skärgårdsområdet, eftersom det nu inte förekommer motsvarande buller. Bedömningen måste utföras på sommaren och vintern och det måste även utredas på vilket sätt de avverkade skogsområdena inverkar på bullret, eftersom skogens dämpande inverkan på bullret försvinner. Konsekvenserna för rekreationen bör också utredas om t.ex. fri vistelse i området begränsas, såsom även hur detta påverkar turismen, skogsbruket, jakten, fritiden o.s.v. Åsiktsframförarna konstaterar att de framförda fågelutredningarna är otillräckliga. Det bör utföras seriösa undersökningar av branschsakkunniga. Utredningarna bör utföras under två häcknings- och flyttperioder. Dessutom konstaterar åsiktsframförarna att det i 40 år har bedrivits naturskyddsarbete för havsörnarnas bästa och nu är största delen av havsörnarnas habitat på Replot. Väg- och kabelalternativen bör utredas i ett tidigt skede för att deras konsekvenser för småvattnen ska kunna bedömas. Vattendragens årsvariation bör också beaktas. Fältkontroller bör utföras flera gånger under ett kalenderår. De lokala jaktföreningarna kan hjälpa till med detta.

Åsiktsframförarna konstaterar att världsarvsområdet inte bara är en del av kraftverksområdet, utan projektet kommer att påverka hela Replot-Björköområdet. Redan från Replotbron kommer man att se möllorna. Detta påverkar turismen i världsarvsområdet såsom även byggkaoset i naturen. Detta kan också ha negativ inverkan på området status. Konsekvenserna för landskapet bör utredas i hela skärgårdsområdet. Vindkraftverken kommer att dominera utsikten. Det bör finnas tillräckligt med bildmontage och 3D-modeller i internet så att var och en kan se hur landskapet kommer att förändras. Bildmontagen bör visa vägarna, kraftledningarna, miljökonsekvenserna i byggskedet o.s.v. Bilderna som finns i programmet beskriver inte den verkliga situationen och de bör således inte användas. Man kan också tillämpa en animation av ovan nämnda så att man visa hur möllorna ser ut vid drift och hur de dag- och nattetid skapar statiska och rörliga ljusfenomen. Åsiktsframförarna framför detsamma om bullerkonsekvenserna och de sociala konsekvenserna som skribenterna i åsikt 76.

Åsikt 78

Skribenten konstaterar att ett av vindkraftverken enligt planerna placeras endast ca 530 meter från hans villa och ca 430 meter från hans granne. Detta är inte skäligt, eftersom han vill koppla av på villan efter en lång arbetsdag, vilket i framtiden då skulle vara omöjligt. Skribenten hänvisar till de danska normerna som tillämpas i Sverige. Enligt dem krävs i Sverige en gräns på 40 dB runt bostäder (Danmark och Holland 45 dB). I Danmark krävs att avståndet mellan huset och möllorna är minst 4 gånger vindmöllans höjd. Exempelvis en mölla som är 150 m hög fordrar ett avstånd på 600 m, varvid man når 45 dB (3 MW:s mölla, basbullernivå $L_0=110$ dB; vindhastighet 12 m/s). I Sverige krävs dock 40 dB, vilket betyder att avståndet bör utökas med 50 %. Om det finns flera möllor i en grupp krävs att avståndet ännu fördubblas. Då talar vi om 1-2 km:s avstånd. Åsiktsframföraren konstaterar att vi i Finland är utrustade med samma hörselorgan som i grannlandet, varför det i programmet bör beaktas att det krävs 1 km:s avstånd till bebyggelse för en mölla med en effekt på 3 MW och ett ännu större avstånd för en mölla med en effekt på 5 MW.

Åsiktsframföraren konstaterar att han är en vän av vindkraft, men det är bättre att vindparken placeras ut till havs eller i öde fastlandsområden. Detta beror nog inte endast på att han har villan "på fel plats", utan även på sakskäl. Skribenten hänvisar till områdets betydelse som flyttrutt för fåglar och att området är viktigt för havsörnarna, för vilka vindmöllorna skulle vara förödande. I detta ärende lönar det sig att lyssna på Ostrobotnia Australis. Till slut konstaterar han att han anser att det inte passar med en vindkraftspark så nära världsarvsområdet.

Åsikt 79

Åsiktsframföraren konstaterar att det i landskapsplanen för Österbotten framförs att vindkraftverk som placeras ut till havs medför mindre olägenheter än om de placeras på land. Skribenten kräver att havsalternativet undersöks och att tiden för framläggande av programmet förlängs och att effekterna i området skulle ha en radie på ca 45 km. Han yrkar också på att sjökabelalternativet tas med i programmet såsom även noggranna placeringsområden och vägdragningar. Åsiktsframföraren vill också att det ska undersökas hur Sverige har skött vindkraftsfrågan i sitt världsarvsområde och hur projektet påverkar turismen, vilken åsikt invånarna och skogsägarna har om sjö- och markkabelalternativen och att man tar ställning till om konsulten är tillräckligt opartisk för att bedöma projektet.

Åsikt 80

Åsiktsframföraren konstaterar att motiveringarna för alternativet att placera möllorna till havs inte är trovärdiga. MKB-projektet överskrider området som framförs i landskapsplanen och omfattar endast två alternativ. Han anmärker också på att informationsmötet om projektet och tiden för att ge bemötande inte var adekvat enligt hans åsikt. I uppföljningsgruppen enligt programmet saknas representanter för invånare, semesterfirare och markägare. Han anser att MKB-programmet inte tillräckligt väl beaktar världsarvsfrågan och att utlåtande bör begäras av UNESCO.

Åsiktsframföraren konstaterar att ett projekt av denna storleksklass gör att området blir ett industriområde, området splittras och man kan inte tala om ett småskaligt skärgårdsområde efter att projektet har genomförts. Det måste utredas hur projektet påverkar fastighetsvärdet, den personliga ekonomin, turismen, trivseln m.m. under hela parkens livscykel.

I programmet måste hälsoriskerna utredas vad gäller både de fastboende, fritidsboende och turisterna. Området är naturligt för långt ifrån stamelnätet och det finns inget vägnät i området som skulle hålla tung trafik. I området finns heller inga lättrafikleder, vilket ökar olycksrisken. I MKB-programmet saknas helt och hållet konsekvenserna för skogsbruket och hur de ska utredas. Området ligger nära känsliga naturområden. Utredningen som jord- och skogsbruksministeriet och Kustens skogscentrals utredning från år 2004 nämns inte i programmet. Enligt 10 § i skogslagen (1996) finns känslig natur i området och det är förbjudet att dika och bygga skogsvägar (JSM:s beslut 224/97 § 9). Det bör beaktas att Vallgrundsområdet är ett av de art- och viltrikaste områdena i Finland. Skribenten vill ha noggrannare undersökningar och utredningar om konsekvenserna som riktas till flyttfåglarna, havsörnsstammen, fiskarna och viltet.

Åsiktsframföraren konstaterar dessutom att programmet inte tillräckligt tar ställning till eller avser att utreda vilka konsekvenserna är under hela vindkraftsparkens livscykel. Den miljövänliga elektriciteten som produceras med vindkraft ersätter kanske slutligen inte den skada som produktionen orsakar för Kvarkens skärgård. Alternativa platser i havet, på industriområden, vägrenar, banvallar och vildmarken bör ännu undersökas. Åsiktsframföraren anser att valet av område är dåligt och han förhåller sig negativt till MKB:n.

Åsikt 81

Åsiktsframföraren konstaterar att MKB-programmet är bristfälligt. I programmet presenteras bara 40 möllor på kartan, men det borde vara 45. I programmet bör det finnas tydliga kartor, av vilka alla 45 möllorna framgår, alla vägar, kablar, kraftledningar, säkerhetszonen runt alla vindmöllor och hur bebyggelsen ligger i förhållande till möllorna innan man kan säga att programmet är realistiskt. Åsiktsframföraren anser att de sociala konsekvenserna och konsekvenserna för hälsan bör utredas bättre. Det bör utredas vilken inverkan bullret och ljusfenomenen har. Allt detta bör också utredas i byggskedet, såsom även transportmängderna och konsekvenserna för människans trygghet. Dessutom

bör det utredas hur byggtiden påverkar möjligheterna att vistas i området. En undersökning om hur alla invånare förhåller sig till projektet bör utföras.

Åsiktsframföraren konstaterar att konsekvenserna för natur och miljö, landskapet (med 3D-montage), ekonomin (skogens och tomternas värdesänkning), världsarvsområdet (utlåtande av UNESCO), djurriket (däggdjur och havsörnar) och fiskens reproduktion (flador och glosjöar) bör utredas grundligt. Dessutom konstaterar skribenten att tidtabellen är orealistisk och att den bör ändras. Skribenten anser att utredningen inte kan vara färdig ännu våren 2009. Åsiktsframföraren konstaterar att det bör utredas vad som händer med framtiden för Replot skärgård om projektet genomförs. Det bör utredas hur projektet påverkar unga familjers vilja att flytta och skärgårdslandskapets attraktivitet. Åsiktsframföraren anser att nollalternativet är det enda alternativet om man inte vill förstöra landskapet, miljön och naturen för framtida generationer.

Åsikt 82 (två åsiktsframförare)

Åsiktsframförarna kräver att det utreds hur byggtiden och den efterföljande tiden påverkar människans förhållanden och hälsa. Det bör undersökas hur människorna förhåller sig till projektet. Det bör också göras en noggrann undersökning om konsekvenserna för skogsbruket och markägarna. Det måste finnas fullständiga kartor och grundkartor i programmet som visar ägoförhållandena och möllornas placering, varje möllas verkningsområde och skyddszon måste ritas ut på kartan. Dessutom bör alla vägar, kablar och elledningar synas på kartan. I programmet måste det redogöras för eventuella begräsningar och olägenheter som projektet medför såsom även skogsområdenas och tomternas värdesänkning.

Åsiktsframförarna konstaterar att det måste utredas vilka konsekvenserna är för den särskilt viktiga livsmiljön (skogsvårdsplan 100, Kustens skogscentral). I närheten av området måste grävning och dikning undvikas. Det måste utredas om projektet medför byggförbud både på strandplaneområdet och utanför det. Detta måste offentliggöras för att varje markägare, som inte har arrenderat ut sin mark, ska kunna bedöma hur mycket åtgärderna påverkar just honom. Om projektet medför ekonomisk skada (för skogsbruket, byggloven) måste detta ersättas till fullt belopp under 55 års tid. Konsekvenserna för naturen måste utredas med 3D och offentliggöras så att var och en kan se hurdan naturen ser ut efter att möllorna har byggts. Möllorna, vägarna, grävobjekt och kraftledningar måste märkas ut synligt. Programmet måste innehålla en utredning om hur det går för världsarvsområdet. Åsiktsframförarna konstaterar också att det måste göras en långsiktigare undersökning om konsekvenserna för vilt- och fågelbeståndet och att de aspekter som påverkar havsörnsstammen måste utredas mycket noggrant. Även fiskens möjlighet att leka i fladorna och glosjöarna bör utredas. Till slut konstaterar åsiktsframförarna att vindmöllor av denna storlek inte får placeras närmare än 2 km från bebyggelse och att det enda rätta alternativet är 0-alternativet.

Åsikt 83

Åsiktsframföraren konstaterar att motiveringarna för att placera möllorna till havs inte är trovärdiga. MKB:n bör begränsas till ett område som i landskapsplanen har anvisats med beteckningen tv.

Skribenten klagade också på informationen om projektet.

Åsiktsframföraren konstaterar att som en del av MKB:n bör det ordnas en företagsanalys av det projektansvariga företaget och dess moderbolag, i vilken det utreds om företagen förmår samla ihop tillräckligt med investerings- och driftkapital för projektet. Detta påverkar indirekt miljöns tillstånd, eftersom om företagen överskrider sin egen betalningsförmåga kan projektet bli oavslutat och de åtgärder som redan har vidtagits i miljön återställs inte.

Åsiktsframföraren vill att UNESCO:s utlåtande om världsarvsområdets framtida status bifogas till MKB-förfarandet om projektet genomförs. Till uppföljningsgruppen bör det väljas lokala invånare, fritidsinvånare och markägare och även beaktas fastigheternas värdesänkning och konsekvenserna som skogsbruket utsätts för.

Åsikt 84

Åsiktsframföraren yrkar på att miljökonsekvensbedömningen utförs av ett opartiskt företag och att vägarna, parallellvägarna och kraftledningarna samt områdena där rotorbladen läggs ner vid underhåll

visas med bildmontage. I bedömningsprogrammet presenteras endast möllorna, vilket ger en orealistisk bild av saken.

Skribenten yrkar på att det utreds hur människans livskvalitet påverkas både under byggnadstiden och efter den. I området finns det lite lätttrafikleder, vilket betyder att den tilltagande trafiken är en risk i synnerhet för barn. I programmet är det oklart vem som ansvarar för säkerheten. Alla människor i området bör höras och det bör klargöras tydligt hur projektet inverkar på fastigheternas och tomternas värde samt utredas vem som ansvarar för detta. Dessutom bör det utredas hur människorna och deras efterkommande påverkas av strålningen från kraftledningen.

Åsiktsframföraren konstaterar att han inte vill att vindparken byggs, eftersom det skulle skada miljön och människorna. Han yrkar på att MKB:n förkastas, eftersom man inte kan vara säker på de slutliga olägenheterna som bullret ger upphov till.

Åsikt 85

Åsiktsframföraren yrkar på att ett bildmontage införs i programmet, vilket tydligt visar vägarna, parallellvägarna, serviceområdena för rotorbladen, kraftledningarna och eventuella stängsel. Dessutom yrkar skribenten på att ett opartiskt företag gör upp miljökonsekvensprogrammet, vilket även utreder hur den framtida strålningen påverkar människorna. Konsulten bör göra upp en vindkarta för att tydligt visa bullrets verkningsområde och även reda ut vem som ansvarar för fastigheternas värdesänkning. Det måste också redas ut vem som ansvarar för byggkostnaderna för lätttrafikleder när trafikmängderna ökar. Dessutom måste det utredas vem som ansvarar för att havsörnsstammen inte utsätts för något negativt. Åsiktsframföraren yrkar på att de inte skadas, att landskapet inte förändras, vägarbetet m.m. inte påverkar deras områden, utan att de även i framtiden får leva och vistas i en tyst och unik miljö.

Åsikt 86

Åsiktsframföraren konstaterar att bedömningsprogrammet är skumt och man får intrycket av att man inte velat framföra allt. Det är ganska svårt att framföra åsikter om programmet är otydligt, vilket betyder att detta måste förbättras. Dessutom har man beslutat sig för ett större område än vad som framförs i landskapsplanen, vilket betyder att vindparken går in på världsarvsområdet och också alldeles för nära bebyggelsen. UNESCO borde ha hörts på förhand om projektets lämplighet för området. I programmet placeras möllorna 500 meter närmare bebyggelse. Avståndet är för litet, en ljudnivå under 40 dB fordrar längre avstånd. Området blir ett industriområde på grund av att möllorna är så stora och många. Hundratals fritidsbostäder berörs och hamnar mitt i området. Det skulle vara bättre att placera möllorna på redan befintliga industriområden och i hamnar. Åsiktsframföraren konstaterar att de använder området mycket för rekreation (bär- och svampplockning), men om projektet genomförs kan man inte med gott samvete kalla detta för ett rekreationsområde. Till slut konstaterar åsiktsframföraren att även i vindkraftsprojekt måste man vara skäligen och det är bättre att möllorna placeras t.ex. ut till havs eller i fjällen.

Åsikt 87

Åsiktsframföraren yrkar på att det undersöks hur väg-, kabel- och elarbeten och motsvarande arbeten påverkar människorna och naturen både under byggnadstiden och efter. Det är inte särskilt lockande för byborna och turisterna att området splittras upp med en vindpark och med enorma kraftledningar. Möjligheterna till jakt både under byggnadstiden och efter bör undersökas såsom även rekreationsmöjligheterna i vindparken, hur projektet påverkar havsörnsstammen. På lång sikt bör även växterna och djuren följas upp för att få mera tillförlitliga resultat och för att bättre kunna bedöma projektets inverkan på miljön. Konsekvenserna för skogsbruket bör också redas ut. Bullrets inverkan på människorna och husdjuren både under byggnadstiden och efter bör undersökas. Det behövs också undersökt information om människornas attityd till projektet. Dessutom yrkar skribenten på att programmet för miljökonsekvensbedömning utförs av ett opartiskt företag.

Åsikt 88 (tre åsiktsframförare)

Åsiktsframförarna yrkar på att det i bedömningsprogrammet utreds hur vindparken påverkar den vackra naturen och djuren och även världsarvsområdet samt vilken konsekvenser vägarna och

kraftledningarna har. I området finns ett bra viltbestånd samt havsörnar. Åsiktsframförarna undrar hur det går för dessa och för fiskarna om projektet genomförs.

Åsiktsframförarna konstaterar att skogen är ett arv av våra förfäder och att vi är beroende av skogen. Därför vill man inte framöver leva i osäkerhet om man överhuvudtaget kan vistas och leva i området. Projektet påverkar verkligen mycket åsiktsframförarnas liv och de önskar att även deras liv beaktas i bedömningsprogrammet. Deras släkt har i årtionden levt i området på att bedriva jord- och skogsbruk, jakt och fiske. De har förlorat sin utkomst i Panike där Natura tog den. Nu kommer de igen att förlora sin mark och utkomst i Södra Vallgrund och Karlsö. De har skött sitt område med varsam hand med hänsyn till naturen och djuren. De vill bara fortsätta sitt liv där de nu är.

Åsikt 89 (framförs av två personer)

De som framför åsikten konstaterar att de är aktiva viltvårdare och är därför bekymrade över hur det går med djuren om det planerade projektet genomförs. De nämner älgen, vitsvanshjorten, dovhjorten, skogsfåglarna, svanen, rovfåglarna och sist men inte minst Skäribon. Älgarna trivs bra i området, men hur kommer konsekvenserna av detta enorma byggprojekt att synas i älgstammen och antalet kalvar? Älgarna kan ju bli störda för mindre saker. Vitsvanshjortarna i området syns sällan för de är skygga, men hur kommer byggnadsarbetet med vägar och vindmöllor att påverka dem? Dovahjortarna har tagits till området tack vare den lokala jaktföreningen. Nu växer stammen jämt, de har tendens att söka sig till bebyggelsen om maten i skogarna tar slut. Hur går det om man börjar bygga vindmöllor? Kommer de att börja gå in i trädgårdarna? Orrestammen i området är stark och tjäderbeståndet har man också lyckats rädda. Kommer dessa att bli kvar om projektet genomförs? Svanar är en vanlig syn längs strandlinjen, men också på fladorna. Kommer de att klara sig över kraftledningen, när det redan nu då och då hittas döda fåglar närmare den mindre, vanliga ellinjen. Exemplet från Norge (NINA-rapporten) ger inte mycket hopp för rovfåglarna i området. Dessa var endast några exempel på djuröden, men de som framför åsikten hoppas att det inte behöver bli fler exempel.

Sedan undrar de som framför åsikten huruvida skäriborna längre har rum på området efter att det utnyttjats i sin helhet? De som framför åsikten är själv skäribor och vid sidan om sitt eget arbete utför de skogsförbättringsarbeten i den skog som de ärvt av sina föräldrar. Även åkrarna behandlas på samma naturnära sätt. De har valt skärgården eftersom de vill fortsätta i sina förfäders fotspår. För dem innebär skogen och marken mycket mer än för vem som helst och de behandlar naturen med stor respekt, men vad finns kvar för deras barn? Särskilt om projektet genomförs. Hur kan man fortsätta leva, jaga och fiska i området? Hur går det med livskvaliteten? Vilket värde kommer den att ha?

De som framför åsikten konstaterar att deras livsvärde inte kan mätas i euro, eftersom de vill leva mitt i naturen, såsom deras föregångare och det är också vad de önskar att deras efterkommande skall kunna göra. Vem kan garantera att deras livskvalitet, som omfattar skog, åkrar, hav, frid och fridhet förblir, om de hamnar mitt i en vindpark?

Åsikt 90

Den som framför åsikten konstaterar att det material som presenterades vid informationsmötet var missledande, osakligt och förskönande. Bildmontaget visar bara vindmöllor mitt i en orörd natur. På bilderna och kartorna bör man också rita in vägar, elledningar och service/resningsområden. Även antalet bör preciseras. Alla kartor skall vara i skalan 1:15000. Det nya materialet bör presenteras vid ett möte för offentligheten. Tidtabellen för utarbetandet av utvärderingar bör vara minst ett kalenderår. Annars fås inte tillförlitliga uppgifter om fåglarnas häckning eller fiskarnas lek. Eftersom det i programmet konstateras att utvärderingen inleddes 9.9.2009, kan man konstatera att inget gjorts 2008. Den som framför åsikten är missnöjd med hur ärendet kungjordes och kräver en ny omgång. Som ett alternativ bör man utvärdera landskapsplanens alternativ för placering av vindkraft. Det är Korsholms kommuns företrädare som har till uppgift att övervaka att det görs. Om bolaget är missnöjt med detta kan de besvära sig.

Den som framför åsikten konstaterar att programmets alternativ 1 bör förkastas eftersom det är en katastrof för invånarna i Södra och Norra Vallgrund, Söderudden och Karlsö. Vindkraftverk bör byggas i hamnar, på industriområden och torvproduktionsområden där naturen redan är förstörd. Den som framför åsikten föreslår att de alternativ som granskas är: 0-alternativet (inget byggs), 5-8 kraftverk byggas, enligt landskapsplanen, placeras någon annanstans.

Av utvärderingsprogrammet bör det tydligt framgå vilket avståndet till närmaste bosättning är från vindmöllorna. De bullerolägenheter som invånarna drabbas av måste noggrant och tillförlitligt utredas. Av utredningen bör framgå den teknik som används i vindkraftverken. Ljudolägenheterna bör utredas 500, 1000 och 2000 meter från närmaste bosättning. Även vindstyrkans, vindriktningens och årstidens effekt på ljudet bör tas i beaktande. Granskningen bör pågå i ett kalenderår och det bör framgå vilka metoderna är. Den totala ljudeffekten bör också uppges. Här är antagandet att bakgrundsbullret är mycket mindre i närheten av städer, industri- och hamnområden.

Den som framför åsikten konstaterar att också de ljuseffekter som uppstår vid vindkraftverk bör utredas och även tas ställning till hur de kan lindras.

Den exakta placeringen av vindkraftverken bör framgå i MKB:n och skogsstyckena bör vara numrerade. Den totala arealen (byggareal, serviceområdets areal mm.) som behövs för vindkraftverken bör utredas. De massamängder som behövs bör uppges till alla enskilda och alla kraftverk. Man bör också uppges hur kraftverksdelarna transporteras och hur de påverkar trafiksmidigheten. Av utredningen bör exakt läge och bredd för vägar och kablar framgå. Dessutom bör utredas huruvida en kraftlinje kan dras ända till Toby och vidare om detta kräver en separat MKB.

När det gäller världsarvsområdet bör ett utlåtande bes från UNESCO, eftersom planerna avviker alltför markant från landskapsplanen. I utvärderingen bör man presentera hur uppföljningen görs, detta behövs, eftersom utvärderingen bör basera sig på realistiska och neutrala fakta. I programmet bör man även presentera en plan för hur vindmöllorna monteras ner om de orsakar oskäliga olägenheter.

Även indirekta konsekvenser och konsekvenser under bygg- och brukstid bör utvärderas. Projektet bör även utvärderas i förhållandet till övriga motsvarande projekt i Österbotten. Trafiken över Replotbron, på Alskatvägen, skärgårdsvägarna och övriga landsvägar bör utvärderas och även vilka konsekvenser detta har för lotshamnen. Riskerna för oljeolyckor från vindkraftverken, byggmaskinerna, lastbilar mm. bör också utvärderas. De ekonomiska olägenheterna för befolkningen bör utredas. En enkät bör skickas ut till alla invånare som bor på fem kilometers radie från vindkraftparken. Som en utgångspunkt bör hållas att inga vindkraftverk byggs närmare än 5 kilometer från stranden. Till sist konstaterar den som framför åsikten att det i utvärderingsprogrammet bör finnas ett tydligt sammandrag som gemene man kan förstå.

Åsikt 91

Den som framför åsikten kräver att man vid miljökonsekvensbedömningen:

a)

- i mer omfattande skala undersöker hur både stadigvarande invånare och ägare av fritidsbostäder förhåller sig till projektet
- noggrannare utreder konsekvenserna för människor både under byggnads- och verksamhetstiden
- kartlägger växtlighet och djurliv under en längre tidsperiod för att nå tillförlitliga resultat för att med hjälp av dem bättre kunna göra miljökonsekvensbedömningen
- noggrannare utreder konsekvenserna för havsörnsbeståndet i området och i omgivningen
- utförligt utreder hur de omfattande väg-, kabel- och grävarbetena påverkar vattendragen och fiskens förökningsmöjligheter
- utreder och presenterar konsekvenserna för skogsbruket noggrant

b) Dessutom är den som framför åsikten bekymrad över bullerolägenheterna och undrar över att områdets natur, växter och djurliv är sällsynt men jordmånen är moränsand och sten, vilket låter negativt. Skribenten frågar hur folk vill ha det, när det emellanåt är sällsynt och vackert men efter en tid är ingenting bra. Ligger det i betraktarens ögon? Först skall allt fridlysas, man får knappt röra sig på sin egen mark, sedan plötsligt tillåts andra förstöra och bygga sanslösa monument.

Åsikt 92

I åsikten förs fram samma som i åsikt 91, punkt a.

Dessutom frågas hur kraftledningarna påverkar människornas hälsa, orsakar de cancer.

Åsikt 93

I åsikten förs fram samma som i åsikt 91, punkt a.

Dessutom framförs att konsekvenserna för yrkesfisket måste utredas om lekplatser förstörs.

Åsikt 94

I åsikten framförs att bedömningsprogrammet ger en förskönande bild av huruvida området lämpar sig för ett vindkraftverk. Beskrivningen bör göras realistisk. Reserveringen av ett område för vindkraftverk i landskapsplanen har också varit ett misstag. Det finns säkert bättre platser. Konsekvenserna för djurlivet, naturen och boendet i Vallgrund vore ödesdigra.

Den som framför åsikten anser att det i bedömningsprogrammet ännu bör beaktas möjligheten att placera vindparken till havs. Den plats som nu föreslås för vindparken och dessutom sträcker sig utanför det område som reserverats i utkastet till landskapsplan skulle drabbas av negativa miljökonsekvenser som inte kan accepteras när man tar i beaktande alla konsekvenser, bl.a. på det största enhetliga orörda skogsområdet som finns kvar i skärgården.

Åsikt 95

I åsikten framförs att åsikterna som framförs av invånare och dem som har fritidsbostäder bör beaktas. Det bör göras en grundlig konsekvensbedömning över naturen, havsörnarna och fiskarnas lekplatser och dessutom bör konsekvenserna för människor under både byggnadstiden och verksamhetstiden utredas noggrant.

Åsikt 96

Den som framför åsikten kräver att konsekvenserna för människornas levnadsförhållanden bör utredas noggrannare, likaså konsekvenserna under byggnads- och verksamhetstiden för djurliv och växtlighet.

Åsikt 97

I åsikten förs fram samma som i åsikt 91, punkt a.

Dessutom framför skribenten att begränsningar för jakt bör utredas, likaså bör utredas huruvida vindkraftsparken kommer att påverka mottagningen av TV-signalen i antennhushåll. Skribenten förutsätter också att ett alternativ utreds för elledningen på de ställen där den skulle komma närmast bosättningen.

Åsikt 98

I åsikten förs fram samma som i åsikt 91, punkt a.

Dessutom undrar skribenten hur vindparksområdet kan omfatta Natura-områden. Skribenten påpekar att om vindparken byggs i havet kan kabeln dras i havet direkt till Vasklot.

Åsikt 99

I åsikten förs fram samma som i åsikt 91, punkt a.

Dessutom kräver skribenten att konsekvenserna skall utredas på ett 5-10 km större område än planeringsområdet. Vägnätet och kabelsträckningarna bör noggrannare definieras och det bör utredas noggrannare hur grävarbetena påverkar närmiljön och hur de påverkar fisken förökningsmöjligheter på lekplatser. Noggrannare bör utredas den långa byggnadstidens bullerkonsekvenser och hur ljud-, ljus- och skuggfenomenen påverkar bosättningen. Skribenten påpekar att fågelbeståndets häckning och flytt bör utredas under minst två häcknings- och flyttperioder.

Åsikt 100

I åsikten framförs samma som i åsikt 99 och hänvisas till fallet i Smöla, Norge när det gäller havsörnarna.

Åsikt 101 (framförs av 2 personer)

I åsikten framförs att en placering av vindparken i havet bör utredas mera. Om projektet ändå genomförs, skall elöverföringen ske på södra sidan om Replot i havet. Den norra delen av planeringsområdet bör tas bort från planeringsområdet eftersom det är bara 2 km till bosättningen därifrån och människorna bör beaktas bättre. Ersättningsfrågor, vem som kan få ersättning och eventuella tvångsinlösningar bör utredas, likaså effekterna på villatomternas priser. Skribenterna undrar om man kan tala om grön el, är projektet ekologiskt försvarbart, när ett stort vindkraftverk har så stora konsekvenser för naturen.

Åsikt 102

Den som framför åsikten kräver att konsekvenserna för hälsa, levnadsförhållanden och trivseln utreds noggrannare både när det gäller byggnadstiden och verksamhetstiden samt för vindparkens och kraftledningarnas del. Växtligheten och djurlivet bör utredas och man bör måna om världsarvsområdet.

Åsikt 103

Den som framför åsikten konstaterar att vindkraft behövs istället för kärnkraft, men inte på Finlands enda världsarvsområde eller i närheten av det.

Åsikt 104 (Brändövik&Vistan Fiskargille r.f.)

I åsikten framförs samma som i åsikt 99 och dessutom kräver man att grävarbetenas konsekvenser för Revifjärden och Granskärsfjärden/Västerfjärden skall utredas. När det gäller havsörnsutredningarna hänvisas till fallet i Smöla, Norge.

Åsikt 105

I åsikten krävs att invånarna skall tas i beaktande, kraftledningen skall inte byggas nära hus eller på tomtmark. Ledningar kan istället byggas i havet.

Åsikt 106 (framförs av 2 personer)

De som framför åsikten anser att ett alternativ där kraftlinjen dras längs Alskatvägen, som jordledning genom Grönvik, eller från Vallgrund genom Djupskär bör utredas. Dessutom undrar man om det är frågan om ett försök att få till stånd en ny omfartsväg som vore en stor olägenhet för invånarna i Iskmo.

Åsikt 107

Den som framför åsikten anser att kraftledningen kommer att gå rakt genom Iskmo by och förstöra landskapet i det växande bostadsområdet och att hälsokonsekvenserna måste beaktas. En eventuell väglinje som skulle följa kraftlinje skulle förstöra landskapet i Iskmo helt och hållet.

Åsikt 108

Den som framför åsikten anser att kraftledningen skall byggas som havskabel till vindkraftsparken, alltså inte via Iskmo.

Åsikt 109 (framförs av två personer)

I åsikten framförs samma som i åsikt 106.

Åsikt 110

Den som framför åsikten anser att bosättningen i Iskmo bör beaktas, kraftledningen bör byggas över Granskäret via Spirgrund till Röören, eftersom det finns endast lite bosättning där.

Åsikt 111

I åsikten kräver man att skogarna och bosättningen i Iskmo bör beaktas. Det vore bättre med en havskabel mellan Vallgrund och Vasklot.

Åsikt 112

I åsikten framförs samma som i åsikt 111.

Åsikt 113

I åsikten framförs samma som i åsikt 111.

Åsikt 114

Den som framför åsikten kräver att invånarna skall tas i beaktande när det gäller byggandet av en kraftledning i Iskmo, även med tanke på efterkommande generationer. Ett tryggt avstånd från bosättningen är nödvändigt.

Åsikt 115 (framförs av två personer)

I åsikten framförs samma som i åsikt 111.

Åsikt 116

Den som framför åsikten anser att framtiden för de redan nu sällsynta hjortronmossarna på området bör utredas.

Åsikt 117

Den som framför åsikten kräver att det görs noggranna utredningar över skyddade djur- och växtarter såsom havsörnen, flygekorren och hackspettsarter.

Åsikt 118

Den som framför åsikten kräver att det noggrant utreds hur grävarbetena påverkar vattenströmningar och -flöden samt hur mycket försurning projektet orsakar på kusten och i inlandsvattnen.

Åsikt 119)

Den som framför åsikten kräver att miljö- och hälsokonsekvenserna av infraljuden från vindkraftsverket utreds och likaså hur djuren reagerar på infraljuden och solreflexerna/skuggorna.

Åsikt 120

Den som framför åsikten kräver att man absolut bör se till att havsörnen bevaras på området. Konsekvenserna under byggnads- och verksamhetstiden på djurlivet bör noggrant utredas, även långtidseffekterna. Konsekvenserna och begränsningarna för jakt, fiske och övrigt friluftsliv bör tydligt utredas.

Åsikt 121

I åsikten framförs samma som i åsikt 91, punkt a och dessutom att möjligheten att bygga en vindpark på havsområdet utreds.

Åsikt 122

I åsikten framförs samma som i åsikt 91, punkt a och dessutom krävs att nollalternativet skall tillämpas i Replot.

Åsikt 123

I åsikten framförs samma som i åsikt 122. Dessutom motiveras nollalternativet med konsekvenserna för världsarvsområdet.

Åsikt 124

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a och dessutom är man orolig över om Vallgrund längre skulle vara lockande för nya invånare.

Åsikt 125

Den som framför åsikten kräver att grävarbetenas alla konsekvenser för skogsbruket utreds, även på närområdena och på kraftledningsområdena med närområden.

Åsikt 126 (framförs av 2 personer)

De som framför åsikten kräver att bebyggelsen beaktas när det gäller kraftledningens sträckning och är oroliga för vilka konsekvenserna kommer att vara för tomtens värde och trivseln på tomten.

Åsikt 127 (framförs av 2 personer)

De som framför åsikten motsätter sig byggandet av en kraftledning som luftledning och föreslår att alternativen med havsledning och markledning utreds och likaså alternativa sträckningar.

Åsikt 128

I åsikten framförs samma som i åsikt 111.

Åsikt 129

I åsikten framförs som ett alternativ till kraftledningen genom Iskmo en havsledning från Vallgrund och en rak sträckning från Alskat till elstationen i Gerby.

Åsikt 130

I åsikten framförs samma som i åsikt 129.

Åsikt 131

I åsikten framförs samma som i åsikt 127.

Åsikt 132 (framförs av 2 personer)

I åsikten framförs samma som i åsikt 110.

Åsikt 133

I åsikten framförs samma som i åsikt 111.

Åsikt 134 (framförs av 2 personer)

I åsikten framförs samma som i åsikt 111.

Åsikt 135

Den som framför åsikten kräver att naturvärdena beaktas, att konsekvenserna för miljön och landskapet på världsarvsområdet utreds och att konsekvenserna för havsörnen och skogsbruket utreds.

Åsikt 136

I åsikten framförs samma som i åsikt 135.

Åsikt 137

I åsikten framförs samma som i åsikt 91, punkt a och dessutom konstateras att andra placeringsalternativ för vindparken bör utredas.

Åsikt 138

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a. Dessutom framförs att även andra företags förutsättningar för byggande utreds och påpekas att vertikalturbiner är på alla sätt ett bättre alternativ än rotormodellen, de är mer effektiva och miljövänliga och det finns även ett inhemskt alternativ.

Åsikt 139

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a och dessutom förutsätter skribenten ersättningar som TV-sändningarna särskilt från Sverige störs.

Åsikt 140

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a och dessutom föreslås att konsekvenserna av matarledningen mellan Replot och Vallgrund utreds.

Åsikt 141

Den som framför åsikten motsätter sig en vindpark i Vallgrund på grund av naturvärdena och världsarvsområdet. Skribenten uppger sig vara av precis samma åsikt som insändaren i Vasabladet 6.11.2008/L.Ö.

Åsikt 142

I åsikten framförs samma som i åsikt 141.

Åsikt 143

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a. Dessutom föreslås att en utredning över huruvida ett cylinderformat vindkraftverk vore ett bättre alternativ. De är eventuellt något mindre och verkningsgraden sägs vara något bättre hos denna typ.

Åsikt 144

Den som framförs åsikten kräver att vindparkens läge mellan världsarvsområdena i Kvarken och Höga Kusten tas i beaktande, att skogsbruket och den omfattande inventering över särskilt värdefulla livsmiljöer som gjorts av Kustens Skogscentral år 2004 beaktas och att vindkraftindustrins konsekvenser för privathushåll, boendetrivseln, hälsan, trafiksäkerheten, vägbelastningen mm. utreds, alla negativa miljökonsekvenser och landskapets tolerans bör utredas och en fullständig analys över skärgårdens förluster på längre sikt bör göras.

Åsikt 145

Den som framför åsikten anser att havsvindparkens konsekvenser för havsörnen bör undersökas och att vindparken bör placeras så att störningarna för de lokala invånarnas boende och trivsel minimeras. Dessutom föreslås en havsledning som lösning för kraftledningens sträckning.

Åsikt 146

I åsikten krävs att hotet mot världsarvsområdet och den unika skärgården beaktas. Projektet kan ha ödesdigra följder för naturen, miljön och invånarna eftersom det behövs nya bärande transportvägar, stora områden måste kalhuggas och jämnas för vindparken och kraftledningen. Skogsbruket försvåras eller blir omöjligt. Projektet kommer också att ha konsekvenser för havsörnarna.

Åsikt 147

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt dessutom att världsarvsområdet inte får äventyras. Projektet bör hållas högst inom det område som definierats i utkastet till landskapsplan.

Åsikt 148

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a. Dessutom kräver skribenten att naturen och människorna absolut beaktas.

Åsikt 149

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a. Dessutom kräver skribenten att konsekvenserna av kraftledningen beaktas samt att konsekvenserna på fastigheternas värde utreds. Skribenten undrar om byarna skall utvecklas eller tömmas på invånare.

Åsikt 150

Dessutom krävs att konsekvenserna av kraftledningen utreds och att konsekvenserna för jakt utreds både när det gäller människor och djur.

Åsikt 151

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a.

Åsikt 152

Den som framför åsikten kräver att kraftledningens sträckning nära bebyggelsen i Norra Vallgrund utreds och att havsledningsalternativet till exempel till Vasklot utreds.

Även konsekvenserna för och begränsningarna av jakt på jaktområdena i Norra och Södra Vallgrund bör utredas.

Åsikt 153

Den som framför åsikten kräver att kraftledningens sträckning nära bebyggelsen i Norra Vallgrund utreds och att havsledningsalternativet till exempel till Vasklot utreds.

Åsikt 154

I åsikten framför samma som i åsikt 91 punkt a. Dessutom undrar skribenten om det i en civiliserad stat är möjligt att anlägga en stor vindkraftspark på ett världsarvsområde.

Skribenten påpekar att vindkraftsparker i allmänhet finns i hamnar eller på industriområden och att situationen med den vindkraftspark som från början märkts ut på området av planläggningssektionen i Korsholm nu totalt har sparat ur. Den unika naturen med sina örnar är ett faktum, varför skall den förstöras. Skribenten anser att Södra Vallgrunds västkust är det vackraste området på hela Replot och borde i sin helhet ha inkluderats i världsarvsområdet.

Åsikt 155

Den som framför åsikten motsätter sig byggandet av all slags vindkraftsparker på planeringsområdet i Vallgrund, eftersom det skulle leda till att skärgårdens vackra natur skulle förstöras och projektet hotar världsarvsområdet. Skribenten instämmer med åsikterna som presenteras i Vasabladet 6.11.2008 (L.Ö.).

Åsikt 156

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a. Dessutom framför skribenten att vägarna i området inte håller för tung trafik och konstaterar att det inte skryts mycket om att skogarna skulle vara vackra, men de ger en slant nu och då och erbjuder skydd och vacker grönska. Kalhuggna områden för kraftledningen kan inte ersätta skogarna.

Åsikt 157

Den som framför åsikten kräver att alla invånare bör höras, att det noggrannare bör utredas vilka projektets konsekvenser är för människorna och att utredningar om växtlighet och djurliv bör göras under en längre tidsperiod för att tillförlitliga resultat skall kunna fås.

Åsikt 158

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt att konsekvenserna för världsarvsområdet bör utredas.

Åsikt 159

I åsikten framförs samma som i åsikt 158

Åsikt 160 (framförs av 2 personer)

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt att buller- och ljuskonsekvenserna för bebyggelsen bör utredas.

Åsikt 161

I åsikten framför samma som i åsikt 91 punkt a samt att man måste beakta att skogsägarna redan tidigare har bytt mark med staten, och nu skulle ett vindkraftverk komma på det nya skogsområdet.

Åsikt 162 (framförs av 2 personer)

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt konstateras att området inte lämpar sig för vindkraftsproduktion eftersom detta kräver ett omfattande vägnät och byggområde.

Åsikt 163

Den som framför åsikten konstaterar att man måste ta i beaktande den unika skärgårdsmiljön som skulle förstöras av vindkraftverket och att invånarna motsätter sig projektet. Människornas psykiska välbefinnande är svår att mäta eftersom var och en uppskattar den subjektivt.

Åsikt 164

Den som framför åsikten konstaterar att man bör utreda konsekvenserna för växter och mossar, där djur lever och tranbär och hjortron växer. Dessutom bör utredas konsekvenserna för priserna på fritidsboende och vem som ersätter en värdeminskningen, samt noggrannare utreda konsekvenserna för människornas levnadsförhållanden. Skribenten anser att det enda alternativet är nollalternativet.

Åsikt 165

I åsikten framför samma som i åsikt 91 punkt a samt att vindkraftsparken bör placeras på ett sådant område där människor inte permanent vistas. Dessutom bör utredas hur vindmöllornas ljud påverkar människorna och hur skuggorna träffar de hus som finns på området.

Åsikt 166

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt att konsekvenserna av bullernivån på den permanenta bosättningen bör utredas.

Åsikt 167

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt att konsekvenserna på yrkesfisket bör utredas om lekplatserna förstörs.

Åsikt 168

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt att det noggrant bör utredas vilka konsekvenserna för fastighetsägare och byggnadsmöjligheter är utan att vindparken stör.

Åsikt 169

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt att man bör överväga att avstå från projektet p.g.a. den unika naturen i området.

Åsikt 170

I åsikten framförs samma som i åsikt 169.

Åsikt 171

I åsikten krävs såsom i åsikt 153 att sträckningen av kraftledningen nära bebyggelsen i Norra Vallgrund utreds och att alternativet med en havskabel exempelvis till Vasklot utreds.

Åsikt 172

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt att placeringen av vindparken i havet bör utredas och hålla sig inom det område som nämns i landskapsplanen.

Åsikt 173

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt att placeringen av vindparken i havet eller på industri/hamnområde i Vasklot bör utredas. Den nuvarande platsen är inte acceptabel.

Åsikt 174

Den som framför åsikten kräver att det utreds hur en vindpark på 2,3 km² eller mindre påverkar världsarvsområdet, hur den lokala befolkningen kompenseras för den antagligen minskande turismen på området och hur en stor vindpark på finska sidan påverkar världsarvsområdet på Höga Kusten.

Åsikt 175

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt att det bör utredas hur kraftledningarna påverkar människor och djur, kan strålningen orsaka cancer.

Åsikt 176

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a.

Åsikt 177

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a.

Åsikt 178

Den som framför åsikten kräver att behovet och konsekvenserna av ett reservkraftverk, för ogynnsamma vindförhållanden, bör utredas.

Åsikt 179

Den som framför åsikten kräver att det bör utredas hur mycket bullret påverkar människornas hälsa, konsekvenserna på fågel- och djurliv samt hur mycket skog förstörs för vindmöllornas skull. Dessutom bör det utredas varför Replot har valts till en lämplig plats för en vindpark. Replot och världsarvsområdet bör fredas.

Åsikt 180

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt dessutom att en noggrann bild över området som berörs av vindparken skall presenteras och att placeringen av vindparken till havs grundligt skall utredas.

Åsikt 181

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a.

Åsikt 182

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a.

Åsikt 183

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a. Dessutom meddelar skribenten sig välja nollalternativet, därför att det säkrar att den unika skärgårdsnaturen bevaras och möjliggör bosättning i skärgårdsbyarna.

Åsikt 184

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a. Dessutom vill skribenten att det utreds hur de enorma rotorbladen påverkar människors och djurs sinnen.

Åsikt 185

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a. Dessutom kräver skribenten att projektets konsekvenser för framtida bygglov och markpriser utreds.

Åsikt 186

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a och 185.

Åsikt 187

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a. Dessutom kräver skribenten att konsekvenserna för jakten utreds, bl.a. älgens, skogsharens och skogsfåglarnas (t.ex. orrens och tjäderns) levnadslöpp och förökningsmöjligheter i vindparken.

Åsikt 188

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a. Dessutom kräver skribenten att det utreds hur vindparkens ljud som inte människoörat kan höra påverkar människor och djur på området och i dess omedelbara närhet (t.ex. Replot, Björkö).

Åsikt 189

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a. Dessutom krävs att konsekvenserna för värdet på privatägda mark- och skogsområden och fritidsbostäder och permanenta bostäder och eventuella ersättningar för värdeminskningar utreds.

Åsikt 190

Den som framför åsikten anser att projektet är den värsta miljöförstöraren som kan tänkas på detta natursköna område. Projektområdets avstånd är ställvis endast 1,4 km från bosättningen. Vindriktningen på området är till 50-60 % från sydost/sydväst, vilket innebär att vindparkens ljud/buller kommer att beröra den permanenta bosättningen. Placeringen är skrattretande nära bosättningen och ingen känner till bullernivån. Skribenten äger fastigheter på området och vill inte att projektet på något sätt påverkar skribentens förhållanden. Skribenten anser att värdet på fastigheterna kommer att sjunka, vindparksområdet är inte till för rekreation.

Åsikt 191

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a. Den som framför åsikten kräver dessutom som permanent bosatt att projektet inte genomförs. Det skulle minska värdet på familjens fastighet och det unika landskapet är grunden för bl.a. turismen och den permanenta bosättningen. Fastän projektet inte skulle sträcka sig ända till världsarvsområdet, skulle det förstöra landskapet, fisket, växtligheten, djurlivet och jakten. Dessutom vill skribenten veta hur barnen skall skyddas från den tunga trafiken eftersom det inte finns lättrafikleder. Denna fråga nämns inte ens i bedömningsprogrammet, fastän det är en stor sakfråga. Det bör också utredas vilka strålningseffekter kraftledningen har på den permanenta bosättningen. Skribenten kräver att få ett personligt svar på sina åsikter.

Åsikt 192

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a. Dessutom påpekar skribenten att särskilt barnen bör beaktas i bedömningen, att projektet förstör hela landskapet samt att strålningseffekterna bör utredas och likaså hur barnen skyddas från den tunga trafiken då det inte finns cykelvägar. Den som framför åsikten kräver bildmontage där även vägar och kraftledningar syns så att alla ingrepp i miljön kommer fram.

Åsikt 193

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt att konsekvenserna för turistnäringen och företagen som erbjuder logi- och äventyrsturism bör utredas.

Åsikt 194

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt att konsekvenserna för jakt, hjortdjur och fågelbestånd bör utredas.

Åsikt 195

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt att projektet är på ett för stort område så att djurliv och natur förstörs.

Åsikt 196

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt att konsekvenserna utreds för älgjakten i Södra Vallgrund, hur projektet påverkar världsarvsområdet och varför projektet inte kan placeras ut till havs.

Åsikt 197

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt att det tydligt bör motiveras de bortlämnade alternativen, hur man gått till väga och hur de granskats.

Åsikt 198

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt konstateras att vindparken som tanke är helt i tiden, men priset som den levande skärgården får betala är orimligt i förhållande till nyttan. Havsörnarna måste få flyga.

Åsikt 199

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a. Dessutom konstateras att skribenten för några år sedan inte längre fick statsunderstöd för skogsdikning eftersom det ansågs störa havsörnarna, men skribenten anser att en vindpark skulle störa dem mer. Även kraftledningen skulle gå över skribentens mark.

Åsikt 200

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt konstateras att skribenten behöver skogen för vedeldning och att projektet förstör djurlivet och naturen.

Åsikt 201

Den som framför åsikten anser att konsekvenserna för djurlivet och växtligheten, t.ex. havsörnen, bör utredas noggrannare. Skribenten vill också att invånarna får mera information och att de stadigvarande invånarnas åsikter kartläggs. Skribenten undrar också varför man vill bygga världens största vindkraftpark på det enda världsarvsområdet i Finland.

Åsikt 202

Den som framför åsikten kräver att konsekvenserna för alla fågelarter i området och närmiljön, konsekvenserna för fågeljakt och stor- och småvilt, konsekvenserna för lekplatserna i de fridlysta glosjöarna samt konsekvenserna för växtligheten och djurlivet utreds.

Åsikt 203

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt att konsekvenserna för viltvården och jakten bör utredas.

Åsikt 204

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt konstateras att skribenten som markägare inte kan godkänna vindparken som granne eftersom projektet skulle leda till en värdesänkning. Den som framför åsikten godkänner endast nollalternativet.

Åsikt 205

I åsikten framförs samma som i 204.

Åsikt 206

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt att livsmöjligheterna på Karlsö utreds för en planerad flytt, t.ex. buller, reflexioner, konsekvenser för jakten.

Åsikt 207

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt att möjligheter för kompensation till markägarna för det sjunkande värdet på marken utreds, och även rörelsefriheten på området.

Åsikt 208

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a. Den som framför åsikten uppger sig inte godkänna mer än de 5-10 vindmöller som föreslagits av kommunen. Skribenten önskar att en skiss skulle publiceras i dagstidningarna så att man klart skulle se hur stor och tät en vindpark med 45 vindmöller är.

Åsikt 209

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt att de hotade och sällsynta växt- och djurarterna på området bör beaktas. Dessutom bör fornminnena på området kartläggas, beaktas och skyddas.

Åsikt 210

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt konstateras att projektet förstör den fina skärgårdsnaturen, att fler alternativ bör granskas och utredas vilka begränsningar kommer att gälla för att röra sig på vindparksområdet.

Åsikt 211

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt framförs att konsekvenserna för jakt och friluftsliv bör utredas.

Åsikt 212

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt framförs att konsekvenserna för jakten, bl.a. älgjakt och jakt på småvilt samt övrig rekreation bör utredas.

Åsikt 213

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt konstateras att skribenten som markägare längs Brunnsvägen inte accepterar vindkraftverk på detta område med känslig biotop.

Åsikt 214

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt krävs en noggrannare utredning över konsekvenserna för naturen och djuren under projektets byggnads- och verksamhetstid.

Åsikt 215 (samma person som framför åsikt 9)

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a. Den som framför åsikten vill även att möjligheterna att röra sig i skogen, plocka bär och övrig friluftrekreation utreds. Skribenten vill också veta huruvida det kommer ett staket kring vindparksområdet samt ha en utredning över hur abborrens och gäddans förökningsmöjligheter tryggas om Strockfladan, Storträsket och Degeverkfladan förstörs.

Åsikt 216

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt framförs att rotorbladens konsekvenser för svanar och tranor bör utredas och dessutom undras om det fortsättningsvis är möjligt att plocka bär. Skribenten motsätter sig projektet på grund av den vackra naturen.

Åsikt 217

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a. Den som framför åsikten anser att människor och djur bör beaktas och att vindparken bör byggas ut till havs.

Åsikt 218

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a. Den som framför åsikten vill inte att den unika naturen med många havsörnar skall förstöras.

Åsikt 219

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt krävs att vindkraftverk inte placeras nära bebyggelsen.

Åsikt 220

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt krävs att jaktmarkerna består och att konsekvenserna av buller och sprängningar utreds.

Åsikt 221

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt krävs att konsekvenserna av transporter och trafikutsläpp på miljön, klimatet och klimatförändringen under byggnadstiden utreds.

Åsikt 222

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a. Den som framför åsikten kräver en utredning om hur stor den ekonomiska vinsten av projektet är i jämförelse med de förluster som drabbar invånarna i skärgården, är det endast frågan om EU-pengar.

Åsikt 223

Den som framför åsikten anser att alla tomter och husägare som berörs av kraftledningen bör beaktas och undrar varför man inte fått information.

Åsikt 224

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt krävs en utredning av kraftledningens konsekvenser för miljön samt dess strålning och magnetfält.

Åsikt 225

Den som framför åsikten kräver att alternativ för kraftlinjens sträckning genom Iskmo by utreds, för bosättningen är så tät att ledningen kommer att gå över någons hus. Som ett alternativ föreslås en havsledning från Vallgrund och en direkt linje från Alskat till elstationen i Gerby.

Åsikt 226

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt krävs att det utreds huruvida sändningarna från Sveriges TV störs eller bryts.

Åsikt 227

Den som framför åsikten anser att områdesreserveringen för vindkraft på Replot är i strid med målen i landskapsplanen. Områdesreserveringen bör tas bort från planen. De lokala invånarna vill leva i fred utan att marker och skogar tas ifrån dem.

Åsikt 228

Utöver de egentliga direkta miljökonsekvenserna bör man beakta behovet av ett reservkraftverk eftersom el som produceras med vindkraft är mycket ojämn och förutsätter lika mycket tilläggsenergi. Det bör utredas hur detta ordnas och även miljökonsekvenserna.

Åsikt 229

I åsikten framförs samma som i åsikt 91 punkt a samt att vindparkens konsekvenser för människornas hälsa, bl.a. eventuella strålningsrisker, bör utredas.

Åsikt 230

Den som framför åsikten anser att man bör beakta världsarvsområdet, djurlivet på ifrågavarande område, Natura 2000 och den permanenta bosättningen samt att alternativet med en havskabel bör utredas.

Åsikt 231

Den som framför åsikten anser att man vid bedömningen bör beakta jakten, naturupplevelsena, viltvården, bär- och svamplockningen, skogsbruket, havsörnarna, byborna, sommargästerna och besökarna på världsarvsområdet samt trafiken.

Åsikt 232

Den som framför åsikten anser att man vid bedömningen bör välja nollalternativet, eftersom alla konsekvenser för skärgården är negativa. Fastigheternas värde sjunker, inflyttningen till Karlsö stannar upp, boendet blir till ett besvär, djurlivet utarmas, t.ex. älgstammen och havsörnarna, och turismen minskar. Det enda positiva resultatet är vindkraftsbolagets vinst.

Åsikt 233

Den som framför åsikten vill inte se vindkraftverket eller höra ljud eller buller från det, och vill inte heller att det kommer vägar eller kraftlinjer i den skog som ägs av skribenten. Detta gäller alla fastigheter som ägs av skribenten i Korsholms kommun. Skribenten kommer att kräva ersättning för eventuella skada eller värdeminskning, men en försämring av livskvaliteten kan inte ersättas i pengar. Skribenten godkänner ingen slags vindkraftverk på det planerade området. Fredade områden såsom Natura och Ramsar är för nära. Den som framför åsikten kräver även en utförlig utredning över hur barnen skall skyddas från den tunga trafiken då det inte finns cykelvägar. Skribenten framför att opartiska experter skall reda ut vilka konsekvenser eventuell strålning från kraftledningen har för människor. Dessutom kräver skribenten en förklaring för varför det på området till exempel inte är tillåtet att muddra en strand men däremot nog att bygga ett vindkraftverk. Skribenten vill ha ett personligt skriftligt svar på sina åsikter. Skribenten anser att varken Korsholms kommun eller miljöcentralen har kompetens att bedöma alla de negativa följder som projektet skulle ha.

Åsikt 234

Den som framför åsikten kräver att konsekvenserna för havsörnsbeståndet och skogsbruket samt invånarnas inställning till projektet utreds noggrannare, likaså konsekvenserna av ljud-, buller- och ljusreflexionerna från vindkraftverket, så att man vid alla utredningar använder sig av opartiska experter som inte får sin lön från den projektansvariga. Skribenten godkänner inte att den tunga trafiken utgör en risk för barnen på området där det inte finns cykelvägar. Skribenten konstaterar att markägarna bör få tydligare information innan man börjar förhandla om avtal. Skribenten accepterar inte något vindkraftverk på området, inte ens fastän världsarvsområdet skulle falla bort, eftersom det unika landskapet är grunden bl.a. för turistnäringen och den permanenta bosättningen, och dessutom för att projektet förstör landskapet, fisket, växtligheten och djurlivet och olika fredade områden är nära planeringsområdet (Natura, Ramsar). Skribenten kräver att få ett personligt svar på sina åsikter.

Åsikt 235

Den som framför åsikten anser att det noggrannare bör utredas hur permanent bosatta och sommargäster förhåller sig till projektet. Projektet har även konsekvenser för dem som bor i närheten av området. Dessutom framförs att konsekvenserna för djurlivet bör utredas. Enligt undersökningar klarar inte havsörnar av att leva på samma område där det finns vindmöller, och 65 % av havsörnsungarna i Replot skärgård kläcks på det planerade vindparksområdet. En utredning över varför projektet inte kan placeras ut till havs vore mycket intressant, likaså skillnaden i kostnader, med beaktande av vägar och övrigt som behövs på land. Skribenten undrar om det inte med tanke på hållbar utveckling vore bättre att placera projektet ut till havs istället för att hugga massvis med skog. Fler alternativ måste tas fram.

Åsikt 236

Den som framför åsikten kräver utredning och beaktande av att fåglar såsom sångsvanen, knölsvanen, knippan och tranan använder sig av områdets mossar och sjöar vid flytt och häckning. Skribenten är också markägare och accepterar inte vindkraftverk, vägar eller kraftledningar på sin mark.

Åsikt 237

Den som framför åsikten vill att man vid bedömningen beaktar det stora skogsområde som lämnar under elledningen i Gerby. Skribenten äger ett skogsskifte i Alskat, där det redan finns en kraftledning och nu skulle det komma ännu en till.

4. KONTAKTMYNDIGHETENS UTLÅTANDE

Längs Finlands hela västkust pågår planeringen av vindkraftsprojekt, men en enhetlig granskning och egentlig systematisk undersökning av miljökonsekvenserna av detta saknas. I miljöministeriets och landskapsförbundens tidigare utredning om lämpliga vindkraftsområden längs kusten har miljösynpunkten behandlats i viss mån. Med tanke på konkreta projekt och möjligheterna att genomföra dem skulle det vara nödvändigt att göra mera omfattande och vetenskapligare utredningar samt att genomföra forskningsprojekt om flera miljökonsekvenser och deras gemensamma påverkan längs hela kusten.

Informationen om området är bristfällig. Det skulle vara nödvändigt att göra upp en fågelutredning för hela kusten och även mera omfattande utredningar om fiskeriet och fiskbestånden samt noggrannare marin arkeologiska utredningar osv., såsom även att upprätthålla och följa upp denna information. Efter det totala landskapsplansarbetet har Österbottens förbund för avsikt att granska energifrågan, bl.a. vindkraften kommer att utredas redan år 2009. Allt detta skulle främja projektvisa miljöbedömningsprocesser och –resultat i vindkraftsprojekt och även i andra projekt längs kusten.

Kontaktmyndighetens uppgift är att i sitt utlåtande bedöma behovet av att komplettera bedömningsprogrammet.

Beskrivning av projektet

Projektet är förlagt till ett område som har anvisats med beteckningen för vindkraft i landskapsplanen. Enligt beskrivningen av beteckningen anvisas med beteckningen mark- och vattenområden, som är lämpliga för byggande av flera vindkraftverk eller vindkraftsparker. Projektets planeringsområde (areal 2350 ha) är avsevärt större än vindkraftsområdet i landskapsplanen (areal 650 ha). Ungefär 3/4 av projektets planeringsområde ligger utanför området som har anvisats för vindkraft i landskapsplanen. Således överensstämmer projektet med landskapsplanen endast till den del det ligger i området som i landskapsplanen är anvisat för vindkraft. För att få en helhetsbild av situationen är det bra att beskriva åtminstone följande beteckningar som finns i området som visas i Bild 5-2 (utdrag ur landskapsplanen för Österbotten): vindkraftsområde, objekt som ingår i UNESCOs världsarvslista, område med turistattraktioner/utvecklingsområde för turism och rekreation, område som tillhör eller föreslagits höra till nätverket Natura 2000, rekreationsområden, rekreationsobjekt/turistattraktioner, med avsikt på utredningsområdet (utanför projektområdet), kulturmiljön eller landskapsvården värdefulla områden av riks- eller landskapsintresse, småbåtsleder, bybeteckningar, riktgivande friluftsled, cykelled, skyddsområden, fiskehamnar, förbindelsebehov för kraftledning, behov av vägtrafikförbindelse (på Replot).

Anslutningen till övriga projekt, planer och program har inte beskrivits på annat sätt än med en förteckning, dvs. inte hur och till vilka delar de hör samman med projektet eller på vilket sätt man har för avsikt att behandla ärendet i bedömningen. Denna del bör kompletteras i bedömningsbeskrivningen och även specificeras och bedömas i fråga om projektets olika alternativ. Förhållandet till andra vindkraftsplaner vid kusten och i dess närhet bör också beaktas i större utsträckning. Eventuella gemensamma konsekvenser bör granskas i den mån det är möjligt. EPV:s projekt och dess regionala och riksomfattande betydelse och andel med hänsyn till energiproduktionen, om projektet eventuellt genomförs, har beskrivits kort i programmet.

I responsen som har lämnats in om bedömningsprogrammet hänvisas till vindkraftens lönsamhetsfrågor. Aspekter som allmänt taget påverkar hela vindkraftssektorns lönsamhet bör tas fram i MKB-beskrivningen, i synnerhet eftersom situationen är på väg att förändras via politiskt beslutsfattande.

Bland de tillstånd som fordras för att genomföra projektet saknas i programmet eventuellt miljötillstånd, avtal med markägarna och till övriga delar med myndigheten som förvaltar områdena.

Behandling av alternativen

I fråga om alternativen kan man konstatera att endast två alternativ har tagits med i bedömningsprogrammet för granskning, dvs. Alternativ 0: Alternativet genomförs inte och Alternativ 1: Det byggs 45 vindkraftverk (3-5 MW). Kontaktmyndigheten anser att antalet alternativ som undersöks inte är tillräckligt. Kontaktmyndigheten anför, såsom även har framförts i flera utlåtanden, att ett alternativ i bedömningen bör vara området som har reserverats för vindkraft i landskapsplanen. Ett alternativ skulle också kunna vara att den del av området som hör till Kvarkens världsarvsområde tas bort. Ett sådant alternativ överensstämmer dock inte med landskapsplanen. Alternativets miljökonsekvenser kan ändå granskas och bedömas.

Bakgrunden till projektet har beskrivits, såsom även vindparkens och kraftledningarnas läge på översiktskartor. Projektplanen beskrivs i fråga om storleksklasser och en principritning av kraftverksenheter på 3 MW och 5 MW har också presenterats. Projektbeskrivningen är i sig komprimerad och lättläst, men fordrar många preciseringar i bedömningsbeskrivningen. I programmet finns exempelvis inga noggrannare uppgifter om eller exempel på vindkraftsenheternas fundament. Nya vindkraftstyper bl.a. med avsikt på rotorbladen, t.ex. vertikala kraftverk, som den tekniska utvecklingen möjliggör, bör också framföras i programmet.

I landskapsplanen anvisas ett förbindelsebehov för en 110 kV kraftledning mellan transformatorstationen i Gerby och transformatorstationen på Replot. I landskapsplanen anvisas inget förbindelsebehov av en kraftledning för de framtida vindkraftverken. I bedömningsprogrammet anvisas endast en plats för transformatorstationen och en ledningssträckning för den nya kraftledningen. Kontaktmyndigheten anser att bedömningen bör omfatta alternativa kraftledningssträckningar, det finns t.ex. inga underalternativ för sjökabelsträckningarna och inte heller för transformatorstationens placering. För landsvägstransporterna av vindkraftskomponenterna bör på samma sätt även sjötransporter tas med som alternativa transportruttor, eftersom djupfarleden ligger utanför projektområdet.

Kriterierna för bortgallring av tidigare alternativ har förklarats. Motiveringarna till att dessa kriterier har tagits fram har inte noggrannare presenterats, vilket bör göras i bedömningsbeskrivningen. I responsen framförs att projektet skulle kunna flyttas ut till havs. Utöver det som har framförts ovan bör i beskrivningen införas synpunkter på ett sådant alternativ och valet av djupområde för detta.

Konsekvenserna och utredning av dem

Beskrivningen av miljöns nuvarande tillstånd är knapphändig. Under rubriken konstateras att noggrannare utredningar utförs för konsekvensbedömningen och publiceras i bedömningsbeskrivningen. Knapphändigheten motiveras i texten med att konsekvensbedömningen riktas till viktiga frågor. Syftet med miljökonsekvensbedömningen är att utreda betydelsen av olika konsekvenser, men i programskedet kan mycket knapphändiga uppgifter om den nuvarande situationen begränsa de berörda möjligheter att begrunda saken för sin egen del; enligt 9 § i MKB-lagen identifiering av konsekvenser och föremål för konsekvensutredningar.

Kontaktmyndigheten anser att beskrivningen av den nuvarande situationen bör vara mycket mer preciserad i bedömningsbeskrivningen. För att hindra eventuella skador måste det också göras en riskanalys. På grund av projektområdets karaktär är det synnerligen viktigt att det i bedömningsbeskrivningen används tillräckligt noggranna topografiska kartor m.m. kartmaterial för att åskådliggöra på vilket sätt väg- och kabelarbeten, service- och depåområden samt byggandet av vindmüllorna påverkar områdets karaktär och var det kan antas att arbetet och de delar som byggs för driften orsakar förändringar i terrängen. Detta är information av största vikt om man vill undvika oersättliga skador som ändrar naturförhållandena och människornas levnadsvillkor. I beskrivningen av den nuvarande situationen måste man beakta och vara medveten om glosjöarnas, fladornas och

bäckarnas betydelse och deras samband med fiskeriet, fiskarnas reproduktion och levnadsförhållanden. Det måste noggrant redogöras för vilka skador som kan väntas när man börjar gräva diken, torrlägga områden och fylla ut vissa markområden med jordmassor. Vägar och kablar måste planeras och byggas så att fiskarnas naturliga vandringsleder inte förstörs. Dessutom måste det redas ut och beskrivas i vilken omfattning arbetet under byggtiden påverkar djuren, jakten och människornas möjligheter till aktiviteter i naturen både under byggtiden och pågående drift av kraftverken. På grund av områdets nuvarande karaktär som naturhushållningsområde måste det utredas och framföras ett framtidsscenario för området, eftersom området i och med genomföringen av projektet blir ett stort industriområde. Sambandet mellan orsak och verkan måste kunna bedömas på basis av informationen i miljökonsekvensbedömningen.

Metoderna för materialanskaffningen till utredningarna och antagningarna i anslutning till konsekvensbedömningen är ännu översiktliga och otydliga i programmet. MKB-lagens 9 § förutsätter att det ska finnas information om detta i bedömningsprogrammet. Informationen bör presenteras mera detaljerat.

Förteckningarna över utredningarna är relativt allmänna. Programmet ger en bild av att det huvudsakligen används befintliga utredningar. Det är naturligtvis ändamålsenligt att utnyttja befintliga utredningar. De metoder som har tillämpats i dem måste dock också skrivas ut på ett tydligt och lättförståeligt sätt och även motiveras att materialet är lämpligt för att reda ut konsekvenserna av just detta projekt. Det är nödvändigt att kontrollera att utredningarna är aktuella. I detta projekt är det dock inte tillräckligt att enbart använda befintligt material och existerande modeller m.m., eftersom det saknas information exempelvis om många aspekter som berör områdets natur. Dessutom skiljer sig förhållandena i detta område från övriga även finländska områden för vindkraftsprojekt, vilket betyder att färdiga utredningar i samband med dessa inte direkt kan utnyttjas i detta projekt.

I programmet konstateras att konsekvenserna bedöms i den omfattning som lagen och förordningen kräver och de på förhand uppskattade viktigaste konsekvenserna som bedöms har även räknats upp. I utlåtandena och åsikterna har det kommit fram att projektets ekonomiska konsekvenser för områdets näringsliv intresserar.

Kontaktmyndigheten anser att i fråga om detta bör man koncentrera sig på att reda ut möjligheterna att förebygga eventuella och befarade skadliga konsekvenser. Exempelvis fiskerinäringen är viktig för området, även i liten skala för enskilda invånare. På samma sätt anses turistnäringen vara en framtida möjlighet.

Utredningarna som görs om fiskbeståndet, fiskeriet och fiskerinäringen i sin helhet måste vara av hög kvalitet, även fältundersökningar är nödvändiga. I utlåtandena av TE-centralens fiskerienhet och Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet har utredningarnas kvalitetsnivå beskrivits och kontaktmyndigheten sammanfaller med dessa åsikter. I bedömningsbeskrivningen bör särskild uppmärksamhet fästas på förbjudna åtgärder som nämns i 1 kapitlet 15, 15a och 17a § i vattenlagen bl.a. i fråga om ändringen av bl.a. flador, glosjöar, dammar och bäckar. Utredningar bör också tas med i uppföljningsprogrammet som hör till MKB-processen.

Konsekvenserna för fiskbeståndet bör utredas och i utredningarna beaktas konsekvenserna både under byggtiden bl.a. i fråga om vägar som ska byggas, kabelsträckningar, byggande av fundament och transporter samt även eventuella konsekvenser under drifttiden såsom buller, vibrationer och spridningen av magnetfält under havet och konsekvenserna som detta innebär för fisken.

Ungefär en femtedel av undersökningsområdet för projektet ligger i ett område som i landskapsplanen är anvisat med områdesbeteckningen för ett objekt som hör till FN:s kultur- och vetenskapsorganisations UNESCO:s världsarvslista. Kvarkens skärgård har utsetts till världsarvsområde på geologiska grunder. Värdefulla geologiska förekomster är DeGeer-moränerna, drumlinerna och glosjöarna. Följande planeringsbestämmelse hör samman med beteckningen: Vid

planering av markanvändningen på området bör världsarvsområdets geologiska värden och skyddsområdenas skyddsvärden beaktas. UNESCO:s världsarvsobjekt utgör i sig inte ett hinder för placering av verksamheter, om de geologiska värdena och skyddsvärdena inte riskeras. Men man bör inte medvetet ta risken att världsarvsvärdena äventyras och världsarvsobjektet tas bort ur UNESCO:s förteckning över världsarvsobjekt.

Den del av projektområdet som finns i världsarvsområdet kan dock tas med i det område som utreds i MKB-processen. Projektets genomförbarhet till den del de planerade kraftverken ligger i närheten av värdefulla objekt, klargörs när man utför de utredningar som MKB-lagen och naturvårdslagen förutsätter.

Kontaktmyndighetens uppfattning och rekommendation är att den del som ligger i världsarvsområdet måste planeras med mycket stor eftertanke och först på basis av synnerligen noggranna utredningar fatta avgöranden om området tillsammans med Forststyrelsen. Forststyrelsen ansvarar för sammanjämkningen av den regionala förvaltningen och utvecklingen av världsarvsområdet.

I utlåtandena och åsikterna framträder oron för att konsekvenserna ska försämra havsörnarnas levnadsförhållanden och leda till direkt massaförstörelse. I en norsk undersökning (Follestad et al.: 2007. Vindkraft og fugl på Smøla 2003-2006. NINA Rapport 248. 78 s.) följde man upp vindkraftverkens konsekvenser för havsörnarna under åren 2003-2006. Det finns 68 vindkraftverk i det aktuella området.

I området som sträckte sig på 2 km:s radie från vindkraftsområdet konstaterades under det första byggskedet (de första 20 vindkraftverken) i slutet av år 2002 att det fanns 19 havsörnspår. När uppföljningsperioden var slut kunde man konstatera att fem par hade flyttat från reviområdet utan att återvända. Under uppföljningsperioden från augusti 2005 till september 2006, när byggskede två var färdigt, och alla vindkraftverken i bruk, påträffades sammanlagt 10 döda fåglar. Vindkraftverken hade orsakat fåglarnas död. Sju av havsörnarna var vuxna fåglar och tre ungar.

Områden där det finns havsörnar kan dock tas med i det område som utreds i MKB-processen. Projektets genomförbarhet till den del de planerade kraftverken ligger i närheten av bon, klargörs när man utför de utredningar som MKB-lagen och naturvårdslagen förutsätter.

Kontaktmyndigheten anser att utredningarna av flyttfåglarna och havsörnarna måste utföras som fältarbete. Havsörnarnas levnadsförhållanden och överlevnad måste skyddas och risker och olyckor som riktas mot dem måste förebyggas och förutspås. I utredningarna och skadebedömningarna i anslutning till havsörnen, kungsörnen och fiskgjusen måste det bedrivs intensivt samarbete och bedömas riskerna tillsammans med WWF Finlands havsörnsarbetsgrupp.

I programmet nämns bullerkonsekvenserna i korthet. Bullerutsläpp uppstår dock både i byggskedet och under pågående drift. Ljud- och bullerkonsekvenser under det långvariga byggskedet uppstår exempelvis av transporter, verktyg och eventuella sprängningar och bullret är olika i olika arbetsskederna. Bullret av vindkraftverkets drift kan inte jämföras med industribuller, utan det påverkas av vindförhållandena; hastighet, riktning och temperatur. Dessutom gör en hård yta, såsom vatten, att ljudet bär längre bort. Bullermodeller bör göras upp för alla alternativ både under byggskedet och under pågående drift. Dessutom bör trafikmängderna/transporterna presenteras och beaktas i bullermodellerna. I tidigare undersökningar (Fredrik Widemo, 2007. Vindkraftens inverkan på fågelpopulationer, Sveriges ornitologiska förening, 42 s.) har det konstaterats att t.ex. ett vindkraftverk på 1,5 MW orsakar buller på 600-800 meters avstånd, där bullret sjunker till nivån 40 dB.

I samma undersökning har det fästs uppmärksamhet på hur man med placeringen av vindkraftverk kan förebygga och minska risken för att flyttfåglar och rovfåglar ska kollidera med kraftverken. Det har konstaterats att rovfåglarna gärna flyger över kullar och åsar och undviker dalar och raviner.

Dessutom rör de sig oftare på den blåsigasidan av åsarna i stället för på den vindstilla sidan. Med beaktande av rådande vindriktningar och om man försöker placera vindkraftverken på den skyddade sidan av kullar och åsar kan riskerna minskas.

När det gäller placeringen bör man även fundera på att placera vindkraftverken närmare varandra. Enligt undersökningen (Vermont Environmental Research Associates, Inc., Dec. 2003. Estimating the Hypothetical Wind Power Potential on Public Lands in Vermont, The Vermont Department of public Services, 20 s.) är det optimala minimiavståndet mellan vindmöllorna 2,5 gånger rotorbladens diameter. I detta projekt skulle avståndet således kunna vara ca 300 meter mellan vindmöllor med en effekt på 5 MW. Den projektansvarige har utgått från att avståndet mellan möllorna är 500 meter. På basis av bildmontagen (bild 6-2) och kartpassningarna (bild 4-3) är placeringen av vindmöllorna oplanerad, rörig och karaktärlös.

Kontaktmyndigheten konstaterar att det till denna del rekommenderas att planerna i bedömningsprogrammet ses över och att det utarbetas en alternativ komprimerad, tydligare och mera karaktärsfast plan.

Ett bra rättesnöre vid placering och byggande av vindkraftverk kan anses vara WWF:s lista med sex (6) punkter som även EPV Tuulivoima Oy hänvisar till på sin egen webbplats:

1. Vindkraftverk placeras inte i områden som är reserverade för naturskydd (bl.a. Natura 2000-områden), områden som hör till något av de riksomfattande naturskyddsprogrammen (t.ex. programmet för skydd av gamla skogar), områden som är underställda internationella skyddsfördrag, områden som hör till nätverket av viktiga fågelområden (IBA- och FINIBA-områden) eller områden där man kan påvisa att det finns en bestående population av någon hotad eller hänsynskrävande art.
2. Vindkraftsparken eller parkens kraftledningar får inte klyva s.k. gröna korridorer mellan viktiga områden med avsikt på naturskyddet.
3. Vindkraftverk eller kraftverkets servicevägar och kraftledningar byggs inte i viktiga livsmiljöer såsom bäckar, sluttningsslundar och källor och det måste lämnas ett lämpligt skyddsavstånd till dem.
4. Byggande av vindkraftsparker på erosionskänslig mark måste övervägas särskilt noga.
5. Längs viktiga flyttfågelsträckningar placeras vindkraftsparkerna i riktning med flyttningssträckningen.
6. Tidpunkten för byggande av vindkraftverk måste regleras enligt det lokala artbeståndet och vanligen förläggs utanför fåglarnas häckningstid.

Exempelvis i Spanien, i vindparken Tarifa, har antalet döda rovfåglar enligt publicerade rapporter varit så stor att Spaniens miljöministerium rekommenderar byggförbud av vindkraftverk i stora rovfåglars häcknings- och födosökningsområden. Av detta kan man dra slutsatsen att det inte bör placeras mängder av kraftverk i ett område där det finns en koncentrerad förekomst av en hotad (rov)fågelart (källa: EPV Tuulivoima Oy:s webbplats). På EPV Tuulivoima Oy:s webbplats finns också en hänvisning till Finlands miljöministeriums rapport (Koistinen, J., 2004: Tuulivoimaloiden linnustovaikutukset. Suomen ympäristö 721. Ympäristöministeriö. Alueidenkäytön osasto. Helsinki 2004.) där det sägs: "*I Spanien ökar risken på grund av gåsgamens dåliga förmåga att väja, Tarifaparkens placering i en av de största sträckningarna för rovfågelflyttningen i Europa och eventuellt av andra lokala aspekter på placeringen av kraftverken. Bland fåglarna i Finland kan man uppskatta att havsörnen till flygegenskaperna motsvarar gåsgamen.*"

Uppgifterna om vattenbyggnadsarbetet är mycket obetydliga i bedömningsprogrammet. Motsvarande uppgifter behövs också om vattenbyggnadsarbetet för nedsänkningen av eventuella sjökablar och om farledsunderskridningar som ska göras för kablarna.

I åsikterna framförs att elöverföringen från vindkraftsparken skulle ske via sjökablar. För detta har det framförts två alternativ. I det ena alternativet dras kabeln via Djupskäret till transformatorstationen i Gerby. Den projektansvarige har frångått detta alternativ. Motiveringen till att alternativet har gallrats bort är att det inte överensstämmer med landskapsplanen.

Österbottens förbund konstaterar dock i sitt utlåtande: *I planen finns inga förbindelsebehov för kraftledningar från framtida vindkraftverk inritade. I bedömningsprogrammet visas bara en förläggingsplats för transformatorstationen och en sträckning för den nya kraftledningen. Österbottens förbund anser att alternativa sträckningar för kraftledningen och alternativa förläggingsplatser för transformatorstationen bör tas med i bedömningsprogrammet.* Detta skulle kunna tolkas så att Österbottens förbund inte motsätter sig en alternativ sträckning, trots att den inte överensstämmer med landskapsplanen. Även Korsholms kommun är av samma åsikt. Som ett andra alternativ föreslår kommunen att sjökabeln dras via Djupskäret, men inte till transformatorstationen i Gerby, utan direkt till Vasa.

Kontaktmyndigheten konstaterar att alternativet med sjökabel måste införas i bedömningsprogrammet såsom även olika alternativ för dess sträckning. Programmets motivering till att detta alternativ inte har undersökts är inte giltig.

Konsekvenserna för landskapet måste åskådliggöras på ett tydligt och lättförståeligt sätt i bedömningsbeskrivningen genom att granska saken från olika håll och avstånd av projektområdet och även från huvudfarlederna. Detta fordrar även bra kartmaterial, i vilket det också har märkts ut avståndet till bebyggelsen och i vilken skala kartan är.

Livscykelgranskningen bör, utöver i projekthelheten, även vara med i bedömningen av olika konsekvenser. I det fortsatta arbetet bör livscykelgranskningen på projektnivån reda ut alla åtgärder som utförs i området av vindparken, sjökablarna och kopplingsplatsen för dessa både i planerings-, bygg-, drift- och nedläggningsskedet, uppgifterna om material som används och materialmängder; mängden avfall som uppstår, lagring och leverans för vidarebehandling; muddringsarbeten och deras omfattning i fråga om transportleder, fundament och sjökablar; mängden marksubstanser som behövs och mängden muddermassor som tas bort och massadeponeringsplatser, fundamentkonstruktionernas eventuella mellanlagringsplatser, transportrutter till havs och på land; service- och reparationsåtgärder under drift, kemikalier som används o.dyl.; rivningsåtgärder när vindkraftverkens tekniska drifttid är över samt ersättning av dem med nya och i anslutning till detta en preliminär beskrivning av möjligheterna att returanvända och återvinna rivningsavfallet samt eventuellt återställande av området. Om man börjar ta krossmaterial i projektets planerings- eller verkningsområde, ska materialtäktens inverkan på landskapet även till denna del i synnerhet tas med i bedömningen.

Deltagande

Deltagandet har beskrivits och ordnats på det sätt som krävs i MKB-lagen. Det är alltid en utmaning att nå fritidsbosättarna med information. Det skulle vara bra att ytterligare begrunda detta i det fortsatta arbetet. MKB-lagen förutsätter inte att det ges information direkt till exempelvis varje enskilda markägare eller markinnehavare, men i MKB-processen är det önskvärt med omfattande och täckande deltagande och respons. I många åsikter fästs uppmärksamhet på detta.

Rapportering

Rapporten är lättläst och komprimerad och ger intrycket av att vara strukturellt tydligt genomtänkt. I strävan efter komprimering har det lämnat bort rikligt med konstaterbart material, väsentliga saker

har huvudsakligen nämnts i korthet, men motiveringar och bakgrundsinformation som behövs för detta har till många delar utelämnats.

Kartorna är i övrigt ganska tydliga, men exempelvis i fråga om planläggningssituationen är det svårt att förstå dem, eftersom förklaringarna till beteckningarna, som är en väsentlig del av planhandlingen, saknas. I bedömningsbeskrivningen bör det tas med många tydliga och stora kartor, en översiktskarta med koordinater, inklusive djupförhållanden, samt kartor, bildmontage, illustrationer och tabeller och övriga väsentliga aspekter och dessutom kartor av planerna för projektområdet inklusive bestämmelser och beteckningsförklaringar.

Att programmet görs helt och hållet på två språk i samma publikation är en bra och praktisk lösning i ett tvåspråkigt område, i synnerhet som kommunernas interna majoritetsspråk varierar.

Sammandrag och anvisningar för det fortsatta arbetet

Programskedet är viktigt i MKB-processen. Ett vindkraftsprojekt berör relativt många, trots att det inte ligger i närheten av stora tätorter. Utlåtandena och åsikterna fördjupar sig grundligt i saken. Kontaktmyndigheten förutsätter att korrigerings- och preciseringarna som kommit beträffande sakuppgifterna beaktas i utarbetningen av bedömningsbeskrivningen.

I vissa responsinlägg framförs att MKB-processen ska avbrytas, men i ännu fler inlägg framförs att projektet helt och hållet bör flyttas bort från Replot. Den projektansvarige har dock rätt att genomföra MKB-processen.

Tidtabellen för MKB-utredningarna och processen verkar dock ganska kort med beaktande av projektets karaktär och omfattning, kraven på utredningsnivå i det känsliga skärgårdsområdet där även världsarvsområdet finns och uppgifterna om naturen och förhållandena är tämligen bristfälliga. Miljöministeriet har klassificerat området (som motsvarar området som har reserverats i landskapsplanen) med avsikt på landskapet och naturmiljön med reservation lämpligt för vindkraftsproduktion, när det är frågan om att bygga 5-8 vindkraftverk (3-5 MW/kraftverk). I fråga om boendetrivsel, rekreationsanvändning, trafik och försvarsmaktens verksamhet lämpar sig området relativt bra för vindkraftsbyggande samt i fråga om näringsgrenarna bra, eftersom *det inte finns turism och servicegrenar som bygger på havs- eller vårdbiotoper*. (Områden i Kvarken och Bottenviken som lämpar sig för vindkraftsproduktion. Finlands miljö 666, 2004, s.121).

Kontaktmyndigheten anser att det är viktigt att i bedömningsbeskrivningen framföra projektets samband med andra projekt, planer och program på det sätt som förutsätts i 9 § 1 mom. i MKB-lagen. Förhållandet till andra vindkraftsplaner längs kusten och i närheten av kusten bör även beaktas i större utsträckning och framföras i programmet. Eventuella gemensamma konsekvenser bör granskas i den mån det är möjligt.

Kontaktmyndigheten anser att bedömningsprogrammet huvudsakligen tar upp de frågor som MKB-lagen fordrar och anser vidare att bedömningsprogrammet är tillräckligt med avsikt på tryckalstrets typografisk-konstnärliga utformning förutsatt att synpunkterna som i övrigt framförs i detta utlåtande och följande synpunkter som saknas och som är bristfälliga med avsikt på substansen beaktas och framförs i bedömningsbeskrivningen som en separat programjustering eller på annat sätt tas med beroende på ärende:

- Det är ytterst viktigt att bedömningsmetoderna och antagningarna i anslutning till projektutredningarna och konsekvensbedömningen redogörs och beskrivs noggrannare och mera detaljerat.
- Projektets samband med övriga projekt måste kompletteras såsom närmare framgår av avsnittet "Beskrivning av projektet" i kontaktmyndighetens utlåtande ovan.
- Den nuvarande situationen bör beskrivas mera noggrant i beskrivningen och det bör även utarbetas ett scenario om hur området och områdets karaktär förändras (naturahushållningsområde -> industriområde).

- Vindkraftverkens och kraftledningarnas avstånd från bebyggelsen bör ses över både i fråga om fritidsbebyggelsen och den fasta bosättningen. Även avståndet till dem som bedriver pälsdjursfarming eller andra näringar, som kan antas påverkas av kraftverken, bör ses över både i fråga om kraftverken och kraftledningarna.
- Hög kvalitet på bedömningen av de sociala konsekvenserna är viktigt i MKB-processen och i hela verkningsområdet. Invånarenkäten som utförs om konsekvenserna för människorna ska utföras så att man får ett tillförlitligt resultat av den nuvarande situationen och vad människorna förväntar sig. Invånarenkäten måste finnas med i uppföljningsprogrammet. Livscykelgranskningen bör finnas med i bedömningen av de olika konsekvenserna.
- I utredningarna och skadebedömningen i anslutning till havsörnen, kungsörnen och fiskgjusen måste det bedrivs intensivt samarbete med WWF:s havsörnsarbetsgrupp i Finland. Granskningen av flyttfåglarna och rovfåglarna måste göras i fält. I fråga om fågelbeståndet måste både häckande fåglar och fåglarnas flyttningssträckor om våren och vintern utredas (minst ettårig utredning). I fråga om fågelbeståndet måste också konventionen om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö beaktas.
- Den del som ligger i världsarvsområdet måste planeras med mycket noggrann eftertanke och först på basis av särskilt noggranna utredningar fatta beslut om lösningar tillsammans med Forststyrelsen som ansvarar för sammanjämkningen av världsarvsområdets regionala förvaltning.
- I fråga om placeringen av vindkraftverken bör man också begrunda att placera vindkraftverken närmare varandra t.ex. i grupper och/eller tillämpa olika rad- och ledformer. På de bild- och kartmontage som finns i bedömningsprogrammet är placeringen av vindmöllorna oplanerad, oredig och karaktärlös. Till denna del rekommenderas att bedömningsprogrammets planer ses över och att det görs en alternativ plan som är mera komprimerad, tydligare och mera karaktärsfast.
- I projektet måste utöver de nuvarande alternativen 0 och 1 granskas åtminstone ett tilläggsalternativ.
- Alla väg-, diknings-, kabel- och serviceområdesplaner måste införas i bild- och kartmontagen samt illustrationerna. Arealerna för väg-, diknings-, kabel- och serviceområden och massaberäkningar presenteras helst i tabellform samt såsom ett sammandrag i bedömningsprogrammets textdel.
- Kartläggningen av områdets undervattensnatur såsom i synnerhet växtligheten inklusive hotade arter bör utföras omsorgsfullt och på ett täckande sätt i hela området. I världsarvsområdet bör konsekvenserna för DeGeer-moränerna, drumlinerna och glosjöarna utredas.
- I utredningen bör särskild uppmärksamhet fästas på direktivarterna och naturtyperna. Om det inte finns aktuella och täckande naturutredningar, bör dessa utföras som fältarbete.
- Uppgifterna om fiskbestånden och fiskeriet bör utredas omsorgsfullt. Utöver fiskbestånden och fiskeriet bör konsekvenserna för lekplatserna utredas, t.ex. i fråga om väg- och grävarbeten på vilket sätt de påverkar bäckarna och småsjöarna, dvs. konsekvenserna för vandringslederna och förökningsplatserna.
- Ett program för uppföljning av konsekvenserna måste utarbetas, inte bara för kontrollen under byggperioden såsom nämns i programmet, utan också på längre sikt.
- Buller- och ljusmodeller för alla alternativ är nödvändiga, skillnaderna mellan årstiderna bör också observeras.

- Projektbeskrivningen bör preciseras bl.a. i fråga om de tekniska lösningarna. Sättet att jämföra alternativen inklusive motiveringar bör framföras. På grund av projektområdets karaktär är det synnerligen viktigt att det finns tillräckligt med noggranna topografiska kartor m.m. kartmaterial i beskrivningen för att åskådliggöra på vilket sätt väg- och kabelarbetet, service- och depåområdena samt arbetet med att bygga vindmöllorna inverkar på områdets karaktär och var man kan anta att arbetet samt de delar som har byggts för driften medför förändringar i terrängen och i naturen.

De aspekter som kontaktmyndigheten tar fram i sitt utlåtande har till stor del också framförts i responsen. När bedömningsbeskrivningen utarbetas bör uppmärksamhet fästas utöver på de saker som tas fram i kontaktmyndighetens utlåtande även på andra synpunkter som har lyfts fram. Skadeersättningsfrågorna som nämns i responsen behandlas inte i samband med MKB-processen, men det är önskvärt att alla konsekvenser och bedömningar framförs så tydligt och lättförståeligt som möjligt så att de berörda kan bedöma dem för sin egen del.

Till slut poängterar kontaktmyndigheten ännu med tanke på det fortsatta arbetet betydelsen av att förebygga skadliga konsekvenser, ärendehantering i bedömningsbeskrivningen och konkreta åtgärdsförslag. I den fortsatta planeringen bör det som kontaktmyndigheten har framfört i sitt utlåtande, såsom även andra framförda aspekter, beaktas.

5. UTLÅTANDET FRAMLAGT TILL PÅSEENDE

Miljöcentralen skickar sitt utlåtande för kännedom till de som har gett utlåtande och till dem som har framfört åsikter. Dessutom hålls kontaktmyndighetens utlåtande framlagt till påseende under en månad från och med slutet av januari på de officiella anslagstavlor i Korsholms kommun och Vasa stad samt i Korsholms kommuns huvudbibliotek under deras tjänste- eller öppethållningstider. Dessutom läggs utlåtandet ut på Västra Finlands miljöcentrals webbsidor på adress: www.miljo.fi/lసు > Miljövård > Miljökonsekvensbedömning > Aktuella MKB-projekt. Kontaktmyndigheten har skickat kopior av alla utlåtanden till den projektansvarige. De ursprungliga handlingarna uppbevaras i Västra Finlands miljöcentrals arkiv.

Direktör	PERTTI SEVOLA Pertti Sevola
Överinspektör	EGON NORDSTRÖM Egon Nordström
Avgift	6530 €

Fastställande av avgiften och sökande av ändring i avgiften

Avgiften har fastställts enligt avgiftstabellen i miljöministeriets förordning om de regionala miljöcentralernas avgiftsbelagda prestationer (1387/2006). En betalningsskyldig som anser att ett fel har begåtts vid fastställande av avgiften kan skriftligen yrka på rättelse av avgiften hos Västra Finlands miljöcentral inom sex månader från att avgiften påfördes.

Sändlista	EPV Tuulivoima Oy, mot avgift
För kännedom	De som har gett utlåtande och framfört åsikt Miljöministeriet Finlands miljöcentral, bifogat 2 kopior av bedömningsprogrammet avsikt att delta i miljökonsekvensbedömningen i Korsholm.